

Program rozvoja obce Zalužice na roky 2021-2030

Názov:	Program rozvoja obce Zalužice na roky 2021-2030
Územné vymedzenie:	Obec Zalužice
Územný plán obce schválený:	Áno
Dátum schválenia PRO:	19.07.2021, uznesením č. 241/2021.
Dátum platnosti:	Od 20.07.2021 do 31.12.2030
Verzia ¹ :	1.1
Publikovaný verejne dňa:	23.07.2021
Vypracoval:	RNDr. Radomír Babiak, PhD., www.dokumentypreobce.sk

¹ Prvé prijaté znenie sa označuje číslom 1.0. V prípade zásadnej zmeny sa ďalšie aktualizované verzie označujú 2.0, 3.0 atď. V prípade malých zmien sa označuje 1.1.

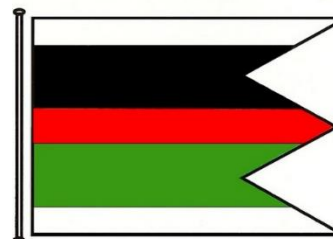

Erb a vlajka obce

Erb obce

vlajka obce

Základné údaje

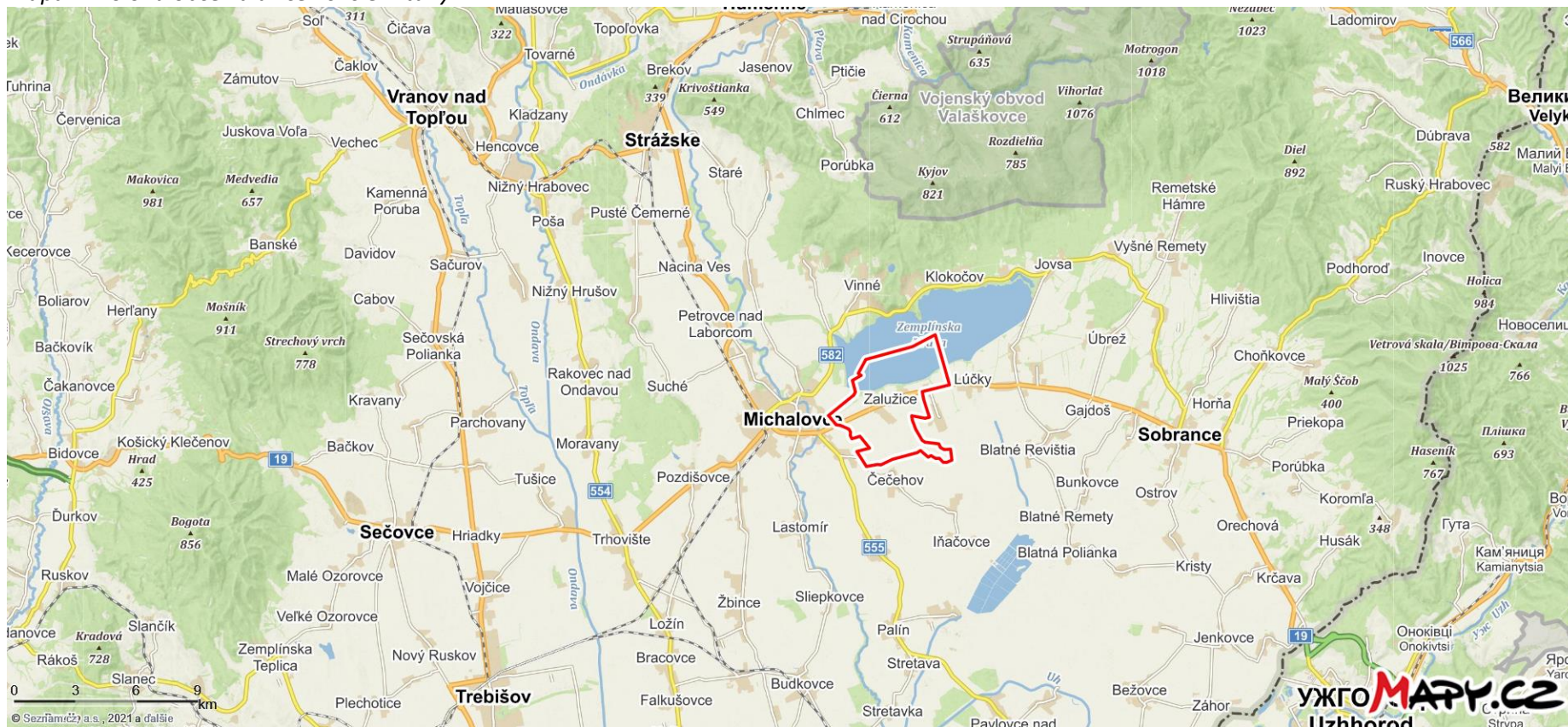
Samosprávny kraj:	.....	Košický
Okres:	.....	Michalovce
Historický región:	.....	Zemplín
Poloha obecného úradu:	.....	48.760982°, 21.993366°
Nadm. výška pri obec. úrade:	.....	127 m.n.m.
Rozloha katastra:	.....	1 961 ha k 31.12.2020
Počet obyvateľov:	.....	1 181 k 31.12.2020
Hustota obyvateľstva:	.....	60 obyv./km ²
PSČ:	.....	072 34
Evidenčné číslo vozidiel:	.....	MI

Oficiálne kontakty

Adresa:	.....	Obec Zalužice
	.....	Obecný úrad č. 270
	.....	072 34 Zalužice
Web:	.....	www.zaluzice.sk
Email:	.....	podatelna@zaluzice.sk
Telefón:	.....	056 / 64 712 30
IČO:	.....	00 326 046

Mapa 1: Poloha obce Zalužice - širšie vzťahy

Zdroj: mapy.cz

Mapa 2: Poloha obce Zalužice voči susediacim obciam

Zdroj: mapy.cz

OBSAH

ÚVOD	7
ZÁMER SPRACOVANIA PROGRAMU ROZVOJA OBCE ZALUŽICE NA ROKY 2021-2030.....	8
ANALYTICKÁ ČASŤ	11
ZOZNAM ANALYZOVANÝCH VÝCHODISKOVÝCH KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV A DÁT.....	12
A.I ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA.....	13
Stručná história obce.....	13
Poloha katastrálneho územia a prírodné pomery.....	13
Kvalita životného prostredia.....	14
Ochrana prírody a krajiny.....	14
Odpadové hospodárstvo.....	14
Ochrana pred povodňami.....	15
Obyvateľstvo.....	15
Počet obyvateľov a pohyb obyvateľstva.....	15
Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a veku.....	18
Národnostná a konfesijná štruktúra.....	20
Vzdelanostná štruktúra.....	20
Zamestnanosť.....	20
Nezamestnanosť.....	22
Domový a bytový fond.....	26
Dopravná infraštruktúra.....	26
Technická infraštruktúra.....	27
Zdravotnícka a sociálna infraštruktúra, služby.....	28
Školstvo, kultúrno-spoločenský život a šport.....	29
Administratívno-správne služby.....	31
Bezpečnosť v obci.....	31
Hospodárske pomery.....	31
Polohová atraktivita územia.....	31
Poľnohospodárstvo a priemysel.....	32
Cestovný ruch.....	32
Finančné hospodárenie.....	33
Prehľad majetku a zdrojov.....	34
Príjmy a výdavky obce.....	34
Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR.....	35
Ex-ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti investícií.....	36
A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA.....	38
Členstvo obce v organizáciách.....	39
Štrukturálne fondy v programovom období 2014-2020 a v období 2021-2027.....	40
STEEP analýza.....	41
A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA.....	42
SWOT analýza.....	42

Kľúčové faktory a disparity územia	44
B-STRATEGICKÁ ČASŤ	45
STRATEGICKÁ VÍZIA A STRATEGICKÝ CIEĽ OBCE	47
STRATÉGIA ROZVOJA	47
C-PROGRAMOVÁ ČASŤ	51
OPATRENIA, PROJEKTY A AKTIVITY PODĽA PRIORITYNÝCH OBLASTÍ	52
SÚBOR UKAZOVATEĽOV, VÝSLEDKOV A DOPADOV	58
D-REALIZAČNÁ ČASŤ	68
AKČNÝ PLÁN OBCE	69
ADMINISTRATÍVNE, ORGANIZAČNÉ A INŠTITUCIONÁLNE ZABEZPEČENIE PRO	72
STRUČNÝ POPIS KOMUNIKAČNEJ STRATÉGIE	72
SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA	73
E-FINANČNÁ ČASŤ	74
INDIKATÍVNY FINANČNÝ PLÁN	75
MODEL VIACZDROJOVÉHO FINANCOVANIA A FINANČNÝ RÁMEC	76
SYSTÉM HODNOTENIA A ZARAĐOVANIA PROJEKTOV DO FINANCOVANIA	84
ZÁVER	85
PRÍLOHY	86
ZOZNAM INFORMAČNÝCH ZDROJOV POUŽITÝCH V PRO	87
ZOZNAM SKRATIEK POUŽITÝCH V PRO	88
AKČNÝ PLÁN NA DANÝ ROZPOČTOVÝ ROK S VÝHLADOM NA 2 ROKY	89
ZOZNAM MÁP, TABULIEK, GRAFOV, OBRÁZKOV A FORMULÁROV	96

Úvod

Obecná samospráva v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja tvorí integrálnu súčasť regionálnej politiky a regionálneho rozvoja. Integrálnou súčasťou regionálnej politiky sa stala najmä v súvislosti s rozsiahlou decentralizáciou verejnej správy, ktorá sa na Slovensku uskutočnila po prelome milénia a ktorou na obecné samosprávy prešlo obrovské množstvo kompetencií, zodpovednosti a taktiež financií, predstavujúcich významnú časť verejných financií. Samosprávy tak v oblasti vytvárania podmienok pre hospodársky a sociálny rozvoj územia majú svoje nezastupiteľné postavenie. Či už v rámci svojich originálnych kompetencií alebo preneseného výkonu štátnej správy, obce zabezpečujú výkony a služby vo verejnom záujme. Z tohto dôvodu je potrebné venovať veľkú pozornosť a úsilie koncipovaniu rozvojových stratégií samospráv.

Dokument „Program rozvoja obce Zalužice na roky 2021-2030“ (ďalej len „PRO“) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskej a sociálnej situácie stanovuje strategické ciele a priority v záujme budúceho rozvoja obce. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania obce. Týmto programom sa uskutočňuje podpora rozvoja na lokálnej úrovni s dôrazom na hospodársku, sociálnu a environmentálnu oblasť. Ide o program cielených opatrení, navrhnutý pre stimulovanie rozvoja obce v strednodobom horizonte.

Cieľom tohto dokumentu je navrhnúť funkčne trvalo udržateľnú rozvojovú stratégiu, zameranú na realizáciu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce so zreteľom na potreby jej obyvateľov. Tento dokument formuluje tak strategické ciele, ako aj konkrétne opatrenia a aktivity, realizáciou ktorých budú tieto ciele naplnené. PRO nie je uzavretý dokument bez možnosti zmien. Práve naopak, je dokumentom živým, otvoreným, ktorý môže byť v prípade potreby kedykoľvek aktualizovaný, dopĺňovaný a upravovaný. Jeho význam a využitie spočíva predovšetkým v tom, že je spracovaný na základe prieskumu názorov a potrieb volených orgánov obce, jej obyvateľov, záujmových skupín, ako aj za spoluúčasti miestnych aktérov a odborníkov.

Ambíciou dokumentu je podať odpovede na tri základné a najdôležitejšie otázky:

1. Akí sme a kde sa nachádzame?
2. Kam sa chceme dostať?
3. Ako sa tam dostaneme?

Cieľom analytickej časti je identifikácia rozvojových faktorov a disparít obce (akí sme a kde sa nachádzame). Následne je v strategickej časti sformulovaná vízia, ktorá dáva odpoveď na druhú otázku (kam sa chceme dostať). Spôsob ako sa tam dostať je stanovený v stratégii rozvoja, ktorej úspešné naplnenie bude závislé od úspešnosti realizácie opatrení a aktivít, definovaných v programovej časti dokumentu.

Pri vypracovaní tohto programu rozvoja sa zohľadnili priority Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR, ako aj jej vízia regionálneho rozvoja na Slovensku: Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých jeho obyvateľov. V záujme naplnenia dlhodobej vízie regionálneho rozvoja SR zameranej na rozvoj obcí, miest a regiónov, na zvyšovanie ich výkonnostného potenciálu a konkurencieschopnosti Národná stratégia regionálneho rozvoja SR stanovuje strategický cieľ: Integrovaným a výsledkovo orientovaným prístupom k regionálnemu rozvoju a na základe využitia vnútorného potenciálu regiónov zvýšiť do roku 2030 ich adaptabilitu, konkurencieschopnosť a výkonnosť pri súčasnom zvyšovaní kvality života obyvateľov a pri rešpektovaní princípov udržateľného rozvoja.

Zámer spracovania Programu rozvoja obce Zalužice na roky 2021-2030

Formulár 1 (Ú1): Zámer spracovania PRO

Zámer spracovania PRO	
Názov dokumentu	Program rozvoja obce Zalužice na roky 2021-2030
Forma spracovania	Program rozvoja obce Zalužice na roky 2021-2030 (ďalej len „PRO 2021-2030“) bude spracovaný podľa aktuálneho znenia zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov. Spracovanie dokumentu bude rešpektovať princíp partnerstva. Vykonané bude participatívnym spôsobom so zapojením zamestnancov obecného úradu, poslancov OcZ, širokej verejnosti a externých odborníkov. PRO bude vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými tak v Národnej stratégii regionálneho rozvoja, ako aj v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja.
Riadenie procesu spracovania	Za riadenie procesu spracovania zodpovedá riadiaci tím zložený zo zástupcov obce a zhotoviteľa. Členmi riadiaceho tímu sú: Za obec: <u>Koordinátor riadiaceho tímu</u> Mgr. Gabriel Viňanský – starosta obce Za zhotoviteľa: <u>Člen riadiaceho tímu</u> RNDr. Radomír Babiak, PhD. – externý odborník Riadiaci tím zodpovedá za: - celkovú koordináciu spracovania PRO 2021-2030, - zostavenie Zámeru spracovania PRO, - spracovanie analýzy vnútorného a vonkajšieho prostredia, - spracovanie východísk pre strategickú časť, - vypracovanie strategickej vízie, - vypracovanie sumárneho návrhu aktivít a projektov ako východisko pre Akčný plán, - stanovenie termínov realizácie aktivít, projektov (roky) a odhad ich financovania (výška a zdroje financovania), - spracovanie akčného plánu na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky, - vytvorenie systému monitorovania, hodnotenia a aktualizácie PRO, - spracovanie finančnej časti vo forme Finančného rámca pre realizáciu PRO, - finalizáciu dokumentu a jeho predloženie zastupiteľstvu na schválenie.
Obdobie spracovania	Apríl - máj 2021
Financovanie spracovania	Z rozpočtu obce.

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Formulár 2 (Ú2): Harmonogram spracovania PRO

Harmonogram spracovania PRO (2021)												
Mesiac	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod				X								
Analytická časť				X								
Strategická časť				X	X							
Programová časť				X	X							
Realizačná časť				X	X							
Finančná časť					X							
Záver					X							

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Formulár 3 (Ú8): Štruktúra dokumentu

Úvod

táto časť zahŕňa:

- stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PRO,
- stručné zhrnutie východiskových koncepcných dokumentov, týkajúcich sa vymedzeného územia,
- zámer spracovania PRO.

Analytická časť

táto časť zahŕňa:

- kompletnú analýzu vnútorného prostredia na základe overeného súboru kvantitatívnych a kvalitatívnych dát podľa jednotlivých oblastí vrátane finančnej a hospodárskej situácie,
- ex-post hodnotenie (realizácia existujúceho PRO vrátane vyhodnotenia rozpracovaných investičných a neinvestičných projektov k 31.12. príslušného roku),
- analýzu silných a slabých stránok územia,
- identifikáciu hlavných vonkajších faktorov rozvoja územia (výber hlavných faktorov),
- analýzu príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia (posúdenie hlavných faktorov z hľadiska príležitostí a ohrození),
- analýzu väzieb územia,
- SWOT analýzu (súhrnná tabuľka),
- analýzu možných rizík a hrozieb, identifikáciu kritických oblastí rozvoja,
- identifikáciu východísk a možných riešení.

Strategická časť

táto časť zahŕňa:

- víziu územia,
- formuláciu a návrh stratégie,
- výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách – oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna, environmentálna).

Programová časť

táto časť zahŕňa:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Realizačná časť

táto časť zahŕňa:

- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PRO,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PRO, spôsob komunikácie, kooperácie a koordinácie,
- stručný popis komunikačnej stratégie PRO k jednotlivým cieľovým skupinám,
- systém monitorovania a hodnotenia,
- akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky – vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov.

Finančná časť

táto časť zahŕňa:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PRO,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet obce,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

Záver

táto časť zahŕňa:

- informáciu o schválení a zverejnení PRO.

Prílohy

táto časť zahŕňa:

- Príloha č. 1 – Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PRO,
- Príloha č. 2 – Zoznam informačných zdrojov použitých v PRO (východiskové strategické a koncepcné dokumenty, súvisiaca legislatíva),
- Príloha č. 3 – Zoznam skratiek použitých v PRO,
- Príloha č. 4 – Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky.

Analytická časť

Programu rozvoja obce

Analytická časť PRO obsahuje komplexné zhodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie – analýzu aktuálneho stavu, v akom sa obec nachádza. Definuje vnútorný potenciál územia a limitujúce faktory rozvoja obce.

Zoznam analyzovaných východiskových koncepčných dokumentov a dát

Pri spracovaní Programu rozvoja obce Zalužice na roky 2021-2030 boli analyzované a zohľadnené už existujúce programovacie a plánovacie dokumenty:

Tabuľka 1: Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov

Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov			
Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Zdroj
Územný plán obce Zalužice	priebežne	lokálna	Obecný úrad Zalužice
Povodňová dokumentácia obce	priebežne	lokálna	Obecný úrad Zalužice
PHSR Košického samosprávneho kraja 2016-2022	2016-2022	regionálna	http://web.vucke.sk
Územný plán veľkého územného celku Košického kraja	priebežne	regionálna	http://web.vucke.sk
Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030	do 2030	národná	www.mirri.gov.sk
Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001	od 2001	národná	www.mindop.sk
Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030	do 2030	národná	www.minv.sk
Partnerská dohoda 2014-2020	2014-2020	národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Operačné programy 2014-2020	2014-2020	národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Agenda 2030	do 2030	nadnárodná	www.mirri.gov.sk

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Okrem rôznych koncepčných dokumentov bolo pri spracovaní dokumentu použité aj veľké množstvo dát rôzneho charakteru. Ich prehľad zobrazuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 2: Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát

Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát		
Oblasť dát/téma	Zdroj údajov	Webová stránka
Obyvateľstvo	Obec Zalužice Štatistický úrad SR Databáza regionálnej štatistiky Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011	www.zaluzice.sk www.statistics.sk datacube.statistics.sk www.upsvar.sk datacube.statistics.sk/SODB/
Bývanie	Obec Zalužice Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011	www.zaluzice.sk datacube.statistics.sk/SODB/
Hospodárstvo	Obec Zalužice Štatistický úrad SR Databáza regionálnej štatistiky Obchodný register Živnostenský register	www.zaluzice.sk www.statistics.sk datacube.statistics.sk www.orsr.sk www.zrsr.sk
Školstvo a vzdelávanie	Obec Zalužice Centrum vedecko-technických informácií	www.zaluzice.sk www.cvtisr.sk
Zdravotníctvo	Obec Zalužice	www.zaluzice.sk
Sociálna sféra	Obec Zalužice Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny	www.zaluzice.sk www.upsvar.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

A.I Analýza vnútorného prostredia

Stručná história obce

Zalužice vznikli v roku 1973 zlúčením Malých a Veľkých Zalužíc do spoločnej obce. Pôvodne jestvovali len jedny Zalužice. V ich chotári sa našli pamiatky po slovanskom i po veľkomoravskom osídlení. Najstaršia správa o pôvodných Zalužiciach je už z roku 1249.

Malé Zalužice sa vyčlenili z pôvodne jedných Zalužíc niekedy na prelome 14. a 15. storočia. Prvá písomná správa o nich je z roku 1418. Ide o listinu kráľa Žigmunda, v ktorej sa spomínajú dve dediny s rovnakým názvom Zalužice (possessiones ... utraque Zalachka). Malými sa začali nazývať až od polovice 15. storočia. Patrili panstvu Michalovce. Obyvatelia obce sa zaoberali poľnohospodárstvom a plátenníctvom. Na začiatku 18. storočia sa v obci spomínajú aj vinice.

Veľké Zalužice sú pôvodnými Zalužicami, ktoré vznikli niekedy v 9.-10. storočí, k rozdeleniu došlo niekedy pred rokom 1418. Aj oni sú spomínané ako majetok šľachticov z Michaloviec. Napriek tomu, že v roku 1715-1720 bola obec takmer vyľudnená, Veľké Zalužice mali podstatne dynamickejší vývin, než Malé Zalužice. Mali vždy početne viac obyvateľov a pravdepodobne už v prvej polovici 17. storočia tu postavili kostol, ktorý bol zasvätený sv. Petrovi a Pavlovi (www.zaluzice.sk).

Poloha katastrálneho územia a prírodné pomery

Obec Zalužice leží v Košickom kraji, v okrese Michalovce. K 31.12.2020 zaberalo katastrálne územie obce plochu 1 961,1 ha. V severnej časti hraničí obec s obcami Vinné a Kaluža (hranica katastrov je na hladine vodnej nádrže Zemplínska šírava), na západe s mestom Michalovce, na východe s Lúčkami a Hažinom a na juhu s Čečehovom, Zemplínskou Širokou a Jastrabím pri Michalovciach. Ako už bolo spomenuté vyššie – samotná obec pozostáva z 2 častí – Veľké Zalužice a Malé Zalužice.

Geologická stavba územia nie je veľmi pestrá – katastrálne územie je tvorené neogénom (čechovským súvrstvím - najmä sivé a pestré íly, prachy, piesky, štrky, slojky lignitu a pod.). Z hľadiska geomorfologického členenia patrí katastrálne územie obce do Alpsko-Himalájskej sústavy, podsústavy Panónska panva, provincie Východopanónska panva, subprovincie Veľká Dunajská kotlina a oblasti Východoslovenská nížina. Severná časť katastra (priľahlá k Zemplínskej šírave) patrí do celku Východoslovenská pahorkatina a podcelku Zalužická pahorkatina (s rovnomennou geomorfologickou jednotkou). Ostatná časť katastra (rovinatejšia) patrí do celku Východoslovenská rovina, pričom západná časť do podcelku Laborecká rovina a východná časť do podcelku Iňačovská tabuľa (s rovnomennými geomorfologickými jednotkami).

Hydrologicky patrí kataster obce do úmoria Čierneho mora a povodia Bodrogu. Sústavu vodných tokov v území tvoria maličké potoky Chrast a Chotárny potok, ktoré sú dopĺňané sústavou bezmenných vodných tokov. V katastri obce sa nachádza aj viacero antropogénnych prvkov – okrem samotnej vodnej nádrže Zemplínska šírava sú to najmä Zalužický kanál, Čechovský kanál, Orlovský kanál a Vrbovský kanál. Potoky na území obce majú dažďovo-snehový režim odtoku s najvyššou vodnosťou vo februári až apríli (s najvyššími prietokmi v marci) a najnižšou vodnosťou v septembri. Kataster obce leží v dvoch hydrogeologických rajónoch – Q 108 (Kvartér Laborca od Strážskeho po Stretavu) a NQ 101 (Neogén Východoslovenskej nížiny medzi Laborcom a Čiernou vodou). Územie obce patrí do teplej klimatickej oblasti, okrsku T7 (teplý, mierne vlhký, s chladnou zimou). Územie je zároveň priemerne bohaté na vlahu – priemerný ročný úhrn zrážok sa pohybuje na úrovni cca 650 mm. V januári dosahuje úhrn zrážok okolo 40 mm, v júli cca 80 mm.

Z pôdných typov sa v katastri obce nachádzajú najmä fluvizeme glejové, fluvizeme kultizemné, luvizeme pseudoglejové a pseudogleje modálne. Pôdy v katastri obce nie sú takmer vôbec ohrozené eróziou ani kontamináciou, pričom majú stredný až najvyšší poľnohospodársky potenciál (čo vytvára extrémne vhodné podmienky pre poľnohospodárstvo). Z hľadiska fyto geografického členenia patrí kataster obce do dubovej fyto geograficko-vegetačnej zóny, pahorkatinnej oblasti (priľahlej k Zemplínskej šírave) a podvihorlatského okresu, ostatná časť katastra patrí do rovinnej oblasti a okresu Laboreckej nivy. Zoogeografické členenie terestrického biocyklu zaraďuje územie obce do provincie stepí, panónskeho úseku.

Kvalita životného prostredia

Ochrana prírody a krajiny

Z aspektu územnej ochrany prírody leží kataster obce Zalužice v území s I. stupňom ochrany prírody a krajiny (ktorým je podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny územie celej Slovenskej republiky). V časti katastra, ktorú tvorí vodná plocha Zemplínskej šíravy, sa nachádza maloplošné chránené územie – Chránený areál Zemplínska šírava. Tento chránený areál bol vyhlásený v roku 1968 a platí na ňom 3. a 4. stupeň územnej ochrany prírody. Zriadený bol za účelom ochrany význačnej migračnej lokality (jarného a jesenného ťahu) vodného a pri vode žijúceho vtáctva a hniezdčov. Do katastra obce Zalužice nezasahuje žiadne Chránené vtáčie územie ani územie európskeho významu.

Odpadové hospodárstvo

Systém zberu komunálnych odpadov je v obci nastavený podľa reálnych potrieb obyvateľov a zabezpečuje sa v súlade s ustanoveniami zákona NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov. Úroveň vytriedenia komunálneho odpadu z dôvodu proaktívne nastavených opatrení a systému zberu zo strany samosprávy postupne rastie, v súčasnosti sa pohybuje na úrovni cca 40 % (hoci v porovnaní s inými obcami sú na tom Zalužice z hľadiska úrovne vytriedenia odpadov pomerne dobre, ešte stále nedosahujú ciele odpadového hospodárstva, stanovené pre triedenie – existuje tu teda ešte priestor na ďalšie skvalitňovanie systému zberu odpadov a používanie ďalších motivačných a podporných opatrení). Obec využíva viaceré motivačné nástroje na podporu triedenia odpadov.

Na zber zmesového komunálneho odpadu sa používajú najmä KUKA nádoby. V obci je zavedený kalendárový systém zberu zmesového odpadu – všetky nádoby na zmesový odpad sa vyvážajú v pravidelných intervaloch. Na triedený zber papiera, plastov, kovov, skla a kompozitných obalov sa používajú farebne rozlíšené nádoby. Objemný odpad, elektroodpad a odpad s obsahom škodlivých látok sa vyváža 2x ročne (na jar a na jeseň). Na zhodnocovanie biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu zabezpečila samospráva obce do každého rodinného domu domáci kompostér.

Ochrana pred povodňami

Z hľadiska manažmentu povodí sa v katastri obce Zalužice, v nadväznosti na existujúci hydrologický systém tokov a v súvislosti s morfológicko-morfometrickým typom reliéfu nenachádzajú výrazne problémové lokality s potenciálom záplav, ktoré by pri dažďoch predstavovali pre obyvateľov a majetok významné ohrozenie. Vo veľmi výnimočných prípadoch však niekedy, pri výdatných zrážkach a privalových dažďoch, dochádza k problémovým situáciám na odvodňovacích kanáloch pri rímskokatolíckom kostole a následne pozdĺž týchto kanálov, tečúcich smerom k Zemplínskej Šírave (cez tzv. Viniansku ulicu), kam sa dostáva dažďová voda z okolitých polí a ktorú tieto kanály nestíhajú odvádzať. Je preto vhodné vykonať na týchto miestach potrebné úpravy.

Obyvateľstvo

Počet obyvateľov a pohyb obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka zobrazuje základné parametre stavu a pohybu obyvateľstva obce Zalužice za posledných 10 rokov. Počet obyvateľov sa v tomto období zvýšil o 45 (z 1 136 v roku 2011 na 1 181 v roku 2020).

Tabuľka 3: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva

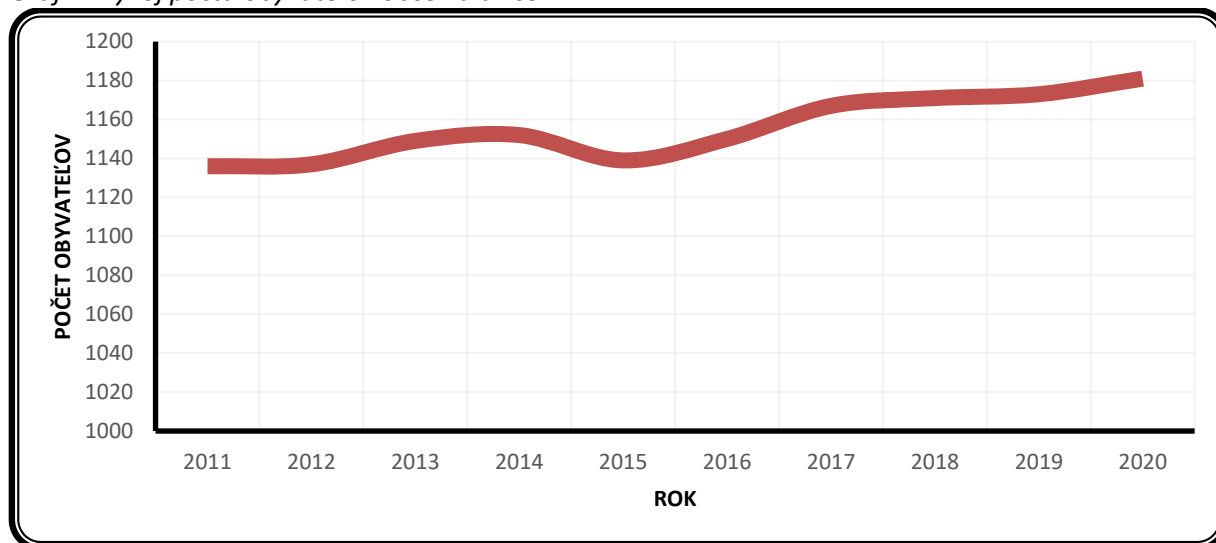
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Počet obyvateľov (k 31.12.)	1136	1137	1149	1152	1139	1150	1167	1171	1173	1181
Živonarodení	5	7	15	5	9	8	10	8	8	10
Zomrelí	17	19	13	16	20	18	10	17	10	15
Bilancia prirodzeného pohybu	-12	-12	2	-11	-11	-10	0	-9	-2	-5
Prisťahovaní	23	24	22	34	10	32	31	43	32	30
Vystáňovaní	22	11	12	20	12	11	14	30	28	17
Migračné saldo	1	13	10	14	-2	21	17	13	4	13
Bilancia celkového pohybu	-11	1	12	3	-13	11	17	4	2	8
Hr.m. živorodenosti (‰)	4,4	6,2	13,1	4,3	7,9	7,0	8,6	6,8	6,8	8,5
Hr.m. úmrtnosti (‰)	15,0	16,7	11,3	13,9	17,6	15,7	8,6	14,5	8,5	12,7
Hr.m. prirodzeného prírastku (‰)	-10,6	-10,6	1,7	-9,5	-9,7	-8,7	0,0	-7,7	-1,7	-4,2
Hr.m. imigrácie (‰)	20,2	21,1	19,1	29,5	8,8	27,8	26,6	36,7	27,3	25,4
Hr.m. emigrácie (‰)	19,4	9,7	10,4	17,4	10,5	9,6	12,0	25,6	23,9	14,4
Hr.m. migračného salda (‰)	0,9	11,4	8,7	12,2	-1,8	18,3	14,6	11,1	3,4	11,0
Hr.m. celkového prírastku (‰)	-9,7	0,9	10,4	2,6	-11,4	9,6	14,6	3,4	1,7	6,8

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné prepočty

Vývoj počtu obyvateľov obce Zalužice za ostatných 10 rokov má mierne stúpajúci trend. V porovnaní s rokom 2011 bol počet obyvateľov obce na konci roku 2020 o 4 % vyšší.

Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Zalužice

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

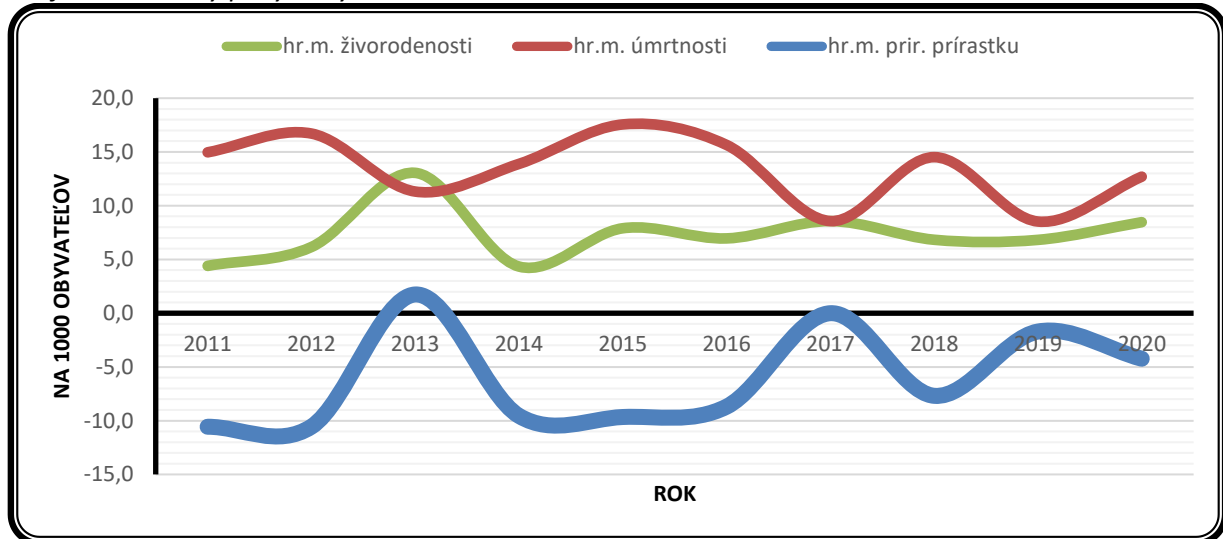
Úroveň natality za posledných 10 rokov mala pomerne nevyrovnaný priebeh, keď sa pohybovala v rozmedzí cca 4 – 13 ‰. Počet narodených detí sa v obci medziročne pohyboval v rozmedzí 5 – 15. Priemerná hodnota ukazovateľa hrubej miery živorodenosti za celé hodnotené obdobie, teda za posledných 10 rokov, bola v Zalužiciach len 7,3 ‰. Obec teda v tomto ukazovateli dosahuje nepriaznivé hodnoty. Pre porovnanie, v okrese Michalovce sa hr. m. živorodenosti pohybuje na úrovni cca 9,5 ‰, v Košickom kraji 11,0 ‰ a v Slovenskej republike na úrovni cca 10,5 ‰.

Medziročný vývoj počtu zomrelých mal, podobne ako u živorodených, taktiež menej vyrovnaný priebeh. Najmenej zomrelých za posledných 10 rokov bolo v rokoch 2017 a 2019 (zhodne po 10 osôb), najviac v roku 2015 (20 osôb). Úroveň mortality sa teda pohybovala v rozmedzí od 8,5 po 17,6 ‰, pričom priemer za posledných 10 hodnotených rokov bol v Zalužiciach až 13,4 ‰. V obci teda môžeme pozorovať oveľa vyššiu mieru úmrtnosti akú má Slovenská republika (cca 11,0 ‰), Košický kraj (10,5 ‰) i okres Michalovce (rovnako cca 10,5 ‰).

Takéto hodnoty hrubej miery živorodenosti a hrubej miery úmrtnosti sa odzrkadľujú v bilancii prirodzeného pohybu obyvateľstva Zalužíc. Obec bola počas väčšiny hodnoteného obdobia populačne stratová (až 8x), 1x bola bilancia vyrovnaná (2017) a pozitívnu bilanciu prirodzeného pohybu zaznamenala len raz. Hrubá miera prirodzeného prírastku sa v posledných 10 rokoch pohybovala v rozmedzí od -10,6 ‰ po 1,7 ‰. Z dôvodu takejto kombinácie natality s mortalitou bola reprodukcia obyvateľstva za posledných 10 rokov neefektívna. Celkovo možno konštatovať, že prirodzenými populačnými procesmi dochádzalo v obci k úbytku obyvateľov.

Graf 2: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2011-2020

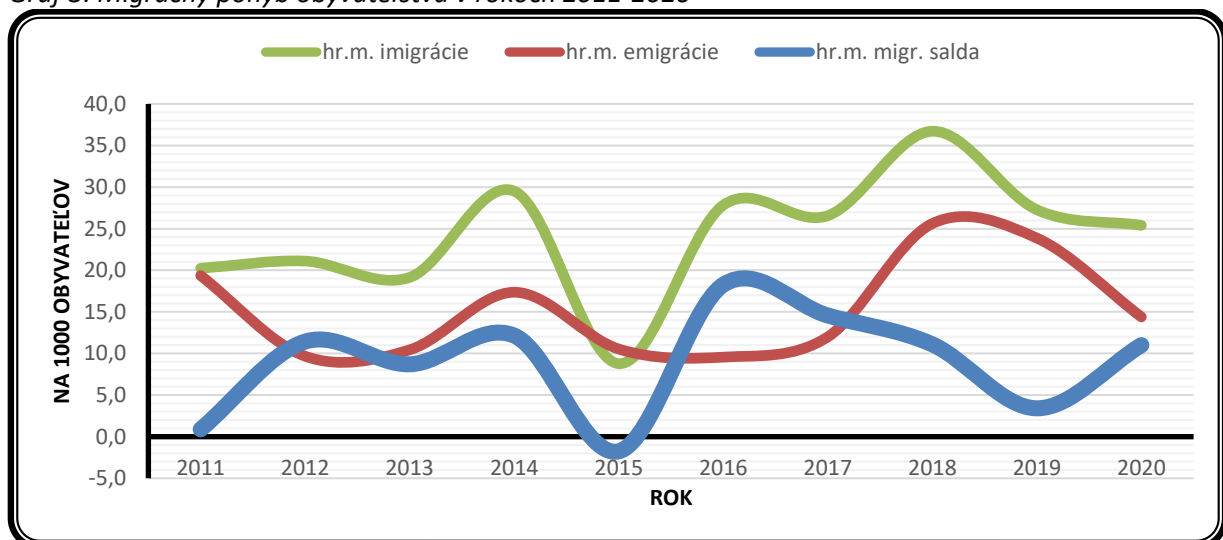

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Zatiaľ čo vývoj prirodzeného pohybu je v obci negatívny, vývoj z hľadiska migračného pohybu je na tom presne opačne. Hrubá miera imigrácie sa v obci za posledných 10 rokov pohybovala v priemere na úrovni 24,3 ‰ (priemerne sa ročne prisťahovalo 28,1 osoby). Hrubá miera emigrácie v hodnotenom období dosahovala oveľa nižšie hodnoty, pričom jej priemerná úroveň bola 15,3 ‰ (v priemere 17,7 vystáhaných osôb ročne).

Výsledkom hore uvedených procesov bol veľmi priaznivý vývoj migračného salda, ktoré sa pohybovalo v rozmedzí od -2 osôb v roku 2015 po +21 osôb v roku 2016. Kladné migračné saldo obec zaznamenala až 9x, len 1x (v spomínanom roku 2015) bolo migračné saldo záporné. Väčšinu hodnoteného obdobia teda obec vykazuje pozitívnu bilanciu migračného salda. Možno teda konštatovať, že trend vývoja za posledných 10 rokov je priaznivý.

Graf 3: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2011-2020

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

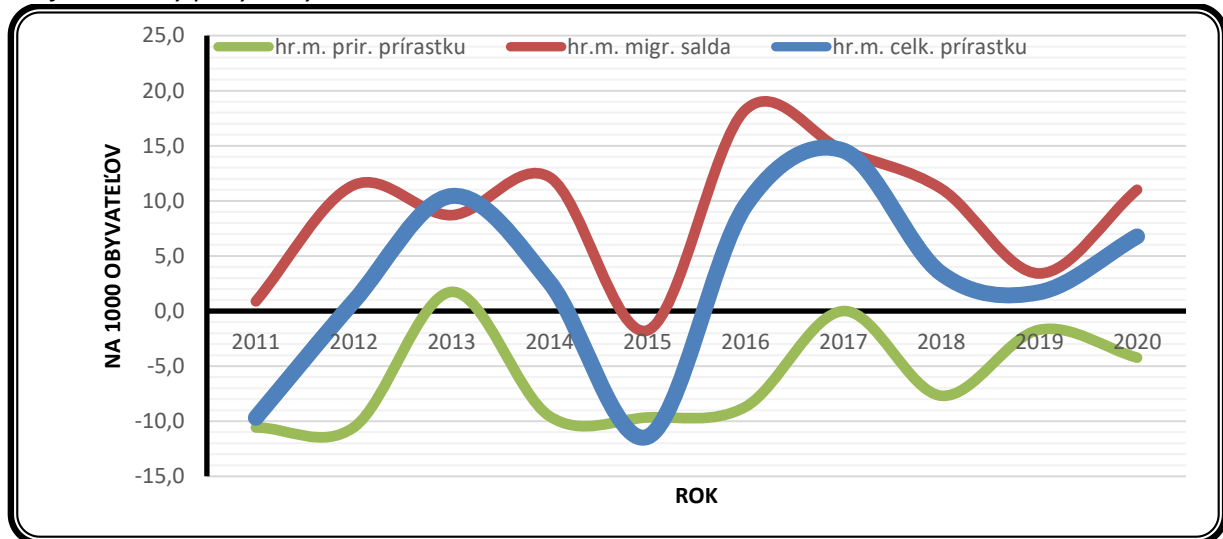
Hrubá miera prirodzeného prírastku dosahovala počas väčšiny hodnoteného obdobia záporné hodnoty (viac ľudí v týchto rokoch zomrelo ako sa ich narodilo), čiže prirodzenými populačnými procesmi počet obyvateľov poväčšine klesal. Naproti tomu, hrubá miera migračného salda dosahovala väčšinou kladné

hodnoty, znamenajúce migračný prírastok obyvateľstva (viac ľudí sa do obce v danom roku prisťahovalo ako sa z nej vystaňovalo).

Keďže celkovo boli migračné prírastky vyššie ako prirodzené úbytky, výsledkom kombinácie vyššie popísaných prirodzených populačných procesov a migračných procesov je mierny celkový prírastok obyvateľov obce Zalužice. Zápornú bilanciu celkového pohybu zaznamenala obec len v rokoch 2011 a 2015, ostatných 8 hodnotených rokov bola bilancia kladná. Celkovú situáciu ohľadne populačného vývoja v obci možno teda hodnotiť mierne pozitívne (keďže počet obyvateľov zo strednodobého hľadiska pomaly rastie).

Graf 4: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2011-2020

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

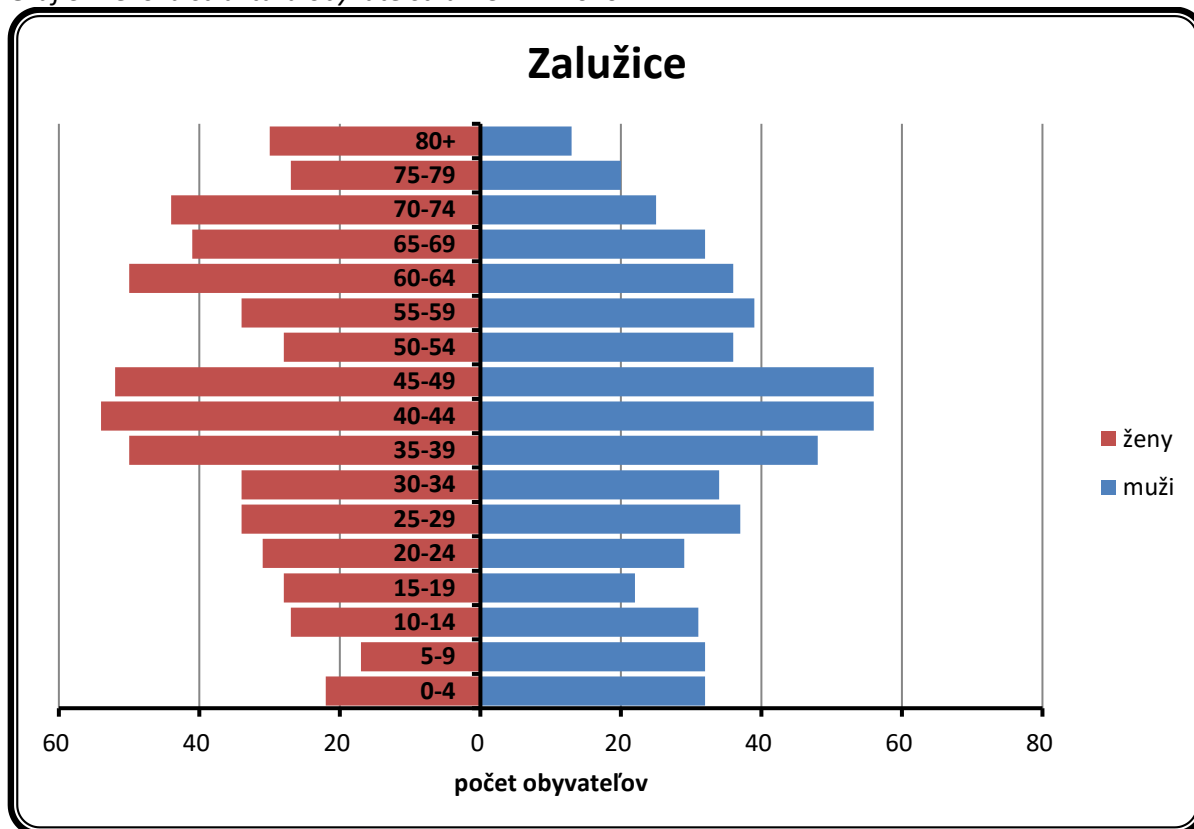
Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a veku

Veková pyramída obyvateľstva Zalužíc ukazuje, že v obci sa z pohľadu demografickej reprodukcie nachádza výrazne regresívny typ populácie, keďže početnosť predreprodukčnej zložky (0-14 r.) ani zďaleka nedosahuje početnosť poreprodukčnej (nad 50 r.) zložky obyvateľstva (v pomere 161 k 455 k 31.12.2020). Najvyššie zastúpenie v štruktúre obyvateľstva Zalužíc majú vekové skupiny (podľa poradia) 40-44 ročných (110 obyvateľov), 45-49 ročných (108) a 35-39 ročných (98 obyvateľov). K 31.12.2020 tu spomedzi 1 181 obyvateľov žilo 141 detí do 14 rokov a 232 seniorov vo veku nad 65 rokov. Zo spomínaných 1 181 obyvateľov tu k uvedenému dátumu žilo 578 mužov a 603 žien.

V nadväznosti na typ vekovej pyramídy a typ populácie možno konštatovať, že z dlhodobého hľadiska bude prostredníctvom prirodzeného pohybu počet obyvateľov obce (pri nezmenených podmienkach) prudko klesať.

Graf 5: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2020

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Obyvateľstvo obce starne. Ako vidieť z nasledujúcej tabuľky, priemerný vek obyvateľstva sa za ostatných 10 rokov zvýšil zo 42,54 na 43,39 rokov. V obci pritom žije staršie obyvateľstvo, ako je priemer Slovenska.

Tabuľka 4: Vývoj priemerného veku obyvateľstva

Priemerný vek / rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Zalužice	42,54	42,60	42,63	42,79	42,91	42,60	42,77	42,74	43,16	43,39
Slovenská republika	39,05	39,32	39,6	39,87	40,13	40,37	40,59	40,82	41,06	41,26

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

V štruktúre obyvateľstva vo vzťahu k ekonomickej aktivite, teda podľa produktívnych vekových skupín, prevláda poproduktívna zložka (65+ r.) nad predproduktívnou zložkou (0-14 r.) obyvateľstva, pričom podiel produktívnej zložky je 66,7 %.

Tabuľka 5: Veková štruktúra obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín

k 31.12.2020	Počet obyvateľov	Veková štruktúra obyvateľov					
		počet			podiel (%)		
		0-14	15-64	65+	0-14	15-64	65+
Zalužice	1 181	161	788	232	13,6	66,7	19,6

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Národnostná a konfesionálna štruktúra

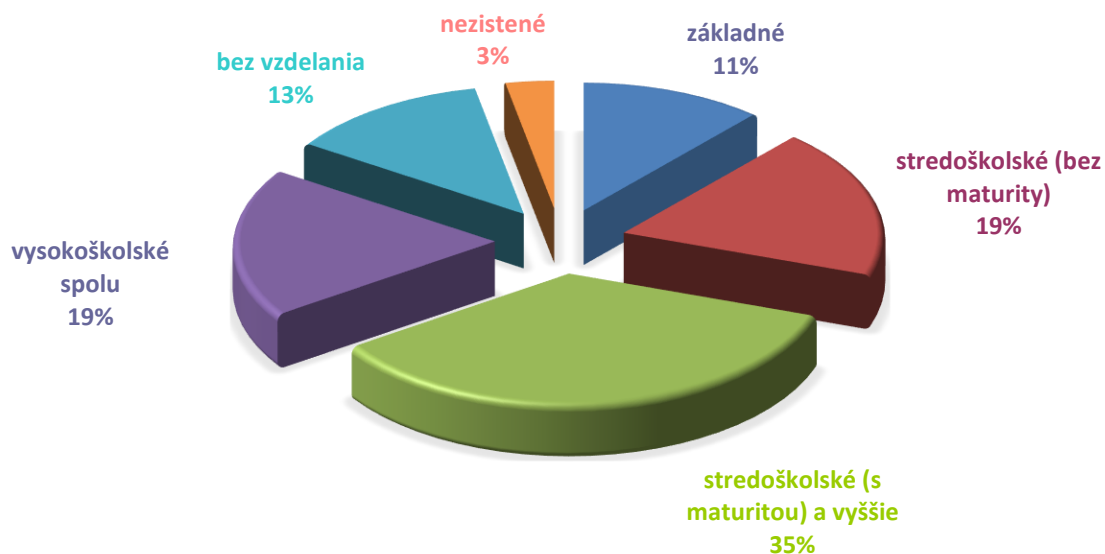
Národnostné zloženie obyvateľstva Zalužíc bolo v čase Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 takmer homogénne, keďže v ňom podľa jeho výsledkov výrazne dominovala slovenská národnosť s 92,0 % obyvateľov (1 052 z 1 143 osôb). Nepatrné zastúpenie mala v tom čase aj maďarská (2 obyvatelia), rusínska (1), ukrajinská (5), česká (9), poľská (1), srbská (1), ruská (1) a bulharská (1 obyvateľ) národnosť. U 6,1 % obyvateľov (70 osôb) národnostná príslušnosť zistená nebola.

V konfesionálnej štruktúre obyvateľstva v čase Sčítania 2011 výrazne dominovalo rímskokatolícke vierovyznanie s 56,9 % obyvateľov (650 z 1 143 obyvateľov), vyššie zastúpenie však mala aj Gréckokatolícka cirkev (16,4 %; 188 obyvateľov), Pravoslávna cirkev (5,3 %; 61 obyvateľov), Reformovaná kresťanská cirkev (3,5 %; 40 obyvateľov) a Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia (3,1 %; 35 obyvateľov). Iné konfesie (Evanjelická cirkev augsburského vyznania, Ústredný zväz židovských náboženských obcí, Bahájske spoločenstvo) mali len nepatrný podiel, žiadna z nich nemala podiel vyšší ako 1,3 %. K žiadnemu náboženstvu sa nehlásilo 3,2 % obyvateľov obce (37 osôb) a u 9,3 % obyvateľov (106 osôb) príslušnosť ku konfesiám zistená nebola (SODB 2011).

Vzdelanostná štruktúra

Podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 (SODB 2011) malo v tom čase 11 % obyvateľov obce ako najvyššie dosiahnuté vzdelanie len základné vzdelanie. Stredoškolské vzdelanie bez maturity (max. výučný list) malo 19 % a stredoškolské vzdelanie s maturitou a vyššie 35 % obyvateľov Zalužíc. Vysokoškolské vzdelanie malo v roku 2011 devätnásť percent obyvateľov obce. Samozrejme, od uvedeného Sčítania prešlo až 10 rokov, takže súčasná vzdelanostná štruktúra obyvateľstva bude oproti Sčítaniu 2011 s veľkou pravdepodobnosťou pozmenená.

Graf 6: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho ukončeného vzdelania

Poz.: v kategórii „bez vzdelania“ sú zahrnuté osoby s neukončeným základným vzdelaním a deti do 16 rokov

Zdroj: SODB 2011

Zamestnanosť

Ukazovateľ „odvetvie ekonomickej činnosti“ predstavuje druh výroby alebo činnosti podniku alebo iného subjektu, ktorú obyvateľ aktuálne alebo v poslednom pracovnoprávnom vzťahu vykonával. Vztahuje sa na obyvateľov starších ako 16 rokov, ktorí už niekedy pracovali.

Podľa SODB 2011 najväčšiu časť z 524 ekonomicky aktívnych obyvateľov Zalužíc predstavovali v tom čase pracujúci v odvetví priemyselnej výroby, inej ťažby a dobývania (119 obyvateľov; 23 % z celkového

počtu EAO). V poradí druhé a tretie najvýznamnejšie odvetvia v Zalužiciach predstavovali odvetvia vzdelávania (55 EAO), veľkoobchodu a maloobchodu a verejnej správy a obrany (zhodne po 52 EAO). Najmenej EAO pracovalo v oblasti administratívnych a podporných služieb (11 EAO).

Rovnako ako v iných obciach, aj v Zalužiciach zohráva dôležitú úlohu v otázke zamestnanosti obyvateľstva dochádzka do zamestnania. Ako vidieť z nasledujúcej tabuľky, až 4/5 ekonomicky aktívnych obyvateľov (419 z 524) dochádzalo v čase SODB za prácou mimo obec svojho bydliska. Úplne všetci EAO pritom odchádzali za prácou v odvetví dodávky energií a odpadového hospodárstva a v rámci ostatných činností.

Najdôležitejším miestom dochádzky za prácou bolo pre obyvateľov Zalužíc v čase Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011 mesto Michalovce, do ktorého denne dochádzalo za prácou 185 obyvateľov. Ďalšími mestami, kam obyvatelia Zalužíc dochádzali za prácou vo výraznejšej koncentrácii, boli Bratislava a Košice.

Tabuľka 6: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa dochádzky do zamestnania a odvetvia ekonomickej činnosti

Odvetvie ekonomickej činnosti ²	Počet EAO	podiel dochádzajúcich do zamestnania v danom odvetví (%)	
		z toho dochádza do zamestnania	
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a ťažba dreva, rybolov	24	18	75,00
Priemyselná výroba, iná ťažba a dobývanie	119	85	71,43
Dodávka energií, odpadové hospodárstvo	10	10	100,00
Stavebníctvo	34	28	82,35
Veľkoobchod, maloobchod	52	45	86,54
Doprava a skladovanie	23	18	78,26
Ubytovacie a stravovacie služby	15	11	73,33
Činnosti v oblasti nehnuteľností, financií, poisťovania, informácií a komunikácie	25	20	80,00
Odborné, vedecké a technické činnosti	18	16	88,89
Administratívne a podporné služby	11	9	81,82
Verejná správa a obrana	52	42	80,77
Vzdelávanie	55	54	98,18
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	31	25	80,65
Ostatné činnosti spolu	14	14	100,00
Nezistené	41	24	58,54
Spolu	524	419	79,96

Zdroj: SODB 2011

V ostatných cca 20 rokoch, najmä v súvislosti s nástupom informačného veku a masívnym rozvojom informačno-komunikačných technológií, sa na trhu práce (predovšetkým na primárnom³) čoraz väčší dôraz kladie na digitálne zručnosti zamestnancov. Schopnosť osôb uplatniť sa na trhu práce je vo

² kvôli zjednodušeniu a prehľadnosti sú niektoré odvetvia v danej tabuľke oproti klasifikácii SK NACE Rev.2 spojené

³ na základe teórie duálneho trhu práce rozlišujeme primárny a sekundárny trh práce. Na primárnom trhu práce sú lepšie a výhodnejšie pracovné príležitosti s vyššou prestížou, poväčšine lepšie pracovné podmienky, možnosti profesionálneho rastu a vyššie mzdy. Na sekundárnom trhu práce sú pracovné miesta s nižšou prestížou, nižšou mzdovou úrovňou a nižšie sú aj kvalifikačné nároky na pracovníkov. Poväčšine sa tu jedná o „manuálnu“ prácu

výraznej miere determinovaná úrovňou ich počítačových znalostí. Z tohto aspektu bola digitálna gramotnosť obyvateľov Zalužíc v tom čase v porovnaní s inými obcami na priemernej úrovni. Najmenší podiel obyvateľov ovládalo prácu s tabuľkami (429 – 38 % trvalo bývajúcich obyvateľov). Prácu s elektronickou poštou ovládalo 47 % (532 osôb), prácu s textom 50 % (572 osôb) a prácu s internetom 53 % (607 osôb) obyvateľov obce. Ozajstný počet obyvateľov ovládajúcich/neovládajúcich prácu s počítačom sa však mohol ešte líšiť, nakoľko cca 14 % obyvateľov neuviedlo svoje digitálne schopnosti. Samozrejme, do úvahy treba brať aj skutočnosť, že tieto údaje boli získané v roku 2011 a je pravdepodobné, že digitálna gramotnosť obyvateľstva obce odvtedy vzrástla.

Tabuľka 7: Obyvateľstvo podľa počítačových znalostí

Trvalo bývajúce obyvateľstvo spolu	práca s textom			práca s tabuľkami		
	áno	nie	nezistené	áno	nie	nezistené
	572	423	148	429	537	177
1 143	práca s elektronickou poštou (e-mail)			práca s internetom		
	áno	nie	nezistené	áno	nie	nezistené
	532	452	159	607	390	146

Zdroj: SODB 2011

Nezamestnanosť

Výrazným sociálno-ekonomickým javom spojeným s existenciou trhu práce je nezamestnanosť. Tá predstavuje jednak vážny ekonomický problém, pretože reprezentuje stratenú potenciálnu hodnotu celej ekonomiky, no zároveň je i významným sociálnym indikátorom, pretože, ako to dokazujú viaceré štúdie, je spojená s takými spoločenskými javmi, ako je zvýšená rozvodovosť, kriminalita, zlé mentálne a fyzické zdravie, rôzne sociálno-patologické javy a pod.

Existencia nezamestnanosti má teda silný vplyv na život samotných nezamestnaných. Strata zamestnania prináša pre jednotlivca rôzne negatívne dôsledky, ktoré sa netýkajú len poklesu životnej úrovne, spojeného s poklesom príjmu, ale aj výrazných zmien v každodennom živote, spoločenských vzťahoch, hodnotách, v sociálnych inštitúciách (najmä v rodine). Nezamestnaní majú menej priestoru pre prijímanie zásadných rozhodnutí o svojom živote a menšiu šancu rozvíjať svoje zručnosti. S výskytom nezamestnanosti, najmä dlhodobej, hrozí pre jednotlivca riziko asociálneho správania, spôsobené nadbytkom času, nudou, nedostatkom programu a povinností a vylúčením zo spoločnosti. Medzi najcitlivejšie a najzávažnejšie dôsledky nezamestnanosti patrí výskyt chudoby. Chudoba a nezamestnanosť sú totiž veľmi úzko korelujúce fenomény, spôsobujúce jednotlivcom ťažké sociálne a psychologické dôsledky.

Počet uchádzačov o zamestnanie sa v obci Zalužice za posledných 10 rokov pohyboval v rozmedzí 32 až 101. Miera nezamestnanosti sa teda v obci v ostatnom období pohybovala v rozpätí od 6,1 % (2019) po 19,3 % (2012), pričom k 31.12.2020 bola na úrovni 7,6 %. Pre porovnanie, k 31.12.2020 bola miera nezamestnanosti v okrese Michalovce 14,0 %, v Košickom kraji bola na úrovni 11,7 % a v Slovenskej republike 8,3 %. V okolitých okresoch, s ktorými okres Michalovce susedí, bola nasledovná: Vranov nad Topľou 16,8 %, Humenné 9,4 %, Snina 11,8 %, Trebišov 15,9 % a Sobrance 17,3 %.

Tabuľka 8: Vývoj nezamestnanosti v obci

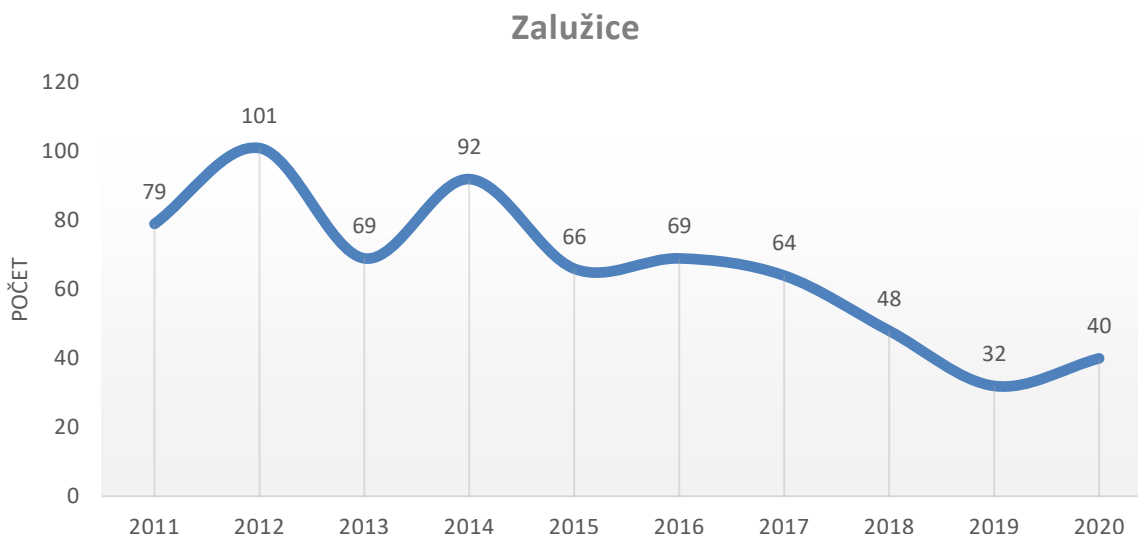
k 31.12.	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Počet UoZ	79	101	69	92	66	69	64	48	32	40
Miera nezamestnanosti* (%)	15,1	19,3	13,2	17,6	12,6	13,2	12,2	9,2	6,1	7,6

* Na výpočet miery nezamestnanosti bol použitý jediný dostupný údaj o ekonomicky aktívnom obyvateľstve v obci, ktorý pochádza zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011.

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, UPSVaR, vlastné spracovanie

Graf 7: Počet evidovaných UoZ v rokoch 2011-2020 (k 31.12.)

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, UPSVaR, vlastné spracovanie

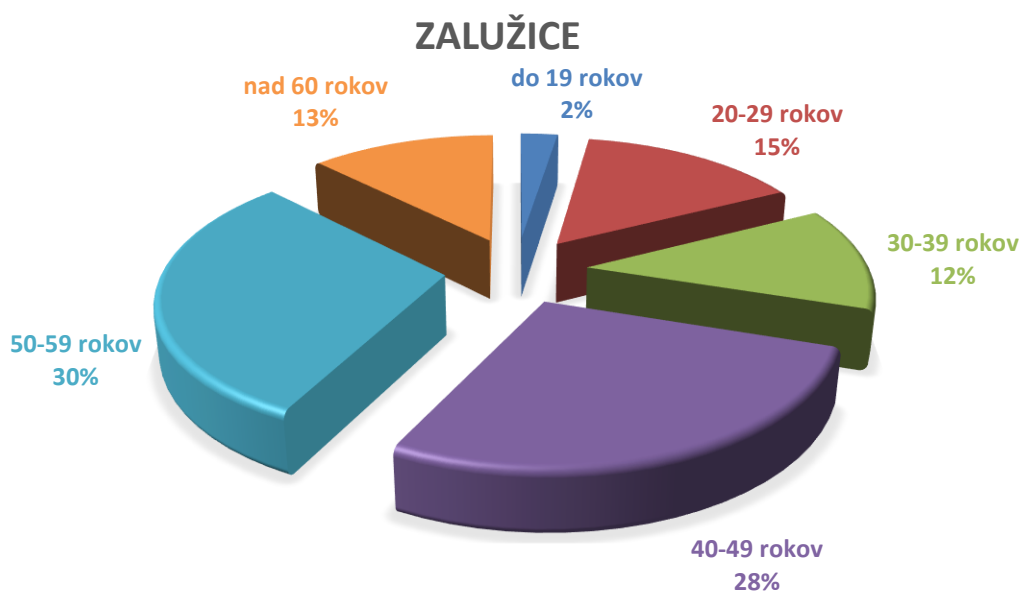
Na konci roku 2020 bolo v obci Zalužice prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny evidovaných 40 uchádzačov o zamestnanie. Z tohto počtu bolo 21 mužov (52,5 %) a 19 žien (47,5 %). Ako ukazuje nasledujúca tabuľka, najväčšie problémy s nezamestnanosťou v obci majú obyvatelia vo veku 50-59 rokov. Ide o vekovú skupinu obyvateľov, ktorá je na trhu práce marginalizovaná a ktorá má obvyčajne po strate predchádzajúceho zamestnania problém nájsť si opätovne zamestnanie nové.

Tabuľka 9: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2020

do 19 r.		20-29 r.		30-39 r.		40-49 r.		50-59 r.		nad 60 r.		UoZ spolu	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
1	2,5	6	15,0	5	12,5	11	27,5	12	30,0	5	12,5	40	100,0

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Graf 8: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2020

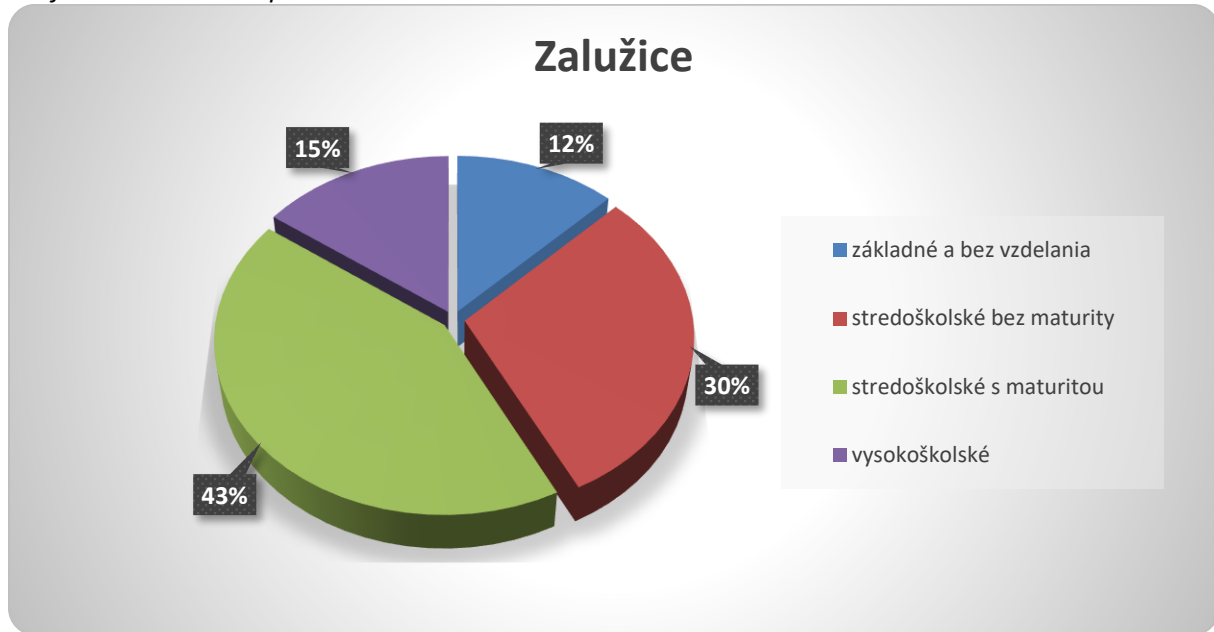

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že so zvyšujúcim stupňom dosiahnutého vzdelania sa pre jednotlivých obyvateľov zvyšuje pravdepodobnosť uplatnenia na trhu práce. Z tohto hľadiska je v Zalužiciach pozitívnou skutočnosť, že zo 40 uchádzačov o zamestnanie na konci roku 2020 bolo len 12 % UoZ (5 osôb) s najvyšším ukončeným vzdelaním základným alebo bez vzdelania.

Graf 9: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.12.2020

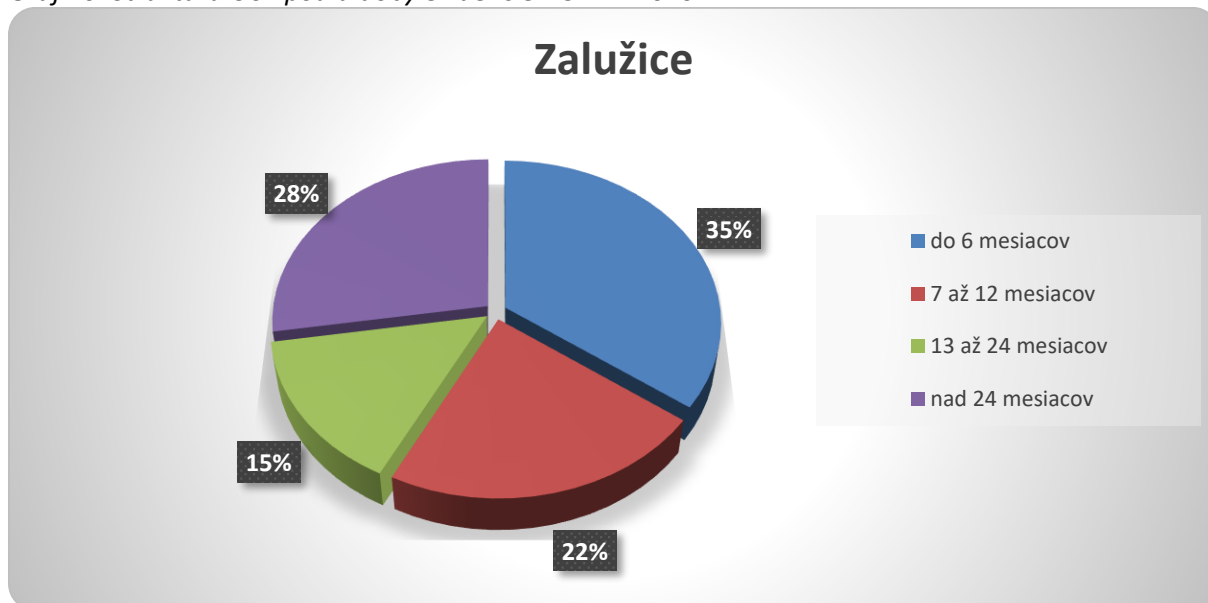
Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie patrí medzi najvýznamnejšie parciálne indikátory, poukazujúce na „zdravie“ ekonomickej a sociálnej sféry v tom – ktorom regióne. S nepriaznivou štruktúrou UoZ podľa doby evidencie (tzn. s vysokým podielom dlhodobo nezamestnaných osôb – nad 12 mesiacov) sa spájajú výrazné problémy ekonomickeho a sociálneho charakteru (vysoké sociálne dávky, „neschopnosť“ zamestnať takýchto obyvateľov, chudoba, sociálno-patologické javy a pod.). Z hľadiska štruktúry uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie sa sleduje predovšetkým podiel dlhodobo nezamestnaných osôb na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie, keďže dlhodobá nezamestnanosť patrí medzi výrazne negatívne ukazovatele socioekonomického rozvoja (resp. zaostalosti) daného regiónu.

V Slovenskej republike sa podiel krátkodobo nezamestnaných (menej ako 7 mesiacov) v roku 2020 pohyboval na úrovni cca 40 %, podiel strednodobo nezamestnaných (7 – 12 mesiacov) na úrovni cca 25 % a podiel dlhodobo nezamestnaných okolo úrovne 35 % (pričom Slovenská republika a špeciálne regióny východného Slovenska vykazujú dokonca najvyšší podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov v rámci všetkých regiónov Európskej únie). V Zalužiciach bol k 31.12.2020 podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov (nad 12 mesiacov) 43 %, pričom 28 % (11 UoZ) z celkového počtu UoZ bolo nezamestnaných viac ako 2 roky.

Graf 10: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.12.2020

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa klasifikácie zamestnaní (KZAM) nám zatrieduje nezamestnaných do skupín podľa toho, aký charakter malo pracovné miesto, ktoré zaujímal terajší uchádzač o zamestnanie bezprostredne pred tým, než bol zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Jednotlivé zamestnania sú v KZAM rozdelené do tried podľa charakteru práce, zložitosti, zodpovednosti a kvalifikačnej náročnosti práce. Pri KZAM sa dôraz kladie na charakter pracovného miesta a nie na to, či zamestnanec v konkrétnom zamestnaní je viac alebo menej kvalifikovaný ako iný zamestnanec v rovnakom zamestnaní.

Najvyšší podiel v štruktúre UoZ podľa KZAM majú v Zalužiciach pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (14 UoZ zo 40; 35,0 %). Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci sú tí UoZ, ktorí v poslednom zamestnaní vykonávali práce vyžadujúce si vedomosti na úrovni základnej školy (ako napr. jednoduché a rutinné práce vyžadujúce ručné nástroje a fyzickú silu – upratovanie, čistenie, kopanie jám, zametanie ulíc, stráženie majetku, ručné balenie, manipulácie s nákladmi, dokladanie tovaru, pomocné práce, likvidovanie odpadov a pod.). Druhú najvýznamnejšiu skupinu tvoria kvalifikovaní pracovníci a remeselníci.

Tabuľka 10: Štruktúra UoZ podľa KZAM k 31.12.2020

Trieda KZAM	Počet UoZ	Podiel (%)
0 - Príslušníci ozbrojených síl	0	0,0
1 - Zákonodarcovia, riadiaci pracovníci	0	0,0
2 - Špecialisti	3	7,5
3 - Technici a odborní pracovníci	2	5,0
4 - Administratívni pracovníci	4	10,0
5 - Pracovníci v službách a obchode	6	15,0
6 - Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve	0	0,0
7 - Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci	7	17,5
8 - Operátori a montéri strojov a zariadení	1	2,5
9 - Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	14	35,0
N/A - neurčené	3	7,5
Spolu	40	100,0

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Domový a bytový fond

Charakteristika bytového fondu v Zalužiciach je veľmi dobrá. Podľa SODB 2011 je veľká väčšina bytov obývaná vlastníkom daného bytu (316 z 329; 96 %), pričom až 93 % všetkých bytov malo v čase Sčítania v roku 2011 tečúcu vodu (307 z 329). V obci sa nachádzajú najmä veľmi veľké byty (s 5 a viac obytnými miestnosťami). Väčšinu bytov v obci možno zo stavebno-technického hľadiska považovať za novostavby, nakoľko boli postavené po roku 2001.

Tabuľka 11: Byty podľa formy vlastníctva a systému dodávky vody

	byty obývané vlastníkom	družstevné byty	byty v nájme	iná forma vlastníctva bytu	nezistené	Spolu
v obytnej jednotke je tečúca voda	296	1	2	6	2	307
v obytnej jednotke nie je tečúca voda	6	0	0	1	0	7
nezistené	14	0	0	0	1	15
Byty spolu	316	1	2	7	3	329

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka 12: Byty podľa obytných miestností

1 obytná miestnosť	2 obytné miestnosti	3 obytné miestnosti	4 obytné miestnosti	5 a viac obytných miestností	nezistené	Spolu bytov
2	4	70	77	175	1	329

Zdroj: SODB 2011

Tabuľka 13: Byty podľa obdobia výstavby

	pred r. 1919	1919-1945	1946-1990	1991-2000	2001-2011	nezistené	spolu
počet bytov	2	14	27	2	37	41	123

Zdroj: SODB 2011

Samozrejme, všetky vyššie uvedené údaje boli získané v roku 2011 a odvtedy sa situácia v oblasti bývania v obci ešte viac zlepšila (nakoľko boli postavené nové byty, resp. niektoré staré boli zrekonštruované). V Zalužiciach sa nenachádzajú žiadne bytové domy.

Územný plán obce (ktorý má obec vypracovaný od roku 2005 spolu s 5 ďalšími obcami ako spoločný územný plán obcí mikroregiónu Juh Šíravy) počíta do budúcnosti s rozvojom bývania najmä v už existujúcich plochách bývania v Zalužiciach (nepočíta sa s rozširovaním plôch bývania a so zaberaním hodnotnej poľnohospodárskej pôdy na bytovú výstavbu). Existujúce plochy bývania (vyčlenené v územnom pláne) sú dostačujúce na to, aby pokryli dopyt po bývaní v obci. Na druhej strane, existujúci plán si už kvôli svojej značnej zastaranosti a kvôli zmenenej sociálno-ekonomickej situácii (prirodzene) vyžaduje vykonať niektoré zmeny a doplnky (ktoré sa však netýkajú bývania).

Dopravná infraštruktúra

Z aspektu pripojenia obce na medzinárodné a rýchlostné cestné a železničné komunikácie je poloha Zalužíc veľmi nevýhodná. Najdôležitejšia dopravná tepna Slovenska – diaľnica D1, sa totižto nachádza (výjazd na diaľnicu) pri obci Bidovce (neďaleko Košíc). Diaľnica D1 (ktorá spája Bratislavu s Košicami a predstavuje zároveň prepojenie s Ukrajinou) síce v plánoch prechádza dokonca v tesnej blízkosti Zalužíc, v úseku Slanských vrchov a Východoslovenskej nížiny však táto diaľnica doposiaľ vybudovaná (ani len začatá) nebola.

Podobne je nevýhodná poloha Zalužíc aj v kontexte napojenia na hlavnú železničnú tepnu Slovenska, ktorá sa nachádza až v Košiciach. Výraznejším dopravným uzlom v blízkosti obce (avšak nie medzinárodného významu) je mesto Michalovce, kde možno využiť prostriedky verejnej cestnej i železničnej dopravy.

Samotná obec Zalužice leží na ceste I. triedy č. I/19, ktorá predstavuje hlavný ťah zo SR v smere na Ukrajinu (zároveň predstavuje medzinárodný prepravný ťah E50). Cesta vedie priamo stredom obce, čo vytvára pre miestnych obyvateľov výrazný stresový faktor (intenzita dopravy, hluk, exhaláty a pod.). Priamo na túto cestu I. triedy nadväzuje sieť miestnych komunikácií, ktoré majú poväčšine bezprašnú povrchovú úpravu s rôznym (avšak v niektorých častiach obce pomerne úzkym) šírkovým usporiadaním. Kvalita miestnych ciest v obci je poväčšine na uspokojivej úrovni, takmer všade je vybudovaný asfaltový povrch. Výstavba novej (spevnenej) miestnej komunikácie je potrebná na novej ulici oproti rímskokatolíckemu kostolu, kde bolo v ostatnom období vybudovaných viacero rodinných domov. Existuje však predpoklad, že v blízkej budúcnosti si niektoré miestne komunikácie kvôli zastaranosti a zníženej kvalite budú vyžadovať rekonštrukciu.

Odstavné parkovacie plochy pre osobné automobily sa v obci nachádzajú na miestach s vyššou koncentráciou automobilov – pri obecnom úrade a pri oboch kostoloch. Chodníky sú v obci vybudované najmä popri hlavnej komunikácii (cesta I/19), v blízkej budúcnosti si však budú pravdepodobne vyžadovať rekonštrukciu. Nový chodník bol vybudovaný od hlavnej komunikácie k rímskokatolíckemu kostolu. Ďalšie existujúce chodníky (od rímskokatolíckeho kostola južným smerom na koniec obce a na tzv. Vinianskej ulici sú už zastarané a je vhodné ich rekonštruovať).

Významný potenciál má obec z hľadiska budovania cyklistických chodníkov. Nakoľko Zalužice ležia na južnom brehu rekreačnej oblasti Zemplínska šírava, existuje u nich výrazný predpoklad zapojenia sa do koordinovanej spolupráce všetkých aktérov v záujme rozvoja cestovného ruchu v oblasti Zemplínskej šíravy. V súvislosti s plánmi na vybudovanie cyklistického okruhu okolo tejto vodnej nádrže teda existuje potenciál výstavby cyklistického chodníka v katastri obce Zalužice.

Technická infraštruktúra

Obec má na dobrej úrovni vybudovanú technickú infraštruktúru. Kompletne v celej obci je vybudovaný verejný vodovod a dostupné je aj pripojenie na plyn. Slabšie je to však s kanalizáciou, ktorá je aktuálne vybudovaná len na hlavnej ulici (od Michaloviec cca po základnú školu) a na ulici vedúcej k rímskokatolíckemu kostolu. Kanalizácia obce je napojená na čističku odpadových vôd (ČOV) v Michalovciach. Samospráva má spracovanú projektovú dokumentáciu na výstavbu kanalizácie v celej obci. Nakoľko ide o extrémne finančne nákladnú investíciu, ktorú nie je možné hrať z vlastných zdrojov, pravidelne sa obec Zalužice uchádza o získanie externých nenávratných zdrojov na výstavbu kanalizácie, ktorú sa snaží postupne budovať.

Všetky časti obce sú plne elektrifikované. V Zalužiciach funguje verejné osvetlenie, ktoré bolo z dôvodu vyššej energetickej účinnosti (a úspornosti) z väčšej časti zrekonštruované a zavedené bolo LED osvetlenie. Obecný rozhlas je funkčný, zabezpečuje komunikačný kanál medzi samosprávou a obyvateľstvom. V Zalužiciach je dostupný mobilný signál aj internetové pripojenie.

Tabuľka 14: Vybavenie technickou infraštruktúrou

Technická infraštruktúra	
vodovod	áno
kanalizácia	áno*
ČOV	áno
plyn	áno
elektrina, verejné osvetlenie	áno
obecný rozhlas	áno
mobilný operátor	áno
internet	áno

* zatiaľ nevybudovaná v celej obci

Zdroj: Obecný úrad

Zdravotnícka a sociálna infraštruktúra, služby

Obyvatelia Zalužíc musia za základnou zdravotnou starostlivosťou dochádzať. Nepredstavuje to však zásadnejší problém, nakoľko ambulancie základnej zdravotnej starostlivosti pre obyvateľov obce Zalužice (ambulancia praktického lekára pre dospelých, praktického lekára pre deti a dorast, ambulancia zubného lekára a gynekologická ambulancia) sa nachádzajú v susedných Michalovciach. Ďalšie špecializované zdravotné ambulancie, vrátane nemocnice, sa nachádzajú rovnako v okresnom meste.

Najbližšia stanica Hasičského a záchranného zboru (profesionálnych hasičov), ako aj najbližšia stanica rýchlej zdravotníckej pomoci sídli v Michalovciach. V Zalužiciach nepôsobí Dobrovoľný hasičský zbor. Silnou stránkou obce je dostupnosť služieb – viacero služieb je dostupných priamo v obci a keďže Zalužice ležia v zázemí Michaloviec, obyvatelia majú k dispozícii služby v tomto meste. Spomedzi základných služieb sú priamo v obci k dispozícii dve predajne rozličného tovaru, pohostinské služby a tiež pošta. Okrem toho sú k dispozícii aj služby autoopravovne, umývania áut, záhradkárské potreby, chovateľské potreby alebo náhradné diely pre poľnohospodársku techniku

Tabuľka 15: Základné parametre zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry (2020)

Praktický lekár pre dospelých	nie	Zariadenie sociálnych služieb	nie
Praktický lekár pre deti a dorast	nie	Pošta	áno
Stomatologická ambulancia	nie	Predajňa zmiešaného tovaru	áno
Gynekologická ambulancia	nie	Bankomat	nie
Lekáreň	nie	Stanica Hasičského a záchr. zboru	nie
Záchranná zdravotná služba	nie	Dobrovoľný hasičský zbor obce	nie

Zdroj: Obecný úrad

Z hľadiska poskytovania sociálnych služieb (na základe zákona o sociálnych službách) je v registri poskytovateľov sociálnych služieb Košického samosprávneho kraja registrovaná obec Zalužice ako subjekt oprávnený poskytovať opatrovateľskú službu. Túto službu však obec reálne neposkytuje. Žiadny iný poskytovateľ, ani iná služba, v obci Zalužice registrovaní nie sú. Obec však v zmysle zákona o sociálnych službách zabezpečuje svojim obyvateľom nasledovné sociálne služby a sociálnu pomoc:

- **posudková činnosť na účely odkázanosti na sociálnu službu:** povinná činnosť, ktorú obec v prípade potreby zabezpečuje na základe zákona o sociálnych službách;
- **základné sociálne poradenstvo:** v prípade potreby poskytovanie potrebných informácií jednotlivcom.

Okrem vyššie uvedených služieb, zabezpečovaných na základe zákona o sociálnych službách, zabezpečuje obec Zalužice pre svojich obyvateľov na úseku sociálnych vecí a v záujme podpory komunitného rozvoja aj iné služby, podporu, pomoc a aktivity (na základe iných zákonov alebo všeobecne záväzných nariadení obce):

- **jednorazová dávka a nevyhnutná okamžitá pomoc občanovi v krízovej situácii:** okamžitá pomoc občanom v krízových situáciách (napr. pri živelnej pohrome, požiari a pod.); o poskytnutí tejto pomoci a jej výške rozhoduje obecné zastupiteľstvo v zmysle schváleného VZN;
- **menšie obecné služby:** služba poskytovaná v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, cieľom ktorej je udržiavať u miestnych dlhodobo nezamestnaných obyvateľov pracovné návyky;
- **iné opatrenia aktívnej politiky trhu práce** (napr. podľa § 50 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti): služby poskytované v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, cieľom ktorých je udržiavať, resp. rozvíjať u nezamestnaných obyvateľov pracovné návyky;
- **sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela:** obec pri výkone svojej samosprávnej pôsobnosti na úseku sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately zabezpečuje rodine, maloletému dieťaťu, mladému dospelému a iným dospelým osobám ochranu a starostlivosť. V prípade umiestnenia maloletého dieťaťa do ústavnej starostlivosti spolupôsobí pri obnove rodinných pomerov za účelom návratu dieťaťa do prirodzeného rodinného prostredia a vyhľadáva fyzické osoby, ktorým by bolo možné zveriť dieťa do starostlivosti. Poskytuje pomoc mladému dospelému po skončení ústavnej starostlivosti pri zabezpečení bývania a zamestnania. Pomoc na úseku sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately obec poskytuje povinne za predpokladu, že takáto situácia nastane.

Školstvo, kultúrno-spoločenský život a šport

V obci sa na adrese Zalužice 450 nachádza „Základná škola s materskou školou“, ktorá zabezpečuje predprimárne a primárne vzdelávanie pre deti a žiakov zo Zalužíc a okolitých obcí. Zriaďovateľom školy je obec Zalužice, ide o samostatný právny subjekt. Materskú školu v školskom roku 2020/2021 navštevuje 39 detí, základnú školu navštevuje 137 žiakov. Popri ZŠ s MŠ funguje aj školská jedáleň a zriadený je (ako organizačná zložka) aj školský klub detí, v ktorom majú žiaci školy možnosť absolvovať v popoludňajších hodinách rôzne výchovno-vzdelávacie aktivity. Pri škole je vybudovaná aj telocvičňa. Vybavenie školy je na dobrej úrovni, v rámci stavebno-technického stavu budov je potrebné realizovať rekonštrukciu strešného pláštia ZŠ.

Okrem základnej školy a materskou školou sídli v areáli školy aj elokované pracovisko základnej umeleckej školy, ktorej zriaďovateľom je mesto Sobrance. V tejto ZUŠ majú žiaci zo Zalužíc možnosť venovať sa viacerým umeleckým odborom. Najbližšie stredné školy, ktoré môžu študenti zo Zalužíc navštevovať, sa nachádzajú najmä v Michalovciach a okolitých mestách.

Z hľadiska infraštruktúry kultúrnych zariadení má obec vybudovaný kultúrny dom, ktorý sa nachádza pri hlavnej ceste. Donedávna v tejto budove sídlil aj obecný úrad. Priestory kultúrneho domu využívajú samosprávne orgány obce na organizáciu rôznych spoločenských podujatí a na prenájom obyvateľom a rôznym subjektom za účelom konania kultúrno-spoločenských akcií. Obecná knižnica v obci zriadená nie je. Z hľadiska fungovania rôznych kultúrno-spoločenských telies možno konštatovať, že v obci nepôsobí žiadna folklórna skupina ani ochotnícke divadelné teleso, v rámci ktorého by mohli miestni obyvatelia pôsobiť.

Na druhej strane, samospráva obce je na kultúrnom poli veľmi aktívna. V roku 2019 vydala pri príležitosti 770. výročia prvej písomnej zmienky o obci prvú monografiu, v ktorej prináša komplexný prehľad historického vývoja Zalužíc od najstarších čias po súčasnosť (viď Molnár, Starják, 2019). V monografii možno nájsť zmienku o osídlení územia terajšej obce ešte pred jej vznikom, a najmä následný hospodársky a sociálny vývoj oboch Zalužíc (Malých i Veľkých).

Okrem tejto monografie bola ešte v tom istom roku vydaná zbierka desiatich poviedok pod názvom „Zalužické poviedky“, ktorú vydala Literárna spoločnosť Pravé orechové v spolupráci s obcou Zalužice. Ide o zbierku povestí i skutočných príbehov, ktoré sa v obci tradujú a ktoré boli zozbierané od najstarších obyvateľov Zalužíc tak, aby boli natrvalo zachované pre neskoršie generácie (viď Szabó et al., 2019).

Pre potreby športového vyžitia obyvateľov je v obci vybudovaný futbalový areál s krytou tribúnou, šatňami a sociálnymi zariadeniami. Na tomto futbalovom ihrisku hrávajú svoje zápasy tímy obecného športového klubu OŠK Zalužice. Mužstvo dospelých hrá v sezóne 2020/2021 VI. ligu, ktorá je v pôsobnosti Oblastného futbalového zväzu Michalovce (z dôvodu pandémie sa však väčšia časť sezóny neodohrala). Okrem tohto mužstva pôsobí v rámci klubu OŠK Zalužice aj „B“ tím, ktorý hrá VII. futbalovú ligu. Spomínaný klub sa venuje taktiež príprave mladých hráčov, a to v rámci prípravky U11. Pre skvalitnenie možností športového vyžitia miestnych obyvateľov by bolo vhodné vybudovať v obci multifunkčné ihrisko, na ktorom by bolo možné realizovať viaceré športové aktivity. Najväčším problémom pri výstavbe takéhoto ihriska sú jednoznačne mimoriadne komplikované vlastnícke vzťahy, ktoré bránia výstavbe. Obec aktuálne nemá žiadny pozemok, na ktorom by mohla takéto ihrisko vybudovať. Pre najmenšie deti je v obci dostupné detské ihrisko.

Dlhú tradíciu má v obci nohejbal, ktorý v organizovanej podobe pôsobí v Zalužiciach (s drobnými „prestávkami“) už od roku 1975 a ktorý za celú dobu svojej existencie dosiahol viacero úspechov. Aktuálne v rámci nohejbalového klubu NK Zalužice pôsobia družstvá dospelých a žiakov, ktoré hrajú slovenskú národnú nohejbalovú ligu. Tento nohejbalový klub je veľmi aktívny, zapája sa do viacerých súťaží a organizuje nohejbalové podujatia. Samospráva obce Zalužice oba kluby (nohejbalový NK Zalužice a futbalový OŠK Zalužice) významne podporuje.

Tabuľka 16: *Infraštruktúra kultúry a športu*

Kultúrny dom	áno	Telocvičňa	áno
Kino	nie	Športové ihrisko prírodné	áno
Knižnica	nie	Športové ihrisko umelé	nie
Ochotnícky divadelný súbor	nie	Detské ihrisko	áno
Folklórny súbor	nie	Športový klub	áno

Zdroj: Obecný úrad

Kultúrno-spoločenský život v obci je pomerne bohatý. Počas roka sa tu koná viacero rôznych podujatí, organizovaných pre niektoré špecifické skupiny obyvateľstva, ako aj pre širokú verejnosť. Ďalšie podujatia (pre deti a žiakov) sú realizované v rámci základnej školy s materskou školou.

Tabuľka 17: *Kultúrno-spoločenské a športové podujatia organizované v obci počas roka*

Mesiac	Podujatie
Február-marec	- Páračky
Máj	- Stavanie mája
Jún-júl	- Dni obce
August	- Výlet pre dôchodcov
November	- Stretnutie jubilantov
December	- Mikuláš
December	- Vianočný koncert

Zdroj: Obecný úrad

Podobne ako je tomu v iných obciach, aj v Zalužiciach má významné postavenie v živote obce cirkev, ktorá mala odjakživa významný vplyv na náboženské, kultúrne a spoločenské dianie. V obci sa nachádzajú dve farnosti, ktoré majú svoje samostatné kostoly, cintoríny a domy smútku. V časti Veľké Zalužice sa nachádza rímskokatolícky farský kostol sv. Petra a Pavla, ktorý spravuje farnosť s rovnomeným názvom. Pri kostole je vybudovaný aj dom smútku a za kostolom sa nachádza cintorín.

V časti Malé Zalužice sa nachádza gréckokatolícky chrám Najsvätejšej Trojice, aj ten je v správe farnosti s rovnomeným názvom. Cintorín gréckokatolíckej farnosti sa nachádza východne od intravilánu obce, pri hlavnej ceste v smere na Sobrance. Aj na tomto cintoríne je pre potreby vykonávania smútočných obradov vybudovaný dom smútku.

Administratívno-správne služby

Na kvalitu života obyvateľov obce vplýva aj dostupnosť administratívno-správnych služieb subjektov verejnej správy. Možno konštatovať, že čím viac služieb je v obci dostupných, tým väčší je komfort obyvateľstva. Dostupnosť (blízkosť; nízka náročnosť na dochádzku za danými službami, či už z hľadiska vzdialenosti alebo času) administratívno-správnych služieb patrí medzi dôležité faktory ovplyvňujúce migračný pohyb obyvateľstva v obci.

Tabuľka 18: Spádovosť obce k vybraným poskytovateľom administratívno-správnych služieb

Inštitúcia	Miesto poskytovania služieb
Matričný úrad	Zalužice
Pracovisko daňového úradu	Michalovce
Pracovisko Obvodného oddelenia policajného zboru	Michalovce
Okresný súd	Michalovce
Okresný úrad	Michalovce
Pobočka Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Michalovce

Zdroj: vlastné spracovanie

Bezpečnosť v obci

V intraviláne obce je zavedený monitorovací kamerový systém, ktorého súčasťou je 10 kamier. Z hľadiska prevencie kriminality a v záujme spoľahlivejšieho zisťovania prípadných porušení zákona by bolo vhodné existujúci kamerový systém v obci rozšíriť a osadiť ďalšie kamery na monitoring verejných priestranstiev, príp. aj potenciálne problémových úsekov z hľadiska cestnej premávky (napr. prechody pre chodcov a pod.).

Hospodárske pomery

Polohová atraktivita územia

V Slovenskej republike sa v plnej miere uplatňuje západovo-východný gradient rozvoja, ktorý je odzrkadlením západovo-východného gradientu rozvoja v Európe (v súvislosti s ekonomickou výkonnosťou krajín sa v Európe spomína taktiež severo-južný gradient rozvoja). Na Slovensku sa daná skutočnosť prejavuje tým spôsobom, že najvyspelejšie regióny sa nachádzajú v jeho západnej a najzaostalejšie v jeho východnej časti, pričom úroveň rozvoja smerom od západu na východ postupne klesá⁴ (najmä čo sa týka ukazovateľov ako tvorba HDP, miera nezamestnanosti, ekonomická aktivita obyvateľstva, príjmy obyvateľstva, tvorba nových pracovných miest, ale aj infraštruktúrne vybavenie regiónov, kvalita domového a bytového fondu a pod). Makropolohová atraktivita obce Zalužice, ležiacej na východnom Slovensku, je teda z aspektu jej potenciálu pre pritiažnutie investícií do priemyselnej výroby veľmi nízka, keďže ekonomicky najrozvinutejšie regióny krajiny sa nachádzajú najmä na západe (s výnimkou funkčných mestských regiónov Košíc a Prešova).

Mezopoloha obce vo vzťahu k regionálnym ekonomickým centram je, naopak, pomerne výhodná. Výraznejšie ekonomické centrum bezprostredne pri Zalužiciach predstavuje mesto Michalovce, pričom

⁴ Presnejšie, v súvislosti s úrovňou rozvoja jednotlivých slovenských regiónov sa v odbornej literatúre spomína rozdelenie Slovenska na bohatý (severo) západ a chudobný (juho) východ, pričom región Horného Spiša patrí práve do tej chudobnejšej časti.

v okolí Zalužíc je viacero ďalších centier zamestnanosti (Třebišov, Sobrance, Humenné, Vranov, Strážske...). Všetky tieto mestá tvoria zároveň rádius dennej dochádzky do zamestnania zo Zalužíc (obzvlášť to platí v prípade Michaloviec, ku ktorým obec Zalužice prirodzene inklinuje a s ktorými obec spájajú prirodzené väzby).

Vzhľadom na vyššie uvedené by asi nebolo namieste domnievať sa, že priamo Zalužice majú veľký potenciál pre prilákanie rôznych významných investícií (napr. do priemyselnej výroby) s vyšším počtom nových pracovných miest. V blízkosti obce sa však nachádzajú viaceré centrá zamestnanosti, ktoré zabezpečujú pracovné príležitosti pre široké okolie a ktoré majú zároveň potenciál tvorby ďalších nových pracovných miest. Obyvateľstvo obce teda môže svoju zamestnanosť riešiť formou dennej dochádzky do zamestnania do okolitých miest.

Poľnohospodárstvo a priemysel

V štruktúre poľnohospodárskej pôdy v katastri obce výrazne dominuje orná pôda (1 157,6 ha), menšie plochy zaberajú aj záhrady a trvalé trávne porasty. V poľnohospodárskej výrobe má teda vzhľadom k rozsiahlym plochám ornej pôdy (a v súvislosti s priaznivými agro-klimatickými pomermi) priaznivé podmienky najmä rastlinná poľnohospodárska výroba. V katastri obce hospodári viacero subjektov poľnohospodárskej veľkovýroby, vrátane samostatne hospodáriacich roľníkov.

Tabuľka 19: Štruktúra pôdneho fondu (k 31.12.2020; v ha)

Poľnohospodárska pôda						
orná pôda	chmeľnice	vinice	záhrady	ovocné sady	TTP	spolu
1 157,6	0,0	0,1	74,9	0,0	48,9	1 281,5
Nepoľnohospodárska pôda						
lesné pozemky	vodné plochy	zastavané plochy a nádvorja	ostatné plochy		Spolu	
17,9	530,6	104,0	27,1		679,6	
Celková výmera územia						1 961,1

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Z hľadiska priemyselnej výroby je najväčším podnikom v Zalužiciach spoločnosť Plast-press, ktorá pôsobí v oblasti lisovania plastov (zaoberá sa výrobou technických plastových komponentov pre bielu techniku, elektrotechnický priemysel, automobilový priemysel a komponentov pre panelové radiátory). Aktuálne v obci pôsobí aj drobná potravinárska výroba (výroba pirohov).

Cestovný ruch

Cestovný ruch predstavuje interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na realizácii ktorého sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú napr. poľnohospodárstvo (v ostatnom období najmä ekologické poľnohospodárstvo a agroturistika), priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Lokalizačné predpoklady cestovného ruchu (prírodné aj umelo vytvorené) vyjadrujú príťažlivosť územia pre účastníkov cestovného ruchu, vytvárajú motiváciu pre návštevu danej lokality.

Z prírodných lokalizačných predpokladov sú najatraktívnejšie turistické regióny v rámci Slovenska, ako napr. Tatry, Nízke Tatry, Slovenský raj, Pieniny, Liptov, Orava a pod., od Zalužíc značne vzdialené. Pomerne neďaleko Zalužíc sa však nachádzajú iné chránené územia a lokality cestovného ruchu – napr. CHKO Vihorlat, NP Poloniny, CHKO Latorica, gejzír v Herľanoch, Vinohradnícka oblasť Tokaj, ale najmä Zemplínska Šírava a Domaša. Tieto lokality sú však v porovnaní s vyššie uvedenými menej navštevované, pričom hlavne Zemplínska Šírava a Domaša predstavujú lokality, ktoré sú výrazne orientovaná predovšetkým na letný cestovný ruch.

Umelo vytvorené lokalizačné predpoklady CR (spoločenské aj kultúrno-historické) sa v okolí Zalužíc v hojnejšom počte nenachádzajú, za najvýznamnejšie v širšom okolí obce možno považovať najmä centrum mesta Košice, príp. unikátne drevené kostolíky severovýchodného Slovenska, zapísané v zozname lokalít UNESCO.

K lokalizačným predpokladom CR patria aj kultúrno-spoločenské a športové podujatia, ktoré taktiež prispievajú k atraktivite okolitého regiónu a významne zvyšujú jeho návštevnosť. Počas roka sa ich v blízkom okolí koná väčšie množstvo – hlavným strediskom je najmä vodná nádrž Zemplínska Šírava. Okrem lokalizačných predpokladov hrajú veľmi dôležitú úlohu v rámci rozvoja regiónu aj realizačné predpoklady cestovného ruchu, medzi ktoré patrí doprava a materiálno-technická základňa (stravovacie, ubytovacie a športovo-technické zariadenia, zariadenia služieb a obchodu a špeciálne zariadenia).

Dopravná infraštruktúra je v regióne na dobrej úrovni. V posledných rokoch prebehla rekonštrukcia mnohých ciest, čo zabezpečilo zvýšenú kvalitu cestných komunikácií v regióne. Dopravné spojenie s okolitými obcami a mestami je zabezpečené najmä autobusovou. Rozvoju (nielen) turizmu by však určite výrazne pomohlo vybudovanie rýchlostnej komunikácie (prepojenie od Košíc v smere na Ukrajinu), ktorá by výrazne znížila časovú vzdialenosť regiónu od ostatnej časti Slovenska. Dobrým príkladom rozvoja turizmu je napríklad plánované vybudovanie cyklistického chodníka okolo Zemplínskej Šíravy, ktorého časť bude prechádzať aj obcou Zalužice. Materiálno-technická základňa je v okolitom regióne taktiež na pomerne dobrej úrovni, keďže je tu vybudovaných množstvo ubytovacích a stravovacích zariadení (najmä v okolí vodných nádrží), ako aj zariadení služieb a obchodov.

Lokalizačné predpoklady rozvoja CR priamo v katastri obce Zalužice sú však zatiaľ na veľmi slabej úrovni. V obci nie je žiadna ponuka ubytovacích a stravovacích služieb pre turistov (dodávna tu fungovalo len jedno ubytovacie zariadenie, to však už pravdepodobne taktiež obmedzí svoju činnosť). Veľmi obmedzená je aj ponuka možností trávenia voľného času. V nadväznosti na všetky vyššie uvedené skutočnosti možno skonštatovať, že cestovný ruch v obci Zalužice pravdepodobne nebude v blízkej budúcnosti odvetvím, ktoré by pre jej obyvateľov zabezpečovalo príjmy.

Finančné hospodárenie

Finančné hospodárenie obce sa realizuje prostredníctvom rozpočtu obce, zostavovaného podľa dikcie § 9 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení na obdobie jedného kalendárneho roka. Pravidlá rozpočtového hospodárenia obce upravuje zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V § 5 uvedeného zákona sú príjmy obce definované nasledovne:

- a) výnosy miestnych daní a poplatkov podľa osobitného predpisu
- b) nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií podľa tohto alebo osobitného zákona,
- c) úroky a iné príjmy z finančných prostriedkov obce,
- d) sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou,
- e) dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce,
- f) podiely na daniach v správe štátu podľa osobitného predpisu,
- g) dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a dotácie zo štátnych fondov,
- h) ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok,
- i) účelové dotácie z rozpočtu VÚC alebo z rozpočtu inej obce na realizáciu zmlúv podľa osobitných predpisov,
- j) prostriedky z EÚ a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na tento účel,
- k) iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť aj prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov, prostriedky získané z rozdielu medzi výnosmi a nákladmi z podnikateľskej činnosti po zdanení, návratné zdroje financovania a združené prostriedky.

V súlade s § 9 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy zostavuje viacročný rozpočet. Tento viacročný rozpočet predstavuje ekonomický nástroj finančnej politiky obce, v ktorom sú v rámci jej pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov vrátane programov obce najmenej na tri rozpočtové roky.

Prehľad majetku a zdrojov

Hodnota dlhodobého majetku obce Zalužice k 31.12.2020 bola 3 204 688,72 €. V dlhodobom majetku je teda viazaných 90 % zdrojov obce. Jeho výrazne dominantnú zložku (2 985 203,25 €) tvorí dlhodobý hmotný majetok v podobe pozemkov a najmä stavieb, pomerne významné zdroje má obec aj v dlhodobom finančnom majetku (219 485,47 € - v realizovateľných cenných papieroch a podieloch). Obežný majetok k 31.12.2020 predstavoval 362 099,86 €.

Na konci roku 2020 obec evidovala pohľadávky v celkovej výške 12 143,92 €, pričom celú sumu predstavovali pohľadávky krátkodobé. Celkové záväzky obce k uvedenému dátumu boli vo výške 168 621,54 €. Krátkodobé záväzky (voči dodávateľom, zamestnancom, poisťovniam, daňovému úradu a pod.) boli k 31.12.2020 vo výške 16 758,02 €, dlhodobé záväzky vo výške 3 321,61 € (spolu 20 079,63 €).

Tabuľka 20: Bilancia aktív a pasív k 31.12.2020 (eur; netto)

AKTÍVA	3 568 051,13	PASÍVA	3 568 051,13
Neobežný majetok spolu	3 204 688,72	Vlastné imanie	1 212 488,84
Dlhodobý nehmot. majetok	0,00	Výsledok hospodárenia	1 212 488,84
Dlhodobý hmotný majetok	2 985 203,25	-minulé roky	1 115 087,72
Dlhodobý finančný majetok	219 485,47	-účtovné obdobie	97 401,12
Obežný majetok spolu	362 099,86	Záväzky súčet	168 621,54
Zásoby	482,13	Rezervy	2 658,73
Zúčtovanie medzi subj. VS	5 274,41	Zúčtovanie medzi subjektmi VS	35 483,18
Pohľadávky	12 143,92	Záväzky	20 079,63
Finančné účty	344 199,40	Bankové úvery a ostatné	110 400,00
Časové rozlíšenie	1 262,55	Časové rozlíšenie	2 186 940,75

Zdroj: Súvaha k 31.12.2020

Príjmy a výdavky obce

Celkové príjmy obce v roku 2020 boli vo výške 723 667,23 €. Dominantnú zložku tejto sumy predstavovali daňové výnosy samosprávy vo výške 493 956,40 €, výnosy z poplatkov mala obec v roku 2020 vo výške 20 409,65 € (spolu 514 366,05 €). Menšie zdroje predstavovali aj ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti (9 975,89 €).

Celkové výdavky obce v roku 2020 boli vo výške 626 262,36 €. Osobné náklady (mzdy a odvody zamestnancov) boli vo výške 199 653,42 €, prevádzkové výdavky obce za spotrebované nákupy a služby boli vo výške 90 676,76 € (nákupy 43 600,07 €, služby 47 076,69 €). Tieto výdavky predstavujú finančné zdroje na bežný chod samosprávy, sú spotrebovávané bez toho, aby prinášali priamy efekt pre rozvoj obce. V roku 2020 dosiahla obec Zalužice kladný hospodársky výsledok vo výške 97 401,12 € po zdanení.

Tabuľka 21: Náklady a výnosy v roku 2020

Náklady	eur
Spotrebované nákupy	43 600,07
Služby	47 076,69
Osobné náklady	199 653,42
Dane a poplatky	3 240,44
Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	12 554,40
Odpisy, rezervy a opravné položky z prevádzkovej činnosti a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	149 923,56
Finančné náklady	3 206,86
Náklady na transfery a náklady z odvodu príjmov	167 006,92
Spolu	626 262,36
Výnosy	eur
Tržby za vlastné výkony a tovar	2 398,40
Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	514 366,05
Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti	9 975,89
Zúčtovanie rezerv a opravných položiek z prevádzkovej činnosti a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	2 964,51
Finančné výnosy	19,85
Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, VÚC a v rozpočtových organizáciách a príspevkových organizáciách zriadených obcou alebo VÚC	193 942,53
Spolu	723 667,23
VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA po zdanení	97 401,12

Zdroj: Výkaz ziskov a strát obce Zalužice k 31.12.2020

Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR

Predchádzajúci *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja* mala obec Zalužice spracovaný v rámci spoločnej „Stratégie rozvoja mikroregiónu Juh Šíravy“. Táto stratégia bola prijatá ešte v roku 2005 a predstavovala spoločný program rozvoja obcí pre 5 zúčastnených obcí – Zalužice, Závadka, Lúčky, Hažín a Hnojné. Spoločná stratégia sa zameriavala najmä na rozvoj cestovného ruchu, rozvoj podnikania, poľnohospodárstva, ale aj bývanie, budovanie sociálnej infraštruktúry a v neposlednom rade na podporu rozvoja komunít. Nakoľko stratégia sa zameriavala na rozvoj mikroregiónu ako celku, je náročné vyhodnotiť úspešnosť jej plnenia len v kontexte obce Zalužice. Súhrnne možno skonštatovať, že niektoré aktivity sa obci podarilo realizovať (napr. dobudovanie vodovodu, zlepšenie infraštruktúry odpadového hospodárstva), iné ešte dodnes nie (napr. dobudovať kanalizáciu).

Ex-ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti investícií

Cieľom Ex – ante hodnotenia stavu projektovej pripravenosti investícií je analyzovať súčasný stav pripravenosti investičných zámerov a možnosti ich financovania z rôznych zdrojov. V nasledujúcom formulári sú uvedené len tie investičné zámery, na ktoré má obec v čase vypracovania tohto PRO (jar 2021) už spracovanú príslušnú dokumentáciu (resp. už má podanú žiadosť o NFP a čaká na vyhodnotenie). Súhrn všetkých investičných aj neinvestičných zámerov obce na nasledujúce obdobie je uvedený v ďalšej časti dokumentu (pozri najmä formuláre P1, P2, P3 a F2).

Formulár 4 (A7): Ex - ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti investícií

Ex-ante hodnotenie - stav projektovej pripravenosti investícií k termínu vypracovania nového PRO (pipe_line)																				
v tis. EUR																				
por. č.	Politika – oblasť*	Názov investície	Klasifikácia stavby - triedy	Rok začatia-plán	Technická príprava mesiac/rok	Cena podľa stavebného zámeru		Navrhovaný objem finančných prostriedkov v príslušnom roku spolu			Finančné prostriedky podľa zdrojov									
				Rok dokončenia-plán		ÚR:	Celkom	Z toho stavebná časť	Rok	Objem fin. prostriedkov celkom	Z toho verejné investície	Štátny rozpočet	Rozpočet samosp rávneho kraja	Rozpočet obce	Štátne účelové fondy	Úvery so zárukou štátu	Rozpočet EÚ	Kód OP	Súkr. zdroje	Iné zdroje
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1	H	1.2.5 Výstavba cyklistického chodníka Zalužice-Hažín	2112 - Miestne komunikácie	2025-2026	-	100,0	100,0	2025 - 2026	100,0	100,0										
2	H	1.2.6 Zriadenie nabíjacej stanice na elektromobily		2021	-	6,0	-	2021	6,0	0,25			0,25						5,75	

3	H	1.3.1 Výstavba kanalizácie na tzv. Vinianskej ulici	2223 – Miestne kanalizácie	2021- 2022	-	155,0	155,0	2021 - 2022	155,0	155,0								
4	H	1.3.2 Výstavba kanalizácie v ostatnej časti obce (dokončenie vo Veľkých Zalužiciach a komplexná výstavba v Malých Zalužiciach)	2223 – Miestne kanalizácie	2022- 2025	-	3000,0	3000,0	2022 - 2025	3000,0	3000, 0								
5	S	2.2.1 Rozšírenie kamerového systému	2224 - Miestne elektrické a telekomunikač né rozvody a vedenia	2021	-	6,0	-	2021	6,0	6,0								
6	S	2.3.1 Zalužicki poľo s ružami okolo	1274 – Ostatné budovy i.n.	2021	-	2,0	-	2021	2,0	0,0								0,0
7	E	3.2.1 Rekonštrukci a cestných priekop v obci Zalužice	2420 – Ostatné inžinierske stavby, i.n.	2023	-	130,0	130,0	2023	130,0	130,0								

* H – Hospodárska, S – Sociálna, E – Environmentálna politika

Zdroj: MDVRR 2015, obecný úrad

A.II Analýza vonkajšieho prostredia

Vonkajšie prostredie v kontexte tohto Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja predstavuje pre obec tie oblasti, ktoré síce ovplyvňujú jej rozvoj (v rôznej miere, či už významne alebo len okrajovo), avšak obec ich zároveň nedokáže svojou činnosťou nijako ovplyvniť. V makroregionálnej mierke je dôležitým činiteľom rozvoja obce európsky rozvojový koncept „Red octopus“, ktorý stanovuje hlavné rozvojové centrá Európy. Ide o tzv. „červenú chobotnicu“ (pomenovanie podľa tvaru tejto rozvojovej siete), ktorá spája najrozvinutejšie európske sídelné a aglomeračné centrá a centrá, ktoré majú najväčší potenciál ďalšieho rozvoja. Jedno z ramien „červenej chobotnice“ prechádza aj Slovenskom, a to jeho juhozápadnou časťou. Zalužice sú teda od tohto ramena značne vzdialené.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) vyhodnotila jednotlivé sídelné centrá Slovenska ako terciárne centrá, t.j. centrá na základe ich terciárnej obslužnosti (úrovne vybavenosti vybranou vyššou občianskou vybavenosťou). Takýmto spôsobom bolo na národnej úrovni vytvorených päť skupín obcí (okrem Bratislavy a Košíc, ktoré stoja samostatne a nepatria do žiadnej skupiny), ktoré naznačujú úroveň obsluhy ako pre vlastné mesto, tak pre jeho zázemie (prvé tri skupiny sa pritom členia na dve podskupiny). Najbližšie centrá osídlenia pre Zalužice predstavujú mestá Michalovce (2a. skupina), Trebišov (2b. skupina), Sečovce (4. skupina), Vranov nad Topľou (2b. skupina), Strážske (5. skupina) a Sobrance (4. skupina).

Okrem centier osídlenia KURS 2001 na Slovensku stanovila jadrové ťažiská osídlenia, ktoré sú navzájom pospájané rozvojovými osami I. stupňa. Ostatné sídelné centrá sú pospájané osami II. a III. stupňa. Tieto rozvojové a urbanizačné osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych potrieb.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 stanovuje tri stupne rozvojových osí, ktoré vychádzajú z nasledovných kritérií:

- rozvojová os prvého stupňa – prepája centrá osídlenia prvej skupiny a ťažiská osídlenia prvej úrovne v štáte a porovnateľné centrá mimo hraníc krajiny, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železniciu rýchlostného typu,
- rozvojová os druhého stupňa – prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne s centrami osídlenia prvej skupiny a ťažiskami osídlenia prvej úrovne, resp. prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne medzi sebou, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železniciu nadregionálneho významu alebo jednu rýchlostnú cestu,
- rozvojová os tretieho stupňa – prepája stredné centrá a ťažiská osídlenia tretej úrovne navzájom, ako aj ostatné vyhodnocované centrá osídlenia s ostatnými centrami osídlenia druhej skupiny.

Z pohľadu rozvoja územia Slovenska najdôležitejšia, teda rozvojová os I. stupňa, prepája Bratislavu a Košice (o. i.) severoslovenským dopravným koridorom cez Žilinu, Poprad a Prešov. Zalužice teda na tejto najvýznamnejšej osi neležia a z tohto dôvodu možno len ťažko očakávať priaznivý rozvojový impulz pre obec z vonkajšieho prostredia prostredníctvom súkromných investorov (ktorí by sa nemuseli usadiť priamo v obci, stačilo by v jej blízkosti – tak, aby vytvorili nové pracovné príležitosti v rámci rádia dennej dochádzky do zamestnania z obce Zalužice).

Veľmi dôležitým aspektom v analýze vonkajšieho prostredia je aj stratégia štrukturálnej politiky Európskej únie a jej priemet do slovenských pomerov. Počas programovacieho obdobia EÚ 2000-2006 (čo pre Slovensko znamenalo roky 2004-2006) používala Európska únia stratégiu regionálnej politiky založenú na rovnomernom prístupe samospráv k štrukturálnym fondom (tzv. „pokropením regiónov investíciami“, kde každá samospráva mala rovnaký prístup k týmto fondom). Od programovacieho obdobia 2007-2013 sa však už stratégia regionálnej politiky EÚ zmenila, keďže táto sa už nezamerala na znižovanie regionálnych disparít formou podpory zaostalých regiónov, ale na základe skúseností

z regionálneho rozvoja zo západoeurópskych krajín, rozhodla sa posilňovať predovšetkým vytýčené póly rastu, ktoré sú najviac konkurencieschopné a majú najväčší potenciál rozvoja (týmto opatrením sa taktiež sledovalo posilnenie vonkajšej konkurencieschopnosti EÚ ako celku voči ostatným aktérom vo svetovom hospodárstve). Jednotlivými krajinami vytýčené póly rastu mali byť nositeľmi rozvoja v jednotlivých regiónoch a postupom času by sa rozvoj z týchto pólov rastu mal šíriť do ich bezprostredného okolia (teda do zaostalejších oblastí v ich okolí). Na Slovensku tak boli od programovacieho obdobia 2007-2013 na základe koncepcie územného rozvoja Slovenska stanovené inovačné a kohézne póly rastu (niektoré mestá a obce v ich bezprostrednom zázemí), pričom najväčšia časť podpory zo štrukturálnych fondov smeruje práve do nich.

Výrazným vonkajším rozvojovým impulzom pre oblasť okresu Michalovce by mohla byť zvýšená podpora zo strany vlády formou investičných stimulov pre tie priame zahraničné investície, ktoré sa realizujú čo najbližšie k tomuto regiónu (keď už nie priamo v ňom). Skúsenosti však ukazujú, že od roku 2002, kedy sa začalo s poskytovaním investičnej pomoci, jednotlivé slovenské vlády touto formou podporovali smerovanie priamych zahraničných investícií primárne do najrozvinutejších regiónov Slovenska (najmä do trojuholníka Bratislava – Trnava – Nitra, do Košíc a oblasti stredného Považia po Žilinu). Do oblasti Michaloviec smerovala len úplne minimálna časť investičnej pomoci vlády. Z prostredia investičnej pomoci teda len ťažko očakávať priaznivé rozvojové impulzy pre región v blízkej budúcnosti.

Spomínaná politika územnej podpory vo forme investičnej pomoci a množstvo ďalších faktorov (napr. faktor sídelnej hierarchie, faktor makropolohovej atraktivity, faktor veľkej dopravnej infraštruktúry, faktor historickej marginality, faktor depresnosti priľahlých prihraničných regiónov a pod.; Korec 2005) prispeli (a naďalej prispievajú) k veľmi nerovnovážnemu regionálnemu vývoju v rámci Slovenska, keď sa medzi jednotlivými jeho regiónmi vytvorili pomerne výrazné regionálne disparity. Vytvorila sa tak významná priestorová polarizácia spoločnosti s existenciou centier na strane jednej a periférií (vnútorných aj prihraničných periférnych regiónov) na strane druhej. V takomto periférnom regióne leží aj obec Zalužice.

Členstvo obce v organizáciách

Obec Zalužice je členom viacerých združení, ktoré vznikli za rôznym účelom, majú rôzne ciele a prostredníctvom ktorých sa obec snaží uplatňovať a presadzovať svoje záujmy:

- „Združenie miest a obcí Slovenska“ (ZMOS) – organizácia zastupujúca záujmy obecných samospráv na celoslovenskej úrovni;
- Regionálne združenie miest a obcí „Zemplín“ Michalovský región (RZ MOZ-MR) – záujmové združenie právnických osôb (obcí a miest), založené za účelom poradenstva a kvalitnejšieho riešenia spoločných problémov a výziev v danom regióne;
- „Regionálne vzdelávacie centrum Michalovce“ – záujmové združenie právnických osôb, združujúce obce a mestá, poskytujúce svojim členom rôzne vzdelávacie aktivity, školenia a prednášky spojené s výkonom samosprávy;
- „Miestna akčná skupina Medzi riekami“ (MAS Medzi riekami) – verejno-súkromné partnerstvo rôznych organizácií (obcí, podnikov, podnikateľov, fyzických osôb a pod.), vytvorené za účelom zlepšovania kvality života v území združenia (územie obcí, ktoré sú členmi tohto združenia), posilnenia ekonomického prostredia, zhodnotenia kultúrneho a prírodného dedičstva a podpory trvalo udržateľného rozvoja;
- Záujmové združenie spoločenstva obcí mikroregiónu „Juh Šíravy“ – záujmové združenie obcí južne od Zemplínskej Šíravy, založené za účelom riešenia spoločných problémov týchto obcí;
- Občianske združenie „Diaľnica na Zemplín“ – občianske združenie, založené za účelom podpory budovania rýchlostnej komunikácie do regiónu Zemplína.

Štrukturálne fondy v programovom období 2014-2020 a v období 2021-2027

Jednou z možných ciest získavania finančných prostriedkov na realizáciu investičných akcií (okrem ďalších možných zdrojov, uvedených v časti „Indikatívny finančný plán“) sú Európske štrukturálne a investičné fondy. Napriek tomu, že tieto európske štrukturálne a investičné fondy sú z aspektu regionálneho rozvoja definované ako „doplnkové“ zdroje financovania, v súčasnom modeli regionálnej politiky a nastavenia financovania samospráv sú práve tieto prostriedky z EŠIF hlavným zdrojom financií, bez ktorého by len ťažko boli samosprávy schopné financovať svoje rozvojové investičné projekty. V programovom období EÚ 2014 – 2020 čerpá Slovensko európske štrukturálne a investičné fondy v rámci Cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti a v rámci Cieľa Európska územná spolupráca. Nakoľko v čerpaní eurofondov platí pravidlo n+3, finančné prostriedky z programového obdobia 2014 – 2020 je možné čerpať do konca roku 2023.

V rámci Cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti sa čerpajú financie prostredníctvom nasledujúcich operačných programov:

- Integrovaný regionálny operačný program (OP IROP),
- OP Ľudské zdroje (OP ĽZ),
- OP Integrovaná infraštruktúra (OP II),
- OP Výskum a inovácie (OP VaI),
- OP Kvalita životného prostredia (OP KŽP),
- OP Efektívna verejná správa (OP EVS),
- Technická pomoc,
- Program rozvoja vidieka,
- Rybné hospodárstvo.

V rámci Cieľa Európska územná spolupráca čerpá Slovensko financie prostredníctvom nasledujúcich operačných programov:

Programy cezhraničnej spolupráce

- SK – CZ 2014 – 2020,
- SK – AT 2014 – 2020,
- PL – SK 2014 – 2020,
- SK – HU 2014 – 2020,
- ENI HU – SK – RO – UA 2014 – 2020.

Programy nadnárodnej spolupráce

- Stredná Európa,
- ETC Dunaj.

Programy medziregionálnej spolupráce

- INTERREG,
- ESPON,
- INTERACT,
- URBACT.

Obec Zalužice môže v rámci Cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti čerpať z EŠIF financie prostredníctvom základných operačných programov – Integrovaný regionálny operačný program OP IROP (ktorého realizátorom na území Košického samosprávneho kraja je KSK prostredníctvom Regionálnej územnej stratégie KSK), OP Ľudské zdroje, OP Kvalita životného prostredia a OP Efektívna verejná správa. V rámci Cieľa Európska územná spolupráca sa obec môže uchádzať o financie na realizáciu rozvojových aktivít cez program cezhraničnej spolupráce.

V čase vzniku tohto PRO (jar 2021) ešte nie je schválená Partnerská dohoda medzi Slovenskom a EÚ na nastávajúce programové obdobie 2021 -2027, a teda ani Operačný program Slovensko. Nie je ešte známe aké konkrétne ciele a priority budú prostredníctvom EŠIF podporované (tieto skutočnosti sú aktuálne predmetom negociácií medzi SR a EÚ). Z tohto dôvodu nie je možné analyzovať možné zdroje podpory v rámci EŠIF v budúcom programovom období, ktoré by obec Zalužice mohla využiť.

STEEP analýza

Pri stretávaní sa s rôznymi problémami a výzvami je potrebné si uvedomiť, že ich riešenie môže byť v budúcnosti ovplyvnené rôznymi vonkajšími faktormi, ktoré obec nedokáže ovplyvniť. Úlohou STEEP analýzy (analýzy externého prostredia) je napomáhať tvorcom rozhodnutí predvídať budúci možný vývoj a na tieto zmeny sa pripraviť.

Formulár 5 (A8): STEEP analýza

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Starnutie obyvateľstva , emigrácia mladých ľudí do miest	Úroveň technológie poskytovateľa	Nové trhy a nové príležitosti (napr. cestovný ruch)	Vplyv rôznych subjektov na ŽP	Politika vlády v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti	Zmena postojov k lokálnemu rozvoju
Zmeny postojov a správania – aktívny tretí sektor	Dostupná technológia a využívaná technológia	Klesajúce trhy v niektorých poskytovaných službách	Možnosti obnovy a tvorby ŽP	Štrukturálna politika Európskej únie	Zmena životného štýlu
Zmeny správania obyvateľov	Technológia využívaná obyvateľmi, podnikateľmi	Dostupnosť finančných zdrojov	Politika ŽP	Legislatívne zmeny	Tímová spolupráca
Móda	Kontakt s obyvateľmi prostredníctvom technológie	Daňová politika	Podpora tvorby a ochrany ŽP	Zmena vlády ako výsledok volieb	Osobné hodnoty

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

A.III Zhodnotenie súčasného stavu územia

Zhodnotenie súčasného stavu územia je spracované formou SWOT analýzy. Tá bola vypracovaná na základe auditu rozvojových zdrojov obce.

SWOT analýza

Formulár 6 (A10): SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
• výborná kvalita pôd v katastri, s vysokým poľnohospodárskym potenciálom • aktivita samosprávy obce v triedenom zbere a využívanie motivačných nástrojov na podporu triedenia odpadov • dobrá úroveň vytriedenia komunálnych odpadov • rast počtu obyvateľov • pozitívny vývoj migračného pohybu obyvateľstva • pomerne nízka miera nezamestnanosti • priaznivá štruktúra UoZ podľa vzdelania • dobrá digitálna gramotnosť obyvateľov obce • veľmi dobrá charakteristika domového fondu v obci • potenciál výstavby cyklistických chodníkov v rámci výstavby okruhu okolo Zemplínskej šíravy • takmer kompletne vybudovaná technická infraštruktúra (okrem kanalizácie v niektorých častiach obce) • dostupnosť viacerých služieb priamo v obci, ďalších služieb v susedných Michalovciach • výhodná poloha obce v blízkosti centra zamestnanosti (Michalovce) • dlhá história a aktivita futbalu a nohejbalu v obci • pomerne bohatý kultúrno-spoločenský a športový život • aktivita samosprávy v oblasti kultúrneho života • aktivita a výborná pripravenosť obce na získanie financií na realizáciu investičných akcií z externých dotačných zdrojov (množstvo pripravených projektových dokumentácií) • školy a školské zariadenia pre predprimárne a primárne vzdelávanie dostupné priamo v obci • prítomnosť elokovaného pracoviska ZUŠ školy priamo v obci • aktívna práca v športových kluboch s deťmi a mládežou • intenzívne využívanie poľnohospodárskej pôdy v katastri obce • dobré finančné hospodárenie obce • pomerne rozvinutá miestna hospodárska základňa	• lokality s potenciálom záplav pri výdatných dažďoch • negatívny vývoj prirodzeného pohybu obyvateľstva • nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva • nepriaznivá štruktúra UoZ podľa doby evidencie a klasifikácie zamestnaní • hlavný cestný ťah v smere na Ukrajinu prechádzajúci priamo stredom obce, pôsobiaci na obyvateľstvo ako stresový faktor • potreba rekonštrukcie, resp. výstavby niektorých úsekov chodníkov a miestnych komunikácií • nevýhodná poloha obce vzhľadom na vybudovanú nadradenú dopravnú infraštruktúru (diaľnica, železnica) • nedobudovaná kanalizácia v celej obci • slabá makropolohová atraktivita územia • slabšie predpoklady rozvoja cestovného ruchu • nezrealizovaný projekt pozemkových úprav
Príležitosti	Ohrozenia
• ďalšie zvyšovanie úrovne vytriedenia odpadov a využívanie motivačných a podporných nástrojov • realizácia protipovodňových opatrení	• nedostatočné využitie možných zdrojov z EÚ • vysoká administratívna náročnosť pre získanie financií z EŠIF

• využitie existujúcich budov vo vlastníctve obce • výstavba základnej technickej infraštruktúry (kanalizácia) • podpora miestnych podnikateľských subjektov • realizácia projektu pozemkových úprav • využitie európskych štrukturálnych a investičných fondov na realizáciu rozvojových aktivít • možnosti podpory nezamestnaných občanov v rámci AOTP (menšie obecné služby, regionálna zamestnanosť...)	• neustále zvyšovanie administratívnej záťaže výkonu miestnej samosprávy bez kompenzácie z hľadiska paralelného zvyšovania zdrojov (finančných, personálnych)

Zdroj: vlastné spracovanie

Kľúčové faktory a disparity územia

Vyhodnotením silných stránok a príležitostí zo SWOT analýzy boli identifikované hlavné faktory rozvoja obce. Podobne, na základe vyhodnotenia slabých stránok a ohrození boli identifikované hlavné disparity obce.

Hlavné faktory rozvoja:

- racionálne hospodárenie samosprávy
- pripravenosť obce na získanie externých zdrojov na realizáciu rozvojových projektov (množstvo pripravených projektových dokumentácií)
- neustále zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľstva
- využitie zdrojov z EŠIF na realizáciu investičných a neinvestičných projektov, aktivita obce pri realizácii rozvojových projektov
- využitie dobrej geografickej polohy obce v blízkosti viacerých centier zamestnanosti
- rozvoj poľnohospodárskej výroby
- aktivita obce na poli zapájania sa do regionálnych kooperačných štruktúr

Hlavné disparity rozvoja:

- emigrácia obyvateľstva – z obce emigruje predovšetkým mladé obyvateľstvo, a to z dôvodu absencie ponuky pracovných miest, slabej ponuky trávenia voľného času a nedostatku možností bývania
- nízky potenciál pre prilákanie investícií do priemyselnej výroby – z dôvodu málo výhodnej polohy vo vzťahu k najväčším ekonomickým centráam a nadradenej dopravnej infraštruktúre má obec nízky lokalizačný potenciál pre prilákanie investícií do priemyselnej výroby
- nezamestnanosť obyvateľstva – obyvateľstvo, ktoré si nevie nájsť prácu a neemigruje, upadá kvôli absencii dostatočného príjmu na živobytie do sociálnych problémov
- nízka úroveň miezd v regióne Zemplína – úroveň miezd v regióne spolu s časovou a finančnou náročnosťou dochádzky do zamestnania pôsobí ako demotivačný faktor a generuje podmienky pre emigráciu obyvateľstva
- slabo využívaný potenciál cestovného ruchu – v obci sú len v minimálnej miere vybudované zariadenia cestovného ruchu
- veľká rozdrobenosť pozemkov a komplikovaná štruktúra vlastníckych vzťahov v katastrálnom území obce – výrazne limitujúci faktor potenciálnych rozvojových aktivít z dôvodu veľkej náročnosti z hľadiska vysporiadania vlastníckych vzťahov (napr. pre technickú infraštruktúru, budovanie chodníkov a pod.).

B-Strategická časť

Programu rozvoja obce

Rozvoj rôznych regiónov, od lokálnej po makroregionálnu úroveň, je nutné chápať, realizovať, uvažovať a posudzovať v čo možno najširších súvislostiach a väzbách, nie izolovane. Z tohto dôvodu je preto pre stanovenie rozvojovej stratégie obce nevyhnutné rešpektovať aj rôzne „nadradené“ stratégie, ktoré boli prijaté či už na nadnárodnej úrovni, na úrovni štátu alebo VÚC.

Na medzinárodnej úrovni je Slovenská republika viazaná najmä **Agendou 2030**. Ide o súhrn globálnych záväzkov, ktorými medzinárodné spoločenstvo reaguje na najzávažnejšie výzvy súčasnosti. Zmena klímy, chudoba, zvyšujúce sa ekonomické a sociálne nerovnosti alebo neudržateľnosť prevládajúcich vzorcov výroby a spotreby sú komplexné a navzájom previazané problémy. Izolované zásahy a opatrenia preto strácajú účinnosť pri ich riešení. Agenda 2030 bola prijatá členskými štátmi Organizácie Spojených národov v roku 2015 a vyzýva štáty k spoločnému koordinovanému postupu pri riešení globálnych výziev. Táto Agenda 2030 bola prijatá najmä za účelom zabezpečenia udržateľného rozvoja vo svete. Obsahuje spolu 17 cieľov, ktorých plnenie je v záujme udržateľného rozvoja potrebné naplňať.

Implementácia Agendy 2030 je na Slovensku inštitucionálne rozdelená medzi Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR a Ministerstvo zahraničných vecí SR. V konzultácii s odbornou verejnosťou bola Agenda 2030 na Slovensku premietnutá do užšieho súboru šiestich prioritných oblastí, ktoré zohľadňujú špecifiká Slovenska a ktoré budú základom ďalšej strategickej a koncepcnej práce. Sú nimi:

- *Vzdelanie pre dôstojný život,*
- *Smerovanie k znalostnej a environmentálnej udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí,*
- *Znižovanie chudoby a sociálna inklúzia,*
- *Udržateľné sídla, regióny a krajina v kontexte zmeny klímy,*
- *Právny štát, demokracia a bezpečnosť,*
- *Dobré zdravie.*

Vyššie uvedené prioritné oblasti sa premietajú aj do opatrení regionálnej politiky, podporujúcich rozvoj jednotlivých regiónov Slovenska.

Strategická časť Programu rozvoja obce Zalužice na roky 2021-2030 nadväzuje na analytickú časť, ktorá predstavuje komplexnú analýzu územia. Táto časť PRO obsahuje stratégiu rozvoja obce s ohľadom na jej vnútorné špecifiká a danosti. Jej súčasťou je strategická vízia, formulácia a návrh stratégie rozvoja, ako aj formulácia cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.

Strategická vízia a strategický cieľ obce

Vízia je želanou predstavou obyvateľov o budúcnosti, o tom, ako by mala obec vyzeráť. Je teda nástrojom na motiváciu, opisom ideálneho stavu, ktorý by sme chceli v budúcnosti dosiahnuť. Stanovuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na strednodobý časový horizont. Analýzou súčasného stavu obce, analýzou doteraz realizovaných a plánovaných projektov, na základe analýzy hlavných faktorov rozvoja a na základe funkcií, ktoré plní samospráva obce bola sformulovaná nasledovná **strategická vízia** obce Zalužice:

Obec Zalužice je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všestranným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby.

Na dosiahnutie uvedenej strategickej vízie bude potrebné naplniť strategický cieľ rozvoja obce Zalužice na roky 2021-2030. **Strategickým cieľom** rozvoja obce je

„zvýšiť kvalitu života obyvateľov obce aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľadovaní životného prostredia obce“.

Stratégia rozvoja

Cieľom strategickej časti programu je navrhnuť priority a opatrenia, ktoré budú viesť k naplneniu stanovenej vízie. Ide o návrh takých priorít a opatrení, ktorých riešenie je buď priamo v kompetencii obce alebo tiež takých, ktoré síce nie sú priamo v jej kompetencii, avšak obec ich dokáže svojou činnosťou a svojimi schopnosťami ovplyvniť žiaducim smerom.

Definovanie stratégie rozvoja obce vychádza najmä z detailného poznania jej vnútorného prostredia a z poznania potrieb obyvateľstva, pričom priamo nadväzuje na výsledky analýz. Stratégia vychádza zo základného predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy od národnej po regionálnu úroveň budú zabezpečovať koordinovaný prístup v záujme dosiahnutia realizácie plánovaných zmien a že bude existovať dobrá informovanosť kľúčových aktérov regionálneho rozvoja.

Stratégia rozvoja obce je spracovaná v súlade s **Víziou a stratégiou rozvoja Slovenska do roku 2030**, ktorá plní úlohu Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky v zmysle zákona o podpore regionálneho rozvoja. Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 definuje (okrem iného) priority, ciele a nástroje podpory regionálneho rozvoja podľa typov regiónov, miest a obcí. Je v súlade s politikou súdržnosti Európskej únie v období 2021-2027, v rámci ktorej **Európska komisia zadefinovala 5 hlavných politických cieľov politiky súdržnosti:**

1. *Inteligentnejšia Európa* – inovatívna a inteligentná transformácia hospodárstva
2. *Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa*
3. *Prepojenejšia Európa* – mobilita a regionálna pripojiteľnosť IKT
4. *Sociálnejšia Európa* – vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv
5. *Európa bližšie k občanom* – udržateľný a integrovaný rozvoj mestských, vidieckych a pobrežných oblastí prostredníctvom miestnych iniciatív.

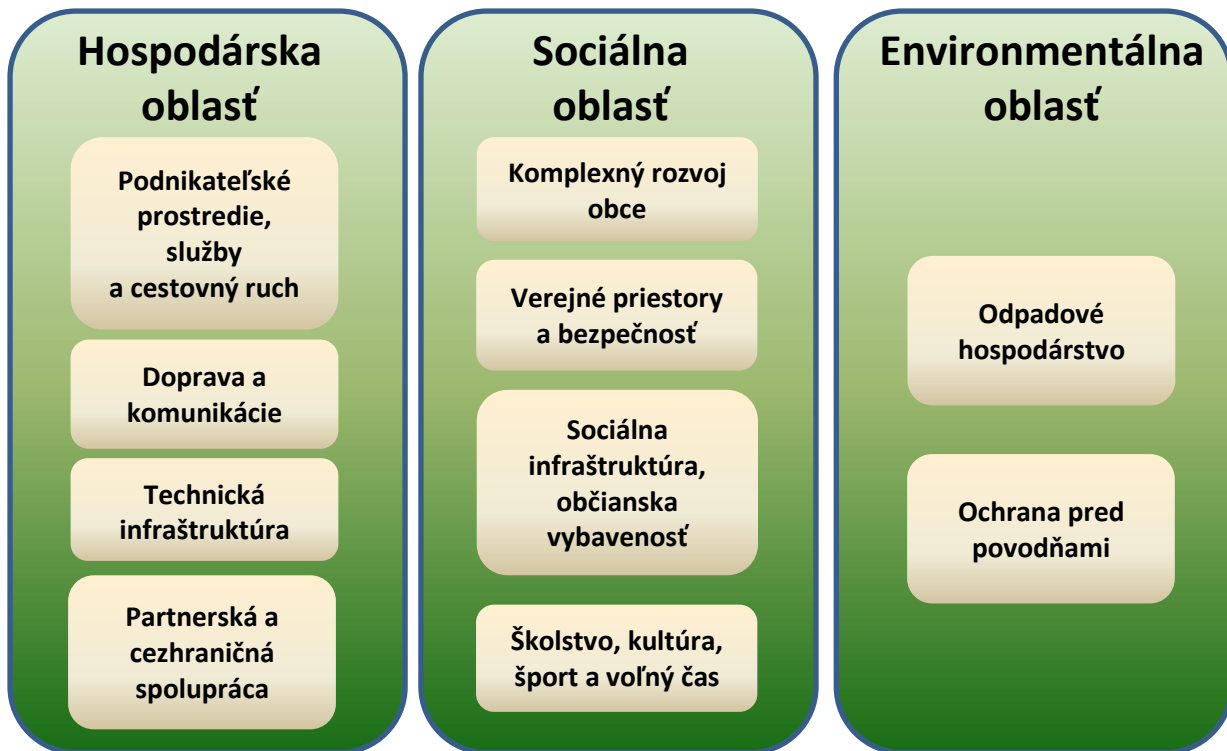
V novom programovom období pravdepodobne nastanú v oblasti strategického plánovania a riadenia a implementácie eurofondov viaceré zásadné zmeny (v čase spracovania tohto PRO však ešte žiadne definitívne rozhodnutia prijaté neboli, všetky plánované zmeny boli ešte len v štádiu rokovanií). Doposiaľ sa programy rozvoja obcí vypracúvali na úrovni VÚC a na úrovni obcí a miest (pričom obce mali možnosť vypracovať si spoločný program rozvoja obcí). Po novom sa do strategického plánovania pridáva ďalší „medzistupeň“. Tento nový medzistupeň predstavujú tzv. **Strategicko-plánovacie regióny (SPR)**, ktorých hranice zadefinuje príslušný VÚC a schváli Rada partnerstva samosprávneho kraja. Tieto SPR môžu mať vypracované svoje vlastné PHSR (v zmysle zákona o regionálnom rozvoji by de facto išlo o spoločné Programy rozvoja obcí), spracované vo forme integrovanej územnej stratégie a obsahujúce špecifické ciele a operácie, vzťahujúce sa len na to-ktoré SPR. Cieľom je zabezpečiť adresnejšie operácie a podporu regiónom na medzistupni medzi regionálnou samosprávou (VÚC) a miestnou samosprávou (obce). Druhou možnosťou je, že SPR nebude mať vypracované vlastné PHSR (vo forme integrovanej územnej stratégie), ale táto integrovaná územná stratégia bude samostatnou súčasťou Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku. Tretí stupeň budú stále tvoriť obce a mestá – tým je, samozrejme, ponechaná možnosť vypracovať si svoje vlastné PRO.

Zmena nastáva v rámci územného rozvoja. Každý samosprávny kraj na Slovensku si v rámci svojho PHSR definuje tzv. **Integrované projektové balíčky**. Tie pozostávajú z kľúčových projektov (ktorých realizácia je pre implementáciu daného projektového balíka kľúčová, nosná; bez nej by realizácia celého integrovaného balíka nemala zmysel a investície by nepriniesli synergický efekt) a komplementárnych projektových balíkov (ktoré obsahujú indikatívne tematické projektové balíčky). Celý integrovaný projektový balík môže byť financovaný z rôznych zdrojov (napr. EŠIF, Plán obnovy, Fond pre spravodlivú transformáciu, tzv. Nórske fondy, úverové zdroje, vlastné zdroje, dotácie štátu a pod.). Tá časť integrovaného projektového balíka, ktorá bude financovaná len z EŠIF, sa nazýva **Integrovaná územná investícia (IUI, angl. skratka ITI)**.

Integrovaný územný rozvoj v rámci územného programu by už nemal byť realizovaný výlučne formou dopytovo-orientovaných projektov (ako tomu bolo doposiaľ). V čase spracovania tohto PRO (jar 2021) zatiaľ situácia ohľadom nastavovania implementácie EŠIF v SR celkom vyjasnená nie je. Časť IUI bude pravdepodobne schvaľovaná Radou partnerstva daného VÚC (bez potreby vyhlasovania dopytovo-orientovaných výziev; výhodou tohto spôsobu schvaľovania bude, že najprv Rada partnerstva VÚC schváli konkrétny projektový zámer na realizáciu, takže žiadateľ bude mať istotu, že jeho projektový zámer určite získa financie na realizáciu; potom dostane úspešný žiadateľ čas na dopracovanie a dodanie všetkej potrebnej dokumentácie, ako napr. samotná projektová dokumentácia, územné rozhodnutie, stavebné povolenie a pod.; tento prístup môže teda potenciálne ušetriť žiadateľom množstvo financií, úsilia a času – keďže tí nebudú povinní mať pripravenú celú dokumentáciu už v čase podania žiadosti o NFP, ale až po jej schválení) a časť IUI sa bude stále implementovať formou dopytovo-orientovaných výziev, vyhlasovaných štátnymi orgánmi (rovnakým spôsobom ako tomu bolo doteraz).

Pre naplnenie strategickej vízie (pozri predchádzajúcu kapitolu) si teda obec Zalužice stanovila tri hlavné rozvojové oblasti a v rámci nich nasledovné priority:

- A.) **Hospodárska oblasť** – táto prioritná oblasť pozostáva zo 4 priorít: podnikateľské prostredie a služby (podpora malého a stredného podnikania, podpora miestnej hospodárskej základne, podpora služieb v CR, zavádzanie inovácií, rozvoj poľnohospodárstva, rozvoj digitalizácie), doprava a komunikácie (rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov, výstavba cyklistických chodníkov, rozvoj sprievodnej infraštruktúry), technická infraštruktúra (dobudovanie kanalizácie) a partnerská spolupráca (spolupráca s partnerskými obcami).
- B.) **Sociálna oblasť** – prioritná oblasť pozostávajúca taktiež zo 4 rozvojových priorít: komplexný rozvoj obce (aktualizácia územného plánu), verejné priestory a bezpečnosť (prevencia kriminality a skrášľovanie verejných priestranstiev), sociálna infraštruktúra, občianska vybavenosť (skvalitnenie občianskej vybavenosti, podpora sociálnych služieb a komunitného rozvoja) a školstvo, kultúra, šport a voľný čas (skvalitňovanie školskej infraštruktúry, rekonštrukcia a výstavba športových a oddychových zariadení, podpora kultúrnych a športových podujatí a telies).
- C.) **Environmentálna oblasť** – tretia prioritná oblasť pozostáva z 2 rozvojových priorít: odpadové hospodárstvo (podpora triedeného zberu, zvyšovanie úrovne vytriedenia komunálnych odpadov) a ochrana pred povodňami (realizácia protipovodňových opatrení).

Prostredníctvom týchto troch prioritných oblastí a definovaných priorit, ktoré sú v programovej časti dokumentu rozpracované do jednotlivých opatrení, projektov a aktivít, bude obec naplňovať definovanú strategickú víziu rozvoja. Splnením jednotlivých cieľov a stanovených opatrení bude zabezpečovať zvyšovanie kvality života svojich obyvateľov.

Formulár 7 (S1): Hierarchia rozvojových cieľov

Vízia „Obec Zalužice je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všestranným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby“			
Strategický cieľ „zvýšiť kvalitu života obyvateľov obce aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľadovaní životného prostredia obce“			
Prioritná oblasť	Hospodárska	Sociálna	Environmentálna
Globálny cieľ	<i>Rozvíjať vnútorný potenciál územia, založený na podpore miestneho hospodárstva a vybudovanej dopravnej a technickej infraštruktúry</i>	<i>Podporovať skvalitňovanie občianskej vybavenosti a zabezpečovať pre obyvateľov dôstojné podmienky spoločenského vyžitia</i>	<i>Zabezpečiť pre obyvateľov obce ako aj jej návštevníkov kvalitné životné prostredie</i>
Priority	• podnikateľské prostredie, služby a cestovný ruch • doprava a komunikácie • technická infraštruktúra • partnerská a cezhraničná spolupráca	• komplexný rozvoj obce • verejné priestory a bezpečnosť • sociálna infraštruktúra, občianska vybavenosť • školstvo, kultúra, šport a voľný čas	• odpadové hospodárstvo • ochrana pred povodňami
Opatrenia	1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov, lesníkov a podnikateľov v CR 1.2 Rozvoj digitalizácie 1.3 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry 1.4 Zlepšenie technickej vybavenosti obce 1.5 Spolupráca s partnerskými obcami	2.1 Tvorba podmienok pre komplexný rozvoj obce 2.2 Zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov vrátane prevencie kriminality 2.3 Úprava verejných priestranstiev 2.4 Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti 2.5 Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít 2.6 Skvalitnenie ponuky športového vyžitia a trávenia voľného času 2.7 Skvalitnenie školskej infraštruktúry 2.8 Podpora spoločenského a kultúrneho života	3.1 Podpora zhodnocovania odpadov 3.2 Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

C-Programová časť

Programu rozvoja obce

Programová časť PRO nadväzuje na strategickú časť a obsahuje opatrenia a projekty na zabezpečenie realizácie programu rozvoja, vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám. Táto časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti na úrovni opatrení a aktivít. Táto časť obsahuje:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Opatrenia, projekty a aktivity podľa prioritných oblastí

V strategickej časti zadefinované priority v rámci troch prioritných oblastí (hospodárskej, sociálnej, environmentálnej) obsahujú viaceré opatrenia, pričom každé opatrenie pozostáva z jedného alebo viacerých projektov/aktivít. Tie sú plne v súlade s 5 hlavnými politickými cieľmi politiky súdržnosti Európskej únie na programové obdobie 2021-2027. Realizácia projektov/aktivít v rámci zadefinovaných opatrení podporí inteligentnú transformáciu hospodárstva, napomôže prechodu na ekologickejšiu nízkouhlíkovú Európu, posilní mobilitu a digitalizáciu, prispeje k budovaniu sociálnejšej Európy a posilní miestny rozvoj (samozrejme, myslí sa tu realizácia projektov/aktivít na území obce – pričom tieto projekty/aktivity svojím malým dielom napomôžu realizácii systémových zmien v celoslovenskom a európskom meradle).

Všetky projekty a aktivity, ktoré samospráva plánuje v strednodobom horizonte realizovať, sú uvedené v nasledujúcom formulári. Konkrétne činnosti, ktoré samospráva plánuje realizovať formou projektového zámeru, sú v tomto aj v ďalších formulároch uvedené ako „**Projekt**“. Činnosti, ktoré sa neplánujú realizovať formou projektového zámeru (spravidla „jednoduchšie“, menej náročné činnosti), sú uvedené ako „**Aktivita**“.

Všetky projekty a aktivity, ktoré sú v tomto PRO zadefinované, môžu byť realizované v rámci **integrovanej projektových balíkov**, zadefinovaných v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja a môžu byť taktiež zahrnuté medzi **integrované územné investície** (financované z EŠIF).

Formulár 8 (P1): Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí

Prioritná oblasť 1 – HOSPODÁRSKA	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov, lesníkov a podnikateľov v CR	Aktivita: 1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci - príprava pozemkov, budov, priestorových a technických podmienok pre vznik nových služieb a rozvoj existujúcich podnikateľských aktivít - prenájom obecných pozemkov a budov - podpora subjektov lesného hospodárstva a zhodnocovania drevnej hmoty - podpora poľnohospodárskych subjektov Aktivita: 1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov - zavádzanie nových produktov, zlepšených procesov, využívanie nových materiálov, zlepšovanie výrobných metód Projekt: 1.1.3 Vybudovanie betónového móla na Zemplínskej Šírave Aktivita: - výstavba móla

1.2 Rozvoj digitalizácie	Aktivita: 1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby - realizácia podporných aktivít pri zavádzaní digitálnych riešení do spoločnosti (napr. v doprave, cestovnom ruchu, odpadovom hospodárstve, vo výrobných procesoch, pri poskytovaní elektronických služieb občanom a pod.)
1.3 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry	Projekt: 1.3.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií <i>Aktivity:</i> - renovácia povrchu vozovky na miestnych komunikáciách tam, kde je povrch nekvalitný Projekt: 1.3.2 Rekonštrukcia chodníkov v obci <i>Aktivity:</i> - renovácia povrchu chodníkov tam, kde je nekvalitný Projekt: 1.3.3 Rekonštrukcia autobusových zastávok v obci <i>Aktivity:</i> - rekonštrukcia zastrešených priestorov vrátane terénnych úprav Projekt: 1.3.4 Výstavba cyklistického chodníka Zalužice-Lúčky (súčasť okruhu okolo Z. Šíravy v gescii KSK) <i>Aktivity:</i> - vybudovanie cyklotrasy v rámci budovania cyklistického okruhu okolo Zemplínskej Šíravy (úsek prechádzajúci katastrom obce Zalužice) Projekt: 1.3.5 Výstavba cyklistického chodníka Zalužice-Hažín <i>Aktivity:</i> - vybudovanie cyklotrasy medzi Zalužicami a Hažínom (úsek prechádzajúci katastrom obce Zalužice) Projekt: 1.3.6 Zriadenie nabíjacej stanice na elektromobily <i>Aktivity:</i> - vybudovanie nabíjacej stanice (ako podporná aktivita obce v rámci prechodu na nízkouhlíkovú ekonomiku) Aktivita: 1.3.7 Osadenie informačných smerových tabúl - realizácia značenia v obci na skvalitnenie orientácie
1.4 Zlepšenie technickej vybavenosti obce	Projekt: 1.4.1 Výstavba kanalizácie na tzv. Vinianskej ulici <i>Aktivity:</i> - osadenie kanalizačného potrubia na Vinianskej ulici, vybudovanie nových prípojok

	Projekt: 1.4.2 Výstavba kanalizácie v ostatnej časti obce (dokončenie vo Veľkých Zalužiciach a komplexná výstavba v Malých Zalužiciach) Aktivity: - dobudovanie kanalizácie v celej obci
1.5 Spolupráca s partnerskými obcami	Aktivita: 1.5.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce - rozvoj spolupráce s partnerskými obcami/mestami
Prioritná oblasť 2 – SOCIÁLNA	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
2.1 Tvorba podmienok pre komplexný rozvoj obce	Aktivita: 2.1.1 Zmeny a doplnky územného plánu - realizácia a schválenie zmien a doplnkov k existujúcemu územnému plánu
2.2 Zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov vrátane prevencie kriminality	Projekt: 2.2.1 Rozšírenie kamerového systému Aktivity: - osadenie ďalších bezpečnostných kamier za účelom prevencie kriminality v obci
2.3 Úprava verejných priestranstiev	Projekt: 2.3.1 Zalužicki poľo s ružami okolo Aktivity: - vybudovanie záhonov ruží na verejnom priestranstve pred obecným úradom Projekt: 2.3.2 Zakúpenie techniky potrebnej na zabezpečenie verejnoprospešných služieb a správu verejných priestranstiev Aktivity: - obstaranie komunálnej techniky, potrebnej pre výkon samosprávnych činností v oblasti verejnoprospešných služieb (traktor, kosačka, manipulátory na nakladanie s odpadom a pod.)
2.4 Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti	Projekt: 2.4.1 Obstaranie prenosného amfiteátra Aktivity: - zakúpenie prenosného zariadenia (pódium, prestrešenie, súvisiaca technika), ktoré bude využívané na organizáciu kultúrno-spoločenských podujatí Projekt: 2.4.2 Realizácia aktivít na cintorínoch v obci za účelom sprístupnenia možnosti tzv. amerického pochovávanía Aktivity: - vyčlenenie areálov v rámci oboch cintorínov, stavebno-technické úpravy, aktualizácia Prevádzkového poriadku pohrebísk

	Projekt: 2.4.3 Rekonštrukcia a zateplenie budovy kultúrneho domu Aktivita: - zateplenie budovy, zníženie energetickej náročnosti na vykurovanie - úprava a vymaľovanie fasády, vykonanie ďalších potrebných úprav v exteriéri - rekonštrukcia strechy - rekonštrukcia vnútorných priestorov (sociálne zariadenia, kuchyňa, elektroinštalácia a pod.) Projekt: 2.4.4 Rekonštrukcia Domov smútku Aktivita: - obnova strešných plášťov Projekt: 2.4.5 Zriadenie obecného múzea Aktivita: - príprava priestorov a zariadenie múzea
2.5 Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít	Projekt: 2.5.1 V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP Aktivita: - spolupráca obce s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny pri realizácii projektov na úseku aktívnych opatrení trhu práce Aktivita: 2.5.2 Podpora poskytovania sociálnych služieb - realizácia podporných aktivít zo strany samosprávy potencionálnym poskytovateľom sociálnych služieb priamo v obci (napr. poskytnutie vhodných priestorov, sprievodná pomoc a pod.) Aktivita: 2.5.3 Zriadenie denného stacionára pre seniorov - príprava priestorov a obstaranie vnútorného vybavenia
2.6 Skvalitnenie ponuky športového využitia a trávenia voľného času	Projekt: 2.6.1 Výstavba multifunkčného ihriska (za predpokladu vysporiadania pozemkov) Aktivita: - vybudovanie ihriska s umelým povrchom na realizáciu športových aktivít (nevyhnutná ex-ante kondicionalita: vysporiadané majetkovo-právne vzťahy) Projekt: 2.6.2 Rozšírenie detského ihriska o ďalšie hracie prvky, vrátane prvkov na workoutové cvičenia Aktivita: - osadenie preliezok, hojdačiek a ďalších prvkov na hranie detí - vybudovanie exteriérových priestorov na realizáciu voľnočasových (športových) aktivít

	Aktivita: 2.6.3 Vybudovanie detského ihriska a úprava jeho okolia - osadenie preliezok, hojdačiek a ďalších prvkov na hranie detí - vybudovanie exteriérových priestorov na realizáciu voľnočasových (športových) aktivít vrátane úprav okolia Aktivita: 2.6.4 Oplotenie multifunkčného ihriska - realizácia oplotenia
2.7 Skvalitnenie školskej infraštruktúry	Projekt: 2.7.1 Rekonštrukcia strechy základnej školy Aktivita: - obnova strešného plášťa na budove ZŠ Projekt: 2.7.2 Oprava fasády ZŠ s MŠ Zalužice Aktivita: - obnova fasády, zateplenie budovy
2.8 Podpora spoločenského a kultúrneho života	Aktivita: 2.8.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies (napr. futbal, nohejbal a ďalšie aktivity, vrátane organizácie podujatí) - podpora kultúrnych a športových podujatí - podpora miestnych kultúrnych a športových telies Aktivita: 2.8.2 Zriadenie obecného televízneho kanála s príležitostným vysielaním - obstaranie techniky potrebnej na realizáciu miestneho televízneho vysielania za účelom vybudovania ďalšieho komunikačného kanála medzi samosprávou a obyvateľstvom a za účelom podpory rozvoja kultúry
Prioritná oblasť 3 – ENVIRONMENTÁLNA	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
3.1 Podpora zhodnocovania odpadov	Aktivita: 3.1.1 Skvalitnenie možností triedeného zberu odpadu na cintorínoch - zvýšenie efektivity triedeného zberu odpadov osadením príslušných nádob na triedený odpad na miestnych cintorínoch Aktivita: 3.1.2 Zlepšenie triedenia odpadov - realizácia súboru ďalších opatrení na zvýšenie efektivity triedeného zberu odpadov

3.2 Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry	Projekt: 3.2.1 Rekonštrukcia cestných priekop v obci Zalužice <i>Aktivity:</i> - vykonanie potrebných úprav na rigoloch (cestných priekopách) a príľahlých priestoroch v okolí rímskokatolíckeho kostola a v smere na tzv. Viniansku ulicu tak, aby sa zabránilo vytváraniu povodňových situácií počas príválových alebo dlho trvajúcich dažďov

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad, vlastné spracovanie

Súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov

Súčasťou programovej časti je aj stanovenie ukazovateľov pre hodnotenie PRO. Ukazovatele výsledkov a dopadov pre PRO obce sú spracované v nasledujúcom formulári. Rozdelené sú do troch kategórií:

- ukazovatele výstupu – práce, tovary a služby, financované počas realizácie aktivít projektu,
- ukazovatele výsledku – okamžitý efekt realizácie aktivít projektu, príp. služby poskytnuté cieľovej skupine,
- ukazovatele dopadu – dlhodobý efekt vplyvu na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu.

Východiskové hodnoty dopadových ukazovateľov v rámci hodnotenia dopadov pre PRO obce boli stanovené ako nulové v roku 2021, cieľové hodnoty boli stanovené pre roky 2024 a 2027.

Formulár 9 (P2): Zoznam ukazovateľov cieľov/prioritných oblastí PRO

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Informačný zdroj/odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota	
				2021	2024	2027
Hospodárska oblasť						
Opatrenie 1.1. - Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov, lesníkov a podnikateľov v CR						
Výsledok	Podpora podnikateľa	OcÚ	počet / rok	0	3	5
Dopad	Vyššia pridaná hodnota	ŠÚSR	%	0	3	6
Dopad	Vyšší počet turistov v obci	OcÚ	%	0	10	20
Opatrenie 1.2. - Rozvoj digitalizácie						
Výstup	Realizované digitálne riešenia	OcÚ, zamestnávateľa	počet	0	10	20
Opatrenie 1.3. - Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry						
Výstup	Zrekonštruované miestne komunikácie	OcÚ	m	0	0	650
Výstup	Zrekonštruované chodníky	OcÚ	m	0	0	4500
Výstup	Zrekonštruované autobusové zastávky	OcÚ	počet	0	5	5
Výstup	Novo vybudovaný cyklistický chodník Zalužice-Lúčky	OcÚ	m	0	6000	6000
Výstup	Novo vybudovaný cyklistický chodník Zalužice-Hažín	OcÚ	m	0	0	2000
Výstup	Zriadená nabíjacia stanica na elektromobily v obci	OcÚ	počet	0	1	1

Výstup	Osadené informačné tabule	OcÚ	súbor	0	1	1
Opatrenie 1.4. - Zlepšenie technickej vybavenosti obce						
Výstup	nové kanalizačné prípojky na tzv. Vinianskej ulici	OcÚ	počet	0	70	70
Výsledok	Vybudovaná kanalizačná sieť v celej obci	OcÚ	súbor	0	1	1
Výsledok	Obyvatelia pripojení na kanalizačnú sieť	OcÚ	počet	0	1000	1200
Opatrenie 1.5. - Spolupráca s partnerskými obcami						
Výsledok	Podporené partnerské projekty	OcÚ	počet	0	3	5
Sociálna oblasť						
Opatrenie 2.1. - Tvorba podmienok pre komplexný rozvoj obce						
Výstup	Zrealizovaná aktualizácia územného plánu	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1
Opatrenie 2.2. - Zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov vrátane prevencie kriminality						
Výstup	Nové kamery monitorujúce verejné priestory	OcÚ	počet	0	6	6
Výsledok	Nižší počet priestupkov	OcÚ, Polícia	%	0	40	40
Opatrenie 2.3. - Úprava verejných priestranstiev						
Výstup	Upravená zeleň a nasadené pole ruží pred obecným úradom	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1
Výstup	Obstaraná komunálna technika	OcÚ	súbor zariadení	0	1	1
Opatrenie 2.4. - Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti						
Výstup	Obstarané prenosné zariadenie na vykonávanie kultúrnych aktivít	OcÚ	objekt	0	1	1
Výstup	Zriadené miesta na tzv. americké pochovávanie	OcÚ	objekt	0	1	1
Výstup	Zrekonštr. fasáda budovy kultúrneho domu	OcÚ	objekt	0	1	1
Výstup	Zrekonštr. interiéru budovy kultúrneho domu	OcÚ	objekt	0	1	1
Dopad	Znížená spotreba energie na vykurovanie	OcÚ	%	0	30	30
Výstup	Zrekonštr. strechy Domov smútku	OcÚ	počet	0	2	2
Dopad	Vyšší počet turistov v obci	OcÚ	%	0	5	10
Opatrenie 2.5. - Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít						
Výsledok	Osoby zamestnané cez projekty AOTP	OcÚ	počet	0	5	5
Výstup	Poskytované soc. služby v obci	OcÚ	počet služieb	0	2	2
Výstup	Poskytovaná soc. služba denného stacionára	OcÚ	počet služieb	0	1	1

Opatrenie 2.6. - Skvalitnenie ponuky športového vyžitia a trávenia voľného času						
Výstup	Vybudované multifunkčné ihrisko	OcÚ	objekt	0	0	1
Výstup	Detské ihrisko rozšírené o nové hracie prvky a cvičenia workout	OcÚ	objekt	0	1	1
Výstup	Vybudované detské ihrisko	OcÚ	objekt	0	1	1
Výstup	Vybudované oplotenie okolo multifunkčného ihriska	OcÚ	objekt	0	1	1
Opatrenie 2.7. - Skvalitnenie školskej infraštruktúry						
Výsledok	Zrekonštruovaný strešný plášť budovy ZŠ	OcÚ, škola	objekt	0	1	1
Výsledok	Zrekonštruovaná fasáda budovy	OcÚ, škola	objekt	0	1	1
Opatrenie 2.8. - Podpora spoločenského a kultúrneho života						
Výsledok	Zrealizované kultúrne a športové podujatia	OcÚ	počet/rok	0	10	10
Výsledok	Podporené subjekty	OcÚ	počet/rok	0	2	2
Výstup	Zriadený nový informačný kanál (televízne vysielanie)	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1
Environmentálna oblasť						
Opatrenie 3.1. - Podpora zhodnocovania odpadov						
Výsledok	Skvalitnený systém triedeného zberu odpadov	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1
Dopad	Vyššia úroveň vytriedenia odpadov (o koľko)	OcÚ	%	0	15	30
Opatrenie 3.2. - Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry						
Výstup	Zrealizované protipovodňové opatrenia (zrekonštruované cestné priekopy)	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad, vlastné spracovanie

Súhrnný prehľad všetkých projektových zámerov a aktivít na nasledujúce obdobie poskytuje Formulár P3.

Formulár 10 (P3): Súhrnný prehľad projektových zámerov obce

P. č.	Typ zámeru	Klasifikácia stavby	Zameranie projektu (názov vystihujúci zámer)	Oblasť, na ktorú je projektový zámer orientovaný		Ukazovatele výstupov		Stav pripravenosti projektového zámeru		Predpokladaný termín realizácie (od - do)	Predpokladané náklady (tis. eur)	Priorita zámeru		Spolupráca s partnerom pri realizácii	Realizácia projektu je viazaná na podmienku
				Oblasť	Kategória	Ukazovateľ / jednotka	Plánovaná hodnota	Stav	Iné - doplně			Priorita	Iné - doplně		
1	4	5	6	8	8a	9	9a	10	10a	11	12	13	13a	14	15
1	Neinvestičný		Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci	Zamestnanosť		podpora podnikateľa / počet	5		-	2021-2030	3,00 €	Zámer je v súčasnosti len v polohe úvah	-	N	N/A
2	Neinvestičný		Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov			vyššia pridaná hodnota o / %	6		-	2021-2030	2,00 €	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie	-	N	N/A
3	Investičný		Vybudovanie betónového móla na Zemplínskej Šírave			vybudované mólo / objekt	1	V štádiu úvah	-	2026	35,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	-	A	N/A

4	Neinvestičný		Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby	Zamestnanosť		realizované digitálne riešenia / počet	20		-	2021-2030	4,00 €	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie	-	N	N/A
5	Investičný	2112 - Miestne komunikácie	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	Technická infraštruktúra	Doprava, komunikácie, MHD	dĺžka zrekonštr. komunikácie / m	650	Zámer je pokračovaním už realizovaného projektu	-	2025-2026	100,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	-	N	N/A
6	Investičný	2112 - Miestne komunikácie	Rekonštrukcia chodníkov v obci	Technická infraštruktúra	Doprava, komunikácie, MHD	dĺžka zrekonštr. chodníkov / m	4500	V štádiu úvah	-	2026-2027	300,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	-	N	N/A
7	Investičný	2112 - Miestne komunikácie	Rekonštrukcia autobusových zastávok v obci	Technická infraštruktúra	Doprava, komunikácie, MHD	zrekonštruované prístrešky / počet	5		-	2022-2023	10,00 €	Zámer je v súčasnosti len v polohe úvah	-	N	N/A
8	Investičný	2112 - Miestne komunikácie	Výstavba cyklistického chodníka Zalužice-Lúčky (súčasť okruhu okolo Z. Širavy v gescii KSK)	Technická infraštruktúra	Doprava, komunikácie, MHD	dĺžka novej komunikácie / m	6000	Zámer je pokračovaním už realizovaného projektu	-	2021-2022	600,00 €		-	A	N/A
9	Investičný	2112 - Miestne komunikácie	Výstavba cyklistického chodníka Zalužice-Hažín	Technická infraštruktúra	Doprava, komunikácie, MHD	dĺžka novej komunikácie / m	2000	Spracovaná projektová dokumentácia	-	2025	250,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	-	A	N/A

10	Neinvestičný		Zriadenie nabíjacej stanice na elektromobily	Technická infraštruktúra	Doprava, komunikácie, MHD	nové nabíjacie stanice / počet	1	Spracovaná projektová dokumentácia	-	2021	6,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	-	A	N/A
11	Neinvestičný		Osadenie informačných smerových tabúľ	Technická infraštruktúra	Doprava, komunikácie, MHD	osadené tabule / súbor	1	Zámer je pokračovaním už realizovaného projektu	-	2022	4,00 €	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie	-	N	N/A
12	Investičný	2223 - Miestne kanalizácie	Výstavba kanalizácie na tzv. Vinianskej ulici	Technická infraštruktúra	Kanalizácia, čistiareň odpadových vôd	nové kanalizačné prípojky / počet	70	Spracovaná projektová dokumentácia	-	2021-2022	155,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	-	N	N/A
13	Investičný	2223 - Miestne kanalizácie	Výstavba kanalizácie v ostatnej časti obce (dokončenie vo Veľkých Zalužiciach a komplexná výstavba v Malých Zalužiciach)	Technická infraštruktúra	Kanalizácia, čistiareň odpadových vôd	vybudovaná kanalizačná sieť / súbor	1	Spracovaná projektová dokumentácia	-	2022-2025	3 000,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	-	N	N/A
14	Neinvestičný		Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce			podporené partnerské projekty	3		-	2021-2030	6,00 €	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie	-	A	N/A
15	Neinvestičný		Zmeny a doplnky územného plánu			zrealizované a schválené ZaD / súbor	1		-	2022-2024	5,00 €	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie	-	N	N/A
16	Investičný	2224 - Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia	Rozšírenie kamerového systému	Sociálna infraštruktúra	Bezpečnosť	nové kamery / počet	6	Zámer je pokračovaním už realizovaného projektu	-	2021	6,00 €	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie	-	N	N/A

17	Neinvestičný		Zalužickí poľosťuži okolo	Životné prostredie	Verejná zeleň	zrevitalizovaný priestor pred OcÚ / objekt	1	Spracovaná projektová dokumentácia	-	2021	2,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	-	N	N/A
18	Investičný		Zakúpenie techniky potrebnej na zabezpečenie verejnoprospešných služieb a správu verejných priestranstiev			obstaraná potrebná technika / súbor	1	V štádiu úvah	-	2023	200,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	-	N	N/A
19	Investičný	1261 - Budovy na kultúrnu a verejnú zábavu	Obstaranie prenosného amfiteátra	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť	obstarané zariadenie na vykonávanie kultúrnych aktivít / objekt	1	V štádiu úvah	-	2024	20,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	-	N	N/A
20	Neinvestičný	1272 - Budovy a miesta na vykonávanie náboženských aktivít	Realizácia aktivít na cintorínoch v obci za účelom sprístupnenia možnosti tzv. amerického pochovávan	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť	zriadené miesta na pochovávanie / súbor	2	V štádiu úvah	-	2022	5,00 €	Zámer je v súčasnosti len v polohe úvah	-	N	N/A
21	Investičný	1261 - Budovy na kultúrnu a verejnú zábavu	Rekonštrukcia a zateplenie budovy kultúrneho domu	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť	zrekonštr. budova / objekt	1	V štádiu úvah	-	2024	250,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	-	N	N/A
22	Investičný	1272 - Budovy a miesta na vykonávanie náboženských aktivít	Rekonštrukcia Domov smútku	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť	zrekonštr. budovy / objekt	2	Zámer je pokračovaním už realizovaného projektu	-	2024	50,00 €	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie	-	N	N/A

23	Investičný		Zriadenie obecného múzea	Sociálna infraštruktúra	Občianska vybavenosť	zriadené múzeum / objekt	1	V štádiu úvah	-	2025	10,00 €	Zámer je v súčasnosti len v polohe úvah	-	N	N/A
24	Neinvestičný		V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP	Zamestnanosť		Zamestnané osoby / počet	5	Zámer je pokračovaním už realizovaného projektu	-	2021-2030	20,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	-	A	N/A
25	Neinvestičný		Podpora poskytovania sociálnych služieb	Sociálna infraštruktúra	Sociálna vybavenosť	poskytované soc. služby / počet	2	V štádiu úvah	-	2021-2030	7,00 €	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie	-	A	N/A
26	Investičný		Zriadenie denného stacionára pre seniorov	Sociálna infraštruktúra	Sociálna vybavenosť	poskytované soc. služby / počet	1	V štádiu úvah	-	2023	15,00 €	Zámer je v súčasnosti len v polohe úvah	-	N	N/A
27	Investičný	2411 - Športové ihriská	Výstavba multifunkčného ihriska (za predpokladu vysporiadania pozemkov)	Sociálna infraštruktúra	Šport, voľný čas	nové športové zariadenie / počet	1	V štádiu úvah	-	2025	40,00 €	Zámer je v súčasnosti len v polohe úvah	-	N	N/A
28	Investičný	2411 - Športové ihriská	Rozšírenie detského ihriska o ďalšie hracie prvky, vrátane prvkov na workoutové cvičenia	Sociálna infraštruktúra	Šport, voľný čas	nové voľnočasové zariadenia / súbor	1	Zámer je pokračovaním už realizovaného projektu	-	2023	8,00 €	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie	-	N	N/A

29	Investičný	2411 - Športové ihriská	Vybudovanie detského ihriska a úprava jeho okolia	Sociálna infraštruktúra	Šport, voľný čas	nové voľnočasové zariadenia / súbor	1	V štádiu úvah	-	2023	10,00 €	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie	-	N	N/A
30	Investičný	2411 - Športové ihriská	Oplotenie multifunkčného ihriska	Sociálna infraštruktúra	Šport, voľný čas	vybudované oplotenie / objekt	1	Zámer je pokračovaním už realizovaného projektu	-	2022	5,00 €	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie	-	N	N/A
31	Investičný	1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie	Rekonštrukcia strechy základnej školy	Sociálna infraštruktúra	Školstvo	zrekonštr. strecha / objekt	1	V štádiu úvah	-	2021	150,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	-	N	N/A
32	Investičný	1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie	Oprava fasády ZŠ s MŠ Zalužice	Sociálna infraštruktúra	Školstvo	zrekonštr. fasáda / objekt	1	Zámer je pokračovaním už realizovaného projektu	-	2024	20,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	-	N	N/A
33	Neinvestičný		Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies (napr. futbal, nohejbal a ďalšie aktivity, vrátane organizácie podujatí)			podporené subjekty za rok / počet	2		-	2021-2030	150,00 €	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie	-	N	N/A
34	Neinvestičný		Zriadenie obecného televízneho kanála s príležitostným vysielaním	Sociálna infraštruktúra	Kultúra	vytvorené podmienky na vzdelávanie / súbor aktivít	1		-	2022	2,00 €	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie	-	N	N/A

35	Neinvestičný		Skvalitnenie možnosti triedeného zberu odpadu na cintorínoch	Životné prostredie	Zhodnocovanie odpadu	skvalitnený systém triedeného zberu / súbor aktivít	1	Zámer je pokračovaním už realizovaného projektu	-	2022	3,00 €	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie	-	N	N/A
36	Neinvestičný		Zlepšenie triedenia odpadov	Životné prostredie	Zhodnocovanie odpadu	skvalitnený systém triedeného zberu / súbor aktivít	1	Zámer je pokračovaním už realizovaného projektu	-	2022	5,00 €	Budeme realizovať aj bez prípadnej dotácie	-	N	N/A
37	Investičný	2152 - Priehrady	Rekonštrukcia cestných priekop v obci Zalužice	Životné prostredie	Prevenia pred prírodnými nešťastiami	realizované protipovodňové opatrenia / súbor aktivít	1	Zámer je pokračovaním už realizovaného projektu	-	2023	130,00 €	Realizácia je závislá od získania finančných prostriedkov	-	N	N/A

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad, vlastné spracovanie

D-Realizačná časť

Programu rozvoja obce

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovenia merateľných ukazovateľov a vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov. Realizačná časť obsahuje:

- akčný plán,
- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PRO,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia,
- stručný popis komunikačnej stratégie PRO k jednotlivým cieľovým skupinám,
- popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia PRO.

Akčný plán obce

Akčný plán predstavuje konkrétny harmonogram činností/projektov/aktivít súvisiacich s rozvojom obce v nadväznosti na prioritné oblasti sociálno-ekonomického rozvoja. Tento plán vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych projektov a aktivít. Obsahuje predpokladané termíny plnenia jednotlivých úloh, zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie a predpokladané zdroje financovania.

Formulár 11 (R1): Akčný plán

Opatrenie, projekt/aktivita	Termín	Zodpovedný	Financovanie (tis. eur)
HOSPODÁRSKA OBLASŤ			
1.1 Podpora MSP, remeselníkov, poľnohospodárov, lesníkov a podnikateľov v CR			
Aktivita: 1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci	od 2021 priebežne	obec	3,00
Aktivita: 1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov	od 2021 priebežne	obec, firmy	2,00
Projekt: 1.1.3 Vybudovanie betónového móla na Zemplínskej Šírave	2026	obec	35,00
1.2 Rozvoj digitalizácie			
Aktivita: 1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby	od 2021 priebežne	obec, firmy	4,00
1.3 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry			
Projekt: 1.3.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2025-2026	obec	100,00
Projekt: 1.3.2 Rekonštrukcia chodníkov v obci	2026-2027	obec	300,00
Projekt: 1.3.3 Rekonštrukcia autobusových zastávok v obci	2022-2023	obec	10,00
Projekt: 1.3.4 Výstavba cyklistického chodníka Zalužice-Lúčky (súčasť okruhu okolo Z. Šíravy v gescii KSK)	2021-2022	KSK, obec	600,00
Projekt: 1.3.5 Výstavba cyklistického chodníka Zalužice-Hažín	2025	obec	250,00
Projekt: 1.3.6 Zriadenie nabíjacej stanice na elektromobily	2021	obec	6,00
Aktivita: 1.3.7 Osadenie informačných smerových tabúl	2022	obec	4,00

1.4 Zlepšenie technickej vybavenosti obce			
Projekt: 1.4.1 Výstavba kanalizácie na tzv. Vinianskej ulici	2021-2022	obec	155,00
Projekt: 1.4.2 Výstavba kanalizácie v ostatnej časti obce (dokončenie vo Veľkých Zalužiciach a komplexná výstavba v Malých Zalužiciach)	2022-2025	obec	3 000,00
1.5 Spolupráca s partnerskými obcami			
Aktivita: 1.5.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce	od 2021 priebežne	obec	6,00
SOCIÁLNA OBLASŤ			
2.1 Tvorba podmienok pre komplexný rozvoj obce			
Aktivita: 2.1.1 Zmeny a doplnky územného plánu	2022-2024	obec	5,00
2.2 Zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov vrátane prevencie kriminality			
Projekt: 2.2.1 Rozšírenie kamerového systému	2021	obec	6,00
2.3 Úprava verejných priestranstiev			
Projekt: 2.3.1 Zalužicki poľo s ružami okolo	2021	obec	2,00
Projekt: 2.3.2 Zakúpenie techniky potrebnej na zabezpečenie verejnoprospešných služieb a správu verejných priestranstiev	2023	obec	200,00
2.4 Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti			
Projekt: 2.4.1 Obstaranie prenosného amfiteátra	2024	obec	20,00
Projekt: 2.4.2 Realizácia aktivít na cintorínoch v obci za účelom sprístupnenia možnosti tzv. amerického pochovávanía	2022	obec	5,00
Projekt: 2.4.3 Rekonštrukcia a zateplenie budovy kultúrneho domu	2024	obec	250,00
Projekt: 2.4.4 Rekonštrukcia Domov smútku	2024	obec	50,00
Projekt: 2.4.5 Zriadenie obecného múzea	2025	obec	10,00
2.5 Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít			
Projekt: 2.5.1 V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP	od 2021 priebežne	obec, UPSVaR	20,00
Aktivita: 2.5.2 Podpora poskytovania sociálnych služieb	od 2021 priebežne	obec	7,00
Aktivita: 2.5.3 Zriadenie denného stacionára pre seniorov	2023	obec	15,00
2.6 Skvalitnenie ponuky športového vyžitia a trávenia voľného času			
Projekt: 2.6.1 Výstavba multifunkčného ihriska (za predpokladu vysporiadania pozemkov)	2025	obec	40,00
Projekt: 2.6.2 Rozšírenie detského ihriska o ďalšie hracie prvky, vrátane prvkov na workoutové cvičenia	2023	obec	8,00
Aktivita: 2.6.3 Vybudovanie detského ihriska a úprava jeho okolia	2023	obec	10,00
Aktivita: 2.6.4 Oplotenie multifunkčného ihriska	2022	obec	5,00
2.7 Skvalitnenie školskej infraštruktúry			
Projekt: 2.7.1 Rekonštrukcia strechy základnej školy	2021	obec	150,00
Projekt: 2.7.2 Oprava fasády ZŠ s MŠ Zalužice	2024	obec	20,00

2.8 Podpora spoločenského a kultúrneho života			
Aktivita: 2.8.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies (napr. futbal, nohejbal a ďalšie aktivity, vrátane organizácie podujatí)	od 2021 priebežne	obec	150,00
Aktivita: 2.8.2 Zriadenie obecného televízneho kanála s príležitostným vysielaním	2022	obec	2,00
ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ			
3.1 Podpora zhodnocovania odpadov			
Aktivita: 3.1.1 Skvalitnenie možností triedeného zberu odpadu na cintorínoch	2022	obec	3,00
Aktivita: 3.1.2 Zlepšenie triedenia odpadov	2022	obec, zberová spoločnosť	5,00
3.2 Zlepšenie existujúcej protipovodňovej infraštruktúry			
Projekt: 3.2.1 Rekonštrukcia cestných priekop v obci Zalužice	2023	obec	130,00

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Administratívne, organizačné a inštitucionálne zabezpečenie PRO

Vypracovaním a schválením tohto programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja plní obec jeden zo základných princípov regionálnej politiky, ktorým je princíp programovania. Implementácia navrhovaných projektov a aktivít si bude vyžadovať konkrétnych ľudí, ktorí budú tieto projekty/aktivity uskutočňovať od začiatku do konca a ktorí za nich budú aj zodpovední. Vzhľadom na poddimenzovanosť samosprávy z aspektu ľudských zdrojov sa predpokladá, že niektoré projekty/aktivity bude potrebné realizovať v spolupráci s externými poradcami, odborníkmi, príp. špecializovanými firmami.

V systéme riadenia a implementácie PRO je **Riadiacim orgánom** na úrovni obce obecný úrad prostredníctvom starostu obce. Ten zodpovedá za systém riadenia PRO, ako aj za systém čerpania získaných dotácií, použitia úverových zdrojov a v prípade získania pomoci zo štrukturálnych fondov aj za čerpanie tejto pomoci. Obecné zastupiteľstvo plní úlohu **Monitorovacieho výboru**. **Orgánom auditu** je hlavný kontrolór a príslušná komisia OcZ, ak je zriadená. Funkciu **Platobného orgánu** vykonáva ekonomické oddelenie OcÚ a príslušné oddelenia OcÚ plnia funkciu **Sprostredkovateľského orgánu**. PRO ako aj všetky jeho zmeny a doplnky schvaľuje obecné zastupiteľstvo (Inštitút priestorového plánovania, 2016).

Administratívne zabezpečenie realizácie tohto programu je teda nevyhnutnou podmienkou jeho plnenia. Realizácia si však bude vyžadovať pravidelnú systematickú prácu. Z tohto dôvodu sa odporúča zriadiť pri obecnom zastupiteľstve komisiu strategického rozvoja. Táto komisia by vystupovala ako poradný orgán, ktorého úlohou by bolo vypracovať a posúdiť Správu o realizácii PRO, stav finančného čerpania prostriedkov, podieľať sa na určovaní priorít realizácie PRO a zúčastňovať sa dôležitých stretnutí, týkajúcich sa rozvoja obce. V prípade potreby by táto komisia mala za úlohu prehodnotiť plán na ďalšie obdobie, eventuálne doplniť úlohy a opatrenia, ktoré neboli uvedené v tomto programe a pod.

Samospráva tak bude raz ročne získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu (napr. do septembra príslušného roku), kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PRO za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia. Obecné zastupiteľstvo vo vzťahu k realizácii PRO berie na vedomie návrh strategickú časť dokumentu, schvaľuje celý dokument PRO a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia. Úlohou obecného zastupiteľstva je taktiež schvaľovanie spolufinancovania pripravovaných projektov. Obecné zastupiteľstvo teda každoročne schvaľuje hodnotiace a monitorovacie správy a rozhoduje o prípadných zmenách a aktualizácii programu.

Stručný popis komunikačnej stratégie

Súčasťou každého z pripravovaných a realizovaných projektov PRO budú, či už z dôvodu povinného informovania a publicity (najmä pri projektoch financovaných z EŠIF) alebo v rámci komunikácie medzi obcou a cieľovými skupinami pri príprave a realizácii projektov, rôzne formy komunikácie. V prípade realizácie projektov z EŠIF budú v záujme informovania verejnosti osadené informačné tabule, príp. budú organizované úvodné a záverečné konferencie, semináre, workshopy, rôzne informačné stretnutia a pod.

V podmienkach obce prebieha komunikácia predovšetkým osobným stykom verejnosti a záujmových skupín s jej volenými orgánmi a zamestnancami. Významným komunikačným kanálom najmä pre mladšie a stredné vekové kategórie obyvateľstva je webová stránka obce. Staršie vekové kategórie uprednostňujú najmä obecný rozhlas, úradnú tabuľu a osobné podanie. Ďalším nástrojom komunikácie budú pozvánky na priamu účasť verejnosti na zasadnutiach obecného zastupiteľstva. Prostredníctvom uvedených komunikačných kanálov bude až do ukončenia platnosti PRO prebiehať neustála komunikácia s obyvateľmi týkajúca sa realizácie tohto Programu rozvoja obce.

Systém monitorovania a hodnotenia

Cieľom systému monitorovania a hodnotenia je získavanie informácií o reálnom plnení PRO a o jeho prípadnom negatívnom vývoji. Dôsledkom dobrého nastavenia systému monitorovania a hodnotenia bude prípadná zmena spôsobu realizácie, podľa potreby aj definovanie a prijatie nových opatrení. Ako už bolo spomenuté vyššie, samospráva bude raz ročne (do začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok) získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, zainteresovaných partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu, kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PRO za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia.

Monitorovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa teda bude vykonávať priebežne počas celého trvania PRO až do ukončenia jeho platnosti. Tento proces bude vychádzať z údajov uvedených vo Formulári P2 – ukazovatele výstupu, výsledku a dopadu projektu. Výstupom monitorovania PRO bude monitorovacia správa za príslušný rok schválená obecným zastupiteľstvom, ktorej súčasťou môže byť aj prípadná monitorovacia správa schválená riadiacim orgánom v rámci implementácie projektov z EŠIF. Za prípravu monitorovacej správy konkrétneho projektu bude zodpovedať jeho garant podľa povahy projektu. Za prípravu monitorovacej správy PRO bude zodpovedať samospráva obce – či už prostredníctvom starostu obce, hlavného kontrolóra, poslancov, zriadenej komisie strategického rozvoja, zamestnancov obecného úradu, príp. inej poverenej osoby.

Formulár 12 (R5): Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PRO počas jeho platnosti 2021 - 2030		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	najskôr v roku 2023	podľa rozhodnutia obce a vzniknutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	v prípade potreby	kontrola súladu programu s reálnou situáciou
Tematické hodnotenie časti PRO	2024	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	v prípade potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov; pri návrhu na revíziu PRO
Ad hoc hodnotenie celého PRO alebo jeho časti	2021-2030	na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, správy auditu a pod.

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

E-Finančná časť

Programu rozvoja obce

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce. Táto časť obsahuje:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PRO,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

Indikatívny finančný plán

Výška potrebných finančných prostriedkov je v tomto PRO uvedená pri jednotlivých projektoch a opatreniach. Uvedené sumy sú stanovené odhadom, keďže bez spracovania projektovej dokumentácie nie je možné ex-ante určiť predpokladanú sumu, potrebnú na realizáciu projektu. Navyše, táto suma sa ešte mení po realizácii verejného obstarávania. Pri rozhodovaní o financovaní jednotlivých projektov sa bude prihliadať na ich dôležitosť a na ich prínos pre rozvoj obce. Niektoré projekty/aktivity sa budú môcť realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, iné si však budú vyžadovať náročnejšie zdroje z hľadiska finančného aj personálneho zabezpečenia.

Potenciálne zdroje, ktoré sa samospráva môže snažiť získať na realizáciu opatrení a aktivít uvedených v tomto PRO, sú najmä:

- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov (napr. Environmentálny fond, ŠFRB),
- financovanie z národných projektov (napr. úrady práce, soc. vecí a rodiny - AOTP),
- rozpočet samosprávneho kraja,
- európske štrukturálne a investičné fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- Svetová banka,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR,
- sponzorské dary podnikateľov, súkromných osôb, neziskového sektora a pod.,
- vlastné zdroje (rozpočet obce).

Celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej doby platnosti schváleného Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je Indikatívny rozpočet – sumarizácia.

Formulár 13 (F1): Indikatívny rozpočet - sumarizácia

Oblasť	rok										Spolu (tis. €)
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Hospodárska	257,50	1 115,50	1 006,50	401,50	1 281,50	206,50	201,50	1,50	1,50	1,50	4 475,00
Sociálna	175,70	30,20	251,20	361,70	67,70	17,70	17,70	17,70	17,70	17,70	975,00
Environmentálna	0,00	8,00	130,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	138,00
SPOLU (tis. €)	433,20	1 153,70	1 387,70	763,20	1 349,20	224,20	219,20	19,20	19,20	19,20	5 588,00

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Model viaczdrojového financovania a finančný rámec

Financovanie jednotlivých projektov sa bude realizovať z viacerých zdrojov, pričom závisieť bude od aktuálnej finančnej situácie obce a aktuálnych potrieb. Financovanie sa tak bude opierať o zdroje obce, o národné zdroje, o zdroje z EŠIF, VÚC, o súkromné a ďalšie zdroje.

Intervenčná matica predstavuje odhad objemu potrebných zdrojov na realizáciu jednotlivých projektových zámerov. Finálna podoba a konkrétna výška investícií bude známa až po vypracovaní projektovej dokumentácie a vychádzať bude najmä z procesu verejného obstarávania.

Formulár 14 (F5): Model viaczdrojového financovania – intervenčná matica

Viaczdrojové financovanie (tis. eur)								
Opatrenie	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje	Iné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu		
Opatrenie 1.1	40,00	29,75	3,50		6,75	40,00		
Opatrenie 1.2	4,00				4,00	4,00		
Opatrenie 1.3	1 270,00	552,50	65,00	597,00	49,75	1 264,25		5,75
Opatrenie 1.4	3 155,00	1 870,00	1 127,25		157,75	3 155,00		
Opatrenie 1.5	6,00			2,00	4,00	6,00		
Opatrenie 2.1	5,00				5,00	5,00		
Opatrenie 2.2	6,00				6,00	6,00		
Opatrenie 2.3	202,00	170,00	20,00		10,00	200,00		2,00
Opatrenie 2.4	335,00	272,00	32,00	5,00	26,00	335,00		
Opatrenie 2.5	42,00		24,00		18,00	42,00		
Opatrenie 2.6	63,00		38,00		25,00	63,00		
Opatrenie 2.7	170,00	144,50	17,00		8,50	170,00		
Opatrenie 2.8	152,00			20,00	132,00	152,00		
Opatrenie 3.1	8,00				8,00	8,00		
Opatrenie 3.2	130,00	110,50	13,00		6,50	130,00		
SPOLU	5 588,00	3 149,25	1 339,75	624,00	467,25	5 580,25	0,00	7,75

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Finančný rámec na realizáciu PRO pre potreby súhrnného prehľadu plánovaných projektov a aktivít je formulárom s podrobnou štruktúrou plánovaných finančných prostriedkov na opatrenia, projekty a aktivity PRO na celé jeho obdobie. Obsahuje podrobné členenie predpokladaných finančných zdrojov, potrebných na realizáciu jednotlivých projektov.

Formulár 15 (F2): Finančný rámec pre realizáciu PRO

Číslo opatrenia	Kód a názov projektu/aktivity	Klasifikácia stavieb - trieda	Hlavný ukazovateľ-výsledku, dopadu	Termín začatia a ukončenia realizácie projektu / aktivity	RN Spolu (tis. eur)	Verejné zdroje celkom	Verejné zdroje		Súkromné zdroje	Úverové zdroje	EIB príspevok (informatívne)	Iné zdroje
				rok			a=b+e+f+g+h	b=c+d				
I. Hospodárska politika					4 475,00 €	4 469,25 €	1 377,00 €	3 092,25 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	5,75 €
Opat. 1.1	1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci		rozvinutie lokálnej ekonomiky	2021-2030	3,00 €	3,00 €	3,00 €					
	1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov		rozvinutie lokálnej ekonomiky	2021-2030	2,00 €	2,00 €	2,00 €					
	1.1.3 Vybudovanie betónového móla na Zemplínskej Širave		zvýšenie návštevnosti obce	2026	35,00 €	35,00 €	5,25 €	29,75 €				
Opat. 1.2	1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby		rozvinutie lokálnej ekonomiky	2021-2030	4,00 €	4,00 €	4,00 €					

Opat. 1.3	1.3.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2112 - Miestne komunikácie	zabezpečený kvalitný prístup k rodinným domom; zvýšená bezpečnosť chodcov	2025-2026	100,00 €	100,00 €	15,00 €	85,00 €				
	1.3.2 Rekonštrukcia chodníkov v obci	2112 - Miestne komunikácie	zvýšená bezpečnosť chodcov	2026-2027	300,00 €	300,00 €	45,00 €	255,00 €				
	1.3.3 Rekonštrukcia autobusových zastávok v obci	2112 - Miestne komunikácie	zvýšený komfort a bezpečnosť ľudí pri čakaní na autobusový spoj	2022-2023	10,00 €	10,00 €	10,00 €					
	1.3.4 Výstavba cyklistického chodníka Zalužice-Lúčky (súčasť okruhu okolo Z. Šíravy v gescii KSK)	2112 - Miestne komunikácie	miestne obyvateľstvo a turisti vykonávajúci športové aktivity	2021-2022	600,00 €	600,00 €	90,00 €	510,00 €				
	1.3.5 Výstavba cyklistického chodníka Zalužice-Hažín	2112 - Miestne komunikácie	miestne obyvateľstvo a turisti vykonávajúci športové aktivity	2025	250,00 €	250,00 €	37,50 €	212,50 €				
	1.3.6 Zriadenie nabijacej stanice na elektromobily		znížené emisie CO ₂	2021	6,00 €	0,25 €	0,25 €					5,75 €
	1.3.7 Osadenie informačných smerových tabúl		kvalitnejšia orientácia v obci	2022	4,00 €	4,00 €	4,00 €					

Opat. 1.4	1.4.1 Výstavba kanalizácie na tzv. Vinianskej ulíci	2223 - Miestne kanalizácie	70 nových prípojok; čistejšie životné prostredie; lepšie zdravie obyvateľov	2021-2022	155,00 €	155,00 €	155,00 €					
	1.4.2 Výstavba kanalizácie v ostatnej časti obce (dokončenie vo Veľkých Zalužiciach a komplexná výstavba v Malých Zalužiciach)	2223 - Miestne kanalizácie	vybudovaná kanalizačná sieť v celej obci; čistejšie životné prostredie; lepšie zdravie obyvateľov	2022-2025	3 000,00 €	3 000,00 €	1 000,00 €	2 000,00 €				
Opat. 1.5	1.5.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce		3 podporené partnerské projekty	2021-2030	6,00 €	6,00 €	6,00 €					
II. Sociálna politika					975,00 €	973,00 €	386,50 €	586,50 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	2,00 €
Opat. 2.1	2.1.1 Zmeny a doplnky územného plánu		územný plán reflektujúci zmenené sociálno-ekonomické podmienky	2022-2024	5,00 €	5,00 €	5,00 €					
Opat. 2.2	2.2.1 Rozšírenie kamerového systému	2224 - Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia	6 nových kamier	2021	6,00 €	6,00 €	6,00 €					
Opat. 2.3	2.3.1 Zalužickí poľo s ružami okolo		upravené verejné priestranstvo	2021	2,00 €	0,00 €						2,00 €

	2.3.2 Zakúpenie techniky potrebnej na zabezpečenie verejnoprospešných služieb a správu verejných priestranstiev		kvalitné a efektívne spravovanie verejných priestranstiev	2023	200,00 €	200,00 €	30,00 €	170,00 €				
Opat. 2.4	2.4.1 Obstaranie prenosného amfiteátra		kultúrno-spoločenské podujatia realizované v krytom amfiteátri	2024	20,00 €	20,00 €	3,00 €	17,00 €				
	2.4.2 Realizácia aktivít na cintorínoch v obci za účelom sprístupnenia možnosti tzv. amerického pochovávanía		sprístupnená možnosť amerického pochovávanía	2022	5,00 €	5,00 €	5,00 €					
	2.4.3 Rekonštrukcia a zateplenie budovy kultúrneho domu	1261 - Budovy na kultúrnu a verejnú zábavu	znižená spotreba energie na vykurovanie	2024	250,00 €	250,00 €	37,50 €	212,50 €				
	2.4.4 Rekonštrukcia Domov smútku	1272 - Budovy a miesta na vykonávanie náboženských aktivít	ochránený majetok obce	2024	50,00 €	50,00 €	7,50 €	42,50 €				
	2.4.5 Zriadenie obecného múzea		vyšší počet turistov v obci	2025	10,00 €	10,00 €	10,00 €					

Opat. 2.5	2.5.1 V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP		5 zamestnaných osôb	2021-2030	20,00 €	20,00 €	20,00 €					
	2.5.2 Podpora poskytovania sociálnych služieb		2 podporované sociálne služby	2021-2030	7,00 €	7,00 €	7,00 €					
	2.5.3 Zriadenie denného stacionára pre seniorov		1 nová sociálna služba	2023	15,00 €	15,00 €	15,00 €					
Opat. 2.6	2.6.1 Výstavba multifunkčného ihriska (za predpokladu vysporiadania pozemkov)	2411 - Športové ihriská	zlepšené zdravie obyvateľov v dôsledku realizácie športových aktivít	2025	40,00 €	40,00 €	40,00 €					
	2.6.2 Rozšírenie detského ihriska o ďalšie hracie prvky, vrátane prvkov na workoutové cvičenia	2411 - Športové ihriská	verejnosť realizujúca voľnočasové aktivity	2023	8,00 €	8,00 €	8,00 €					
	2.6.3 Vybudovanie detského ihriska a úprava jeho okolia	2411 - Športové ihriská	zlepšené zdravie obyvateľov v dôsledku realizácie športových aktivít	2023	10,00 €	10,00 €	10,00 €					

	2.6.4 Oplotenie multifunkčného ihriska	2411 - Športové ihriská	verejnosť realizujúca voľnočasové aktivity	2022	5,00 €	5,00 €	5,00 €					
Opat. 2.7	2.7.1 Rekonštrukcia strechy základnej školy	1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie	zabezpečené kvalitné priestory na realizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu	2021	150,00 €	150,00 €	22,50 €	127,50 €				
	2.7.2 Oprava fasády ZŠ s MŠ Zalužice	1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie	zabezpečené kvalitné priestory na realizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu	2024	20,00 €	20,00 €	3,00 €	17,00 €				
Opat. 2.8	2.8.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies (napr. futbal, nohejbal a ďalšie aktivity, vrátane organizácie podujatí)		kultúrne a športové podujatia konané na území obce	2021-2030	150,00 €	150,00 €	150,00 €					
	2.8.2 Zriadenie obecného televízneho kanála s príležitostným vysielaním		sprístupnený nový kanál na podporu šírenia kultúrnej osvetly	2022	2,00 €	2,00 €	2,00 €					
III. Environmentálna politika					138,00 €	138,00 €	27,50 €	110,50 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

Opat. 3.1	3.1.1 Skvalitnenie možnosti triedeného zberu odpadu na cintorínoch		skvalitnený systém triedeného zberu, vyššia úroveň vytriedenia odpadov	2022	3,00 €	3,00 €	3,00 €					
	3.1.2 Zlepšenie triedenia odpadov		skvalitnený systém triedeného zberu, vyššia úroveň vytriedenia odpadov	2022	5,00 €	5,00 €	5,00 €					
Opat. 3.2	3.2.1 Rekonštrukcia cestných priekop v obci Zalužice	2152 - Priehradý	žiadne škody na majetku v dôsledku povodní	2023	130,00 €	130,00 €	19,50 €	110,50 €				
Celkom					5 588,00 €	5 580,25 €	1 791,00 €	3 789,25 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	7,75 €

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad, vlastné spracovanie

System hodnotenia a zaradovania projektov do financovania

Dôležitým momentom v procese realizácie PRO bude schvaľovanie financovania jednotlivých projektových zámerov obecným zastupiteľstvom. Pri výbere projektov bude preto nutné prihliadať na ich dôležitosť a význam či už z legislatívneho hľadiska alebo vo vzťahu k rozvoju obce.

Nasledujúca hodnotiacia tabuľka pre výber projektov je upravená pre potreby obce. Najvyššiu prioritu (úroveň dôležitosti) majú projekty, ktorých realizácia vyplýva priamo z legislatívy a projekty, ktoré budú riešiť výrazne naliehavú havarijnú alebo mimoriadnu situáciu. Kategória s vysokou prioritou zahŕňa projekty s oporou vo VZN obce, projekty Miestnej akčnej skupiny, oblastnej organizácie cestovného ruchu, projekty s vydaným právoplatným stavebným povolením (príp. aj projekty s ukončeným procesom verejného obstarávania), projekty, na ktoré sa dajú získať zdroje z EŠIF a/alebo ich realizácia je zároveň nutná pre rozvoj obce a projekty, ktoré majú vysokú podporu u obyvateľstva. Kategória so strednou úrovňou dôležitosti obsahuje tie projekty, ktoré majú možnosť byť spolufinancované z európskych štrukturálnych a investičných fondov a/alebo ich realizácia je zároveň vhodná pre rozvoj obce. Kategóriu 4 a 5 predstavujú projekty nachádzajúce sa vo fáze úvah (bez spracovania prvotných analýz, projektovej dokumentácie, stavebného povolenia a pod.).

Formulár 16 (F3): Hodnotiacia tabuľka pre výber projektov

Kategória	Úroveň dôležitosti	Hodnotiace kritérium (podmienky pre zaradenie do úrovne dôležitosti)	Projekt/Aktivita
1	Najvyššia	a) projekty vyplývajúce zo zákona alebo legislatívy EÚ b) projekty riešiace havarijnú alebo mimoriadnu situáciu	1.4.1; 1.4.2; 2.7.1;
2	Vysoká	a) projekty s oporou vo VZN obce b) projekty s právoplatným stavebným povolením c) projekty MAS d) projekty OOCR e) projekty miestnych rozvojových organizácií f) projekty s vysokou podporou obyvateľov g) projekty s potenciálom spolufinancovania z EŠIF a z iných zdrojov a/alebo projekty, ktorých realizácia je pre rozvoj obce nutná	1.3.4; 1.3.5; 2.1.1; 2.5.1; 2.8.1; 3.1.1; 3.2.1;
3	Stredná	projekty s potenciálom spolufinancovania z EŠIF a z iných zdrojov a/alebo projekty, ktorých realizácia je pre rozvoj obce vhodná	1.1.2; 1.2.1; 1.3.1; 1.3.2; 1.3.3; 1.3.6; 1.5.1; 2.2.1; 2.3.1; 2.3.2; 2.4.3; 2.5.2; 2.6.1; 2.6.2; 2.8.2;
4	Nízka	projekty v štádiu zámerov / úvah	1.1.1; 2.4.1; 2.4.2;
5	Najnižšia	ostatné	

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Záver

Formulár 17 (Z1): Schválenie PRO

Schválenie PRO	
Dokument	<u>Názov dokumentu:</u> Program rozvoja obce Zalužice na roky 2021-2030 <u>Štruktúra dokumentu:</u> dokument je štruktúrovaný podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, podľa Metodiky na vypracovanie Programu rozvoja obce/obcí/VÚC, vydanej Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015, podľa Metodiky na spracovanie Programu rozvoja obce, vydanej Inštitútom priestorového plánovania, september 2016 a podľa Metodiky tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja, vydanej Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, január 2020.
Spracovanie	<u>Forma a obdobie spracovania:</u> spracovanie PRO vykonala obec v partnerstve s externým odborníkom, ktorý koordinoval proces tvorby dokumentu a zabezpečoval dodržiavanie metodických postupov. Dokument bol spracovaný na jar 2021. <u>Riadiaci tím:</u> riadiaci tím pozostával z 3 členov a v procese spracovania mal 2 pracovné zasadania. <u>Účasť verejnosti a komunikácia s ňou:</u> verejnosť participovala na procese spracovania PRO prostredníctvom prieskumu názorov. <u>Autor dokumentu:</u> RNDr. Radomír Babiak, PhD.; www.dokumentypreobce.sk <u>Náklady na spracovanie:</u> z rozpočtu obce.
Prerokovanie	<u>Prerokovanie v orgánoch samosprávy dňa:</u> 19.07.2021
Schválenie	<u>Návrh na uznesenie zastupiteľstva:</u> „Obecné zastupiteľstvo schvaľuje Program rozvoja obce Zalužice na roky 2021-2030“.

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Prílohy

Zoznam informačných zdrojov použitých v PRO

- Bazálne environmentálne informácie o sídlach Slovenska (www.beiss.sk)
- Halás, M. (2008): Priestorová polarizácia spoločnosti s detailným pohľadom na periférne regióny Slovenska. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, 2008, Vol. 44, No. 2
- Inštitút priestorového plánovania (2016): *Stručná metodika spracovania Programu rozvoja obce a Spoločného programu rozvoja obcí*. Bratislava: september 2016.
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001
- Korec, P. (2005): *Regionálny rozvoj Slovenska v rokoch 1989-2004*. Bratislava: Geografika, 2005. ISBN 80-969338-0-9, 227 s.
- MDVRR (2015): *Metodika na vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC*. Bratislava: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015, 62 s.
- MOLNÁR, M., STARJÁK, M. 2019. *Zalužice*. Obec Zalužice, 2019. ISBN 978-80-570-1321-1
- Operačné programy 2014-2020
- Partnerská dohoda 2014-2020
- PHSR Košického samosprávneho kraja 2016-2022
- Povodňová dokumentácia obce Zalužice
- Register pozemkových spoločností
- Register účtovných závierok
- Súvaha obce Zalužice k 31.12.2020
- SZABÓ, S., KRATYINOVÁ, Z., BOLČOVÁ, S., KORPA, J. 2019. *Zalužické poviedky*. Košice: VIENALA, 2019. ISBN 978-80-8126-171-8
- Štatistický úrad Slovenskej republiky
- Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu (2020): *Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja*. Bratislava: január 2020.
- Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
- Územný plán obce Zalužice
- Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030
- Výkaz ziskov a strát obce Zalužice k 31.12.2020
- Weisová, D., Bernátová, M. (2012): *Strategické plánovanie samosprávy*. Žilina: Municipalia, 2012.
- Zákon č. 389/1990 Zb. o obecnom zriadení
- Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti
- Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy
- Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja

Internetové zdroje:

census2011.statistics.sk	www.maps.google.com
datacube.statistics.sk	www.minv.sk
datacube.statistics.sk/SODB/	www.orsr.sk
http://cp.atlas.sk	www.pamiatky.sk
http://uzemia.enviroportal.sk	www.registeruz.sk
https://gis.nlcsk.org/islhp/#lesnictvo	www7.statistics.sk
statdat.statistics.sk	www.ives. vs.sk/heraldreg
www.beiss.sk	www.zaluzice.sk
www.cdb.sk	www.zrsr.sk

Zoznam skratiek použitých v PRO

AOTP	Aktívne opatrenia trhu práce	MŽP	Ministerstvo životného prostredia
b.j.	Bytové jednotky	NFP	Nenávratný finančný príspevok
BRKO	Biologicky rozložiteľný komunálny odpad	NN	Nízke napätie
CDB	Cestná databanka	NPR	Národná prírodná rezervácia
CLLD	Community-led Local Development (Miestny rozvoj vedený komunitou)	OcÚ	Obecný úrad
CR	Cestovný ruch	o. i.	Okrem iného
ČOV	Čistička odpadových vôd	OOOR	Oblasťná organizácia cestovného ruchu
DHZ	Dobrovoľný hasičský zbor	PA	Povodňová aktivita
EAO	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	PP	Prírodná pamiatka
EIB	Európska investičná banka	PR	Prírodná rezervácia
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy	PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
EZÚS	Európske zoskupenie územnej spolupráce	PPF	Poľnohospodársky pôdny fond
ha	Hektár	SHR	Samostatne hospodáriaci roľníci
IBV	Individuálna bytová výstavba	SPR	Strategicko-plánovací región
IUI	Integrovaná územná investícia	ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
KSK	Košický samosprávny kraj	ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
KURS	Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001	ÚPSVaR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
KZAM	Klasifikácia zamestnaní	ÚSES	Územný systém ekologickej stability
MAS	Miestna akčná skupina	TTP	Trvalé trávne porasty
MOK	Maloobjemový kontajner	UoZ	Uchádzač o zamestnanie
MRK	Marginalizované rómske komunity	VÚC	Vyšší územný celok
MSP	Malí a strední podnikatelia	VZN	Všeobecne záväzné nariadenie

Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky

Obec si v tomto PRO naplánovala realizovať viacero projektov/aktivít. Niektoré z naplánovaných projektov/aktivít sú pomerne jednoduché, nevyžadujú si veľké finančné, materiálne, príp. personálne úsilie. Na druhej strane, iné projekty si zo svojej povahy budú vyžadovať množstvo úsilia, času, schopností a financií. Akčný plán na daný rozpočtový rok predstavuje zhrnutie projektových zámerov a aktivít obce, ktoré sa plánujú realizovať v roku 2021 a výhľadovo aj v rokoch 2022 a 2023. Zložitejšie projekty/aktivity sú v tomto Akčnom pláne rozpracované formou Formuláru na prípravu projektov.

2021

- **1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci**
 Cieľ aktivity: Podporovať miestnych podnikateľov
 Termín realizácie: od 2021 každoročne
 Predpokladané náklady: 300,- eur ročne
- **1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov**
 Cieľ aktivity: Podporovať miestnych podnikateľov
 Termín realizácie: od 2021 každoročne
 Predpokladané náklady: 200,- eur ročne
- **1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby**
 Cieľ aktivity: Podporiť transformáciu hospodárstva
 Termín realizácie: od 2021 každoročne
 Predpokladané náklady: 400,- eur ročne
- **1.5.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce**
 Cieľ aktivity: Rozvíjať partnerskú a cezhraničnú spoluprácu
 Termín realizácie: od 2021 každoročne
 Predpokladané náklady: 600,- eur ročne
- **2.5.1 V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP**
 Cieľ aktivity: Podporovať zamestnávanie miestnych obyvateľov znevýhodnených na trhu práce
 Termín realizácie: od 2021 každoročne
 Predpokladané náklady: 2 000,- eur ročne
- **2.5.2 Podpora poskytovania sociálnych služieb**
 Cieľ aktivity: Poskytovať potrebné sociálne služby cieľovým skupinám obyvateľov obce
 Termín realizácie: od 2021 každoročne
 Predpokladané náklady: 700,- eur ročne
- **2.8.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies (napr. futbal, nohejbal a ďalšie aktivity, vrátane organizácie podujatí)**
 Cieľ aktivity: Podporovať kultúrny a športový život v obci
 Termín realizácie: od 2021 každoročne
 Predpokladané náklady: 15 000,- eur ročne

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	1.3.4 Výstavba cyklistického chodníka Zalužice-Lúčky (súčasť okruhu okolo Z. Šíravy v gescii KSK)
Cieľ projektu	Zvýšiť počet turistov v rekreačnej oblasti Zemplínskej Šíravy prostredníctvom vybudovania kvalitnej infraštruktúry cestovného podporu
Termín	2021-2022
Garant	Košický samosprávny kraj
Spolupráca (partneri)	Obec Zalužice
Predpokladané náklady	600 000,- eur
Zdroje financovania	Rozpočet VÚC, EŠIF, obecný rozpočet
Výstupy	Vybudovaný cyklistický chodník (úsek prechádzajúci katastrom obce Zalužice), ako súčasť okruhu okolo Z. Šíravy
Užívatelia	Turisti, obyvatelia obce

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	1.3.6 Zriadenie nabíjacej stanice na elektromobily
Cieľ projektu	Znížiť produkciu CO ₂ formou podpory rozvoja elektromobility
Termín	2021
Garant	Obec Zalužice
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	6 000,- eur
Zdroje financovania	EŠIF, obecný rozpočet
Výstupy	Vybudovaná nabíjacia stanica pre elektromobily
Užívatelia	Verejnosť

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	1.4.1 Výstavba kanalizácie na tzv. Vinianskej ulici
Cieľ projektu	Zlepšiť kvalitu životného prostredia v obci zabezpečením prístupu k verejnej kanalizácii
Termín	2021-2022
Garant	Obec Zalužice
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	155 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, EŠIF, Envirofond
Výstupy	Vybudované prípojky na kanalizáciu
Užívatelia	Obyvatelia obce

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	2.2.1 Rozšírenie kamerového systému
Cieľ projektu	Zvýšiť bezpečnosť obyvateľov
Termín	2021
Garant	Obec Zalužice
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	6 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, EŠIF
Výstupy	Kamerový systém doplnený o 6 kamier
Užívatelia	Obyvatelia obce, obecný úrad, Polícia

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	2.3.1 Zalužicki poľo s ružami okolo
Cieľ projektu	Skvalitniť vzhľad verejných priestranstiev
Termín	2021
Garant	Obec Zalužice
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	2 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, EŠIF, iné zdroje
Výstupy	Vybudované záhony ruží na verejnom priestranstve pred obecným úradom
Užívatelia	Obyvatelia obce, návštevníci

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	2.7.1 Rekonštrukcia strechy základnej školy
Cieľ projektu	Zlepšiť kvalitu školskej infraštruktúry
Termín	2021
Garant	Obec Zalužice
Spolupráca (partneri)	Základná škola s materskou školou Zalužice
Predpokladané náklady	150 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, EŠIF
Výstupy	Zrekonštruovaný strešný plášť
Užívatelia	Zamestnanci a žiaci školy

2022

- **1.3.7 Osadenie informačných smerových tabúl**
 Cieľ aktivity: Skvalitniť orientáciu v obci
 Termín realizácie: 2022
 Predpokladané náklady: 4 000,- eur

- **2.1.1 Zmeny a doplnky územného plánu**
 Cieľ aktivity: Vytvoriť vhodné legislatívne podmienky pre komplexný rozvoj územia
 Termín realizácie: 2022-2024
 Predpokladané náklady: 5 000,- eur

- **2.6.4 Oplotenie multifunkčného ihriska**
 Cieľ aktivity: Zlepšiť podmienky na realizáciu športových aktivít
 Termín realizácie: 2022
 Predpokladané náklady: 5 000,- eur

- **2.8.2 Zriadenie obecného televízneho kanála s príležitostným vysielaním**
 Cieľ aktivity: Podporiť kultúrny rozvoj obce
 Termín realizácie: 2022
 Predpokladané náklady: 2 000,- eur

- **3.1.1 Skvalitnenie možnosti triedeného zberu odpadu na cintorínoch**
 Cieľ aktivity: Zvýšiť úroveň vytriedenia odpadov v obci
 Termín realizácie: 2022
 Predpokladané náklady: 3 000,- eur

- **3.1.2 Zlepšenie triedenia odpadov**
 Cieľ aktivity: Zvýšiť úroveň vytriedenia odpadov v obci
 Termín realizácie: 2022
 Predpokladané náklady: 5 000,- eur

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	1.3.3 Rekonštrukcia autobusových zastávok v obci
Cieľ projektu	Zabezpečiť príslušný komfort všetkým obyvateľom čakajúcim na autobusové spojenie
Termín	2022-2023
Garant	Obec Zalužice
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	10 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet
Výstupy	Zrekonštruované prístrešky autobusových zastávok
Užívatelia	Obyvatelia obce

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	1.4.2 Výstavba kanalizácie v ostatnej časti obce (dokončenie vo Veľkých Zalužiciach a komplexná výstavba v Malých Zalužiciach)
Cieľ projektu	Zlepšiť kvalitu životného prostredia v obci zabezpečením prístupu k verejnej kanalizácii
Termín	2022-2025
Garant	Obec Zalužice
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	3 000 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, EŠIF, Envirofond
Výstupy	Vybudované prípojky na kanalizáciu v celej obci
Užívatelia	Obyvatelia obce

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	2.4.2 Realizácia aktivít na cintorínoch v obci za účelom sprístupnenia možnosti tzv. amerického pochovávanía
Cieľ projektu	Sprístupniť obyvateľom rôzne formy pochovávanía zosnulých
Termín	2022
Garant	Obec Zalužice
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	5 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet
Výstupy	Vyčlenené areály na cintorínoch s možnosťou tzv. amerického pochovávanía
Užívatelia	Obyvatelia obce

2023

- **2.5.3 Zriadenie denného stacionára pre seniorov**
 Cieľ aktivity: Zabezpečiť seniorom lepšie možnosti na trávenie voľného času
 Termín realizácie: 2023
 Predpokladané náklady: 15 000,- eur

- **2.6.3 Vybudovanie detského ihriska a úprava jeho okolia**
 Cieľ aktivity: Vytvoriť rodinám podmienky pre trávenie voľného času
 Termín realizácie: 2023
 Predpokladané náklady: 10 000,- eur

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	2.3.2 Zakúpenie techniky potrebnej na zabezpečenie verejnoprospešných služieb a správu verejných priestranstiev
Cieľ projektu	Zvýšiť kvalitu služieb a realizovaných činností
Termín	2023
Garant	Obec Zalužice
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	200 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, EŠIF, fondy, iné zdroje
Výstupy	Zakúpená komunálna technika
Užívatelia	Zamestnanci a obyvatelia obce

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	2.6.2 Rozšírenie detského ihriska o ďalšie hracie prvky, vrátane prvkov na workoutové cvičenia
Cieľ projektu	Zlepšiť ponuku možností trávenia voľného času pre obyvateľov s malými deťmi a zlepšiť zdravie obyvateľov formou podpory vykonávania športových aktivít
Termín	2023
Garant	Obec Zalužice
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	8 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, EŠIF
Výstupy	Detské ihrisko rozšírené o nové hracie prvky, vybudované workoutové ihrisko
Užívatelia	Obyvatelia obce

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	3.2.1 Rekonštrukcia cestných priekop v obci Zalužice
Cieľ projektu	Chrániť majetok pred pôsobením vody zamedziť vodnej erózii pôdy
Termín	2023
Garant	Obec Zalužice
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	130 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, štátne fondy, EŠIF
Výstupy	Vybudované protipovodňové opatrenia v lokalite okolo rímskokatolíckeho kostola, vyčistené rigoly
Užívatelia	Obyvatelia obce

Zoznam máp, tabuliek, grafov, obrázkov a formulárov

Mapa 1: Poloha obce Zalužice - širšie vzťahy	3
Mapa 2: Poloha obce Zalužice voči susediacim obciam	4
Tabuľka 1: Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov	12
Tabuľka 2: Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát	13
Tabuľka 3: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva	15
Tabuľka 4: Vývoj priemerného veku obyvateľstva	19
Tabuľka 5: Veková štruktúra obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín	19
Tabuľka 6: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa dochádzky do zamestnania a odvetvia ekonomického činnosti	21
Tabuľka 7: Obyvateľstvo podľa počítačových znalostí	22
Tabuľka 8: Vývoj nezamestnanosti v obci	22
Tabuľka 9: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2020	23
Tabuľka 10: Štruktúra UoZ podľa KZAM k 31.12.2020	25
Tabuľka 11: Byty podľa formy vlastníctva a systému dodávky vody	26
Tabuľka 12: Byty podľa obytných miestností	26
Tabuľka 13: Byty podľa obdobia výstavby	26
Tabuľka 14: Vybavenie technickou infraštruktúrou	28
Tabuľka 15: Základné parametre zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry (2020)	28
Tabuľka 16: Infraštruktúra kultúry a športu	30
Tabuľka 17: Kultúrno-spoločenské a športové podujatia organizované v obci počas roka	30
Tabuľka 18: Spádovosť obce k vybraným poskytovateľom administratívno-správnych služieb	31
Tabuľka 19: Štruktúra pôdneho fondu (k 31.12.2020; v ha)	32
Tabuľka 20: Bilancia aktív a pasív k 31.12.2020 (eur; netto)	34
Tabuľka 21: Náklady a výnosy v roku 2020	35
Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Zalužice	16
Graf 2: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2011-2020	17
Graf 3: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2011-2020	17
Graf 4: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2011-2020	18
Graf 5: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2020	19
Graf 6: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho ukončeného vzdelania	20
Graf 7: Počet evidovaných UoZ v rokoch 2011-2020 (k 31.12.)	23
Graf 8: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2020	23
Graf 9: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.12.2020	24
Graf 10: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.12.2020	25
Formulár 1 (Ú1): Zámer spracovania PRO	8
Formulár 2 (Ú2): Harmonogram spracovania PRO	9
Formulár 3 (Ú8): Štruktúra dokumentu	9
Formulár 4 (A7): Ex - ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti investícií	36
Formulár 5 (A8): STEEP analýza	41
Formulár 6 (A10): SWOT analýza	42

Formulár 7 (S1): Hierarchia rozvojových cieľov.....	50
Formulár 8 (P1): Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí	52
Formulár 9 (P2): Zoznam ukazovateľov cieľov/prioritných oblastí PRO	58
Formulár 10 (P3): Súhrnný prehľad projektových zámerov obce	61
Formulár 11 (R1): Akčný plán	69
Formulár 12 (R5): Plán hodnotenia a monitorovania	73
Formulár 13 (F1): Indikatívny rozpočet - sumarizácia	75
Formulár 14 (F5): Model viaczdrojového financovania – intervenčná matica.....	76
Formulár 15 (F2): Finančný rámec pre realizáciu PRO	77
Formulár 16 (F3): Hodnotiaca tabuľka pre výber projektov	84
Formulár 17 (Z1): Schválenie PRO	85